

HB
46.359

1676

KÖNYVTÁRI

Híradó

1978 | 1

KÖNYVTÁRI Híradó

A FŐVÁROSI
SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KOZLONYE
XXII. ÉVF. 1978. JANUÁR - MÁRCIUS

A MŰVELŐDÉS MA KÖZÜGY.

/KÖZMŰVELŐDÉSI MUNKA A BUDAPESTI KONZERVGYÁRBAN/

A művelődéspolitikai párthatározat megjelenése, a közművelődésről szóló törvény és az annak nyomán kiadott különböző végrehajtási utasítások alapján sorra alakulnak a vállalati művelődési bizottságok annak érdekében, hogy valamennyi oktatási intézményben és munkahelyen olyan közművelődési tevékenység folyjon, amely a korábbiaknál is tudatosabban formálja a szocialista gondolkodást, magatartást. A szocialista ember kialakítása áll e munka középpontjában. A politikai, az ideológiai, az általános és a szakmai műveltség, a természettudományos, a műszaki és a művészeti kultúra, a növekvő szabadidő, a rendelkezésre álló javak értelmes és hasznos felhasználásának elsajátítása kapcsolódik ebben szerves egységé.

Jól érzékelhető, egészséges mozgás indult el a Budapesti Konzervgyárban is. Gyárunkban 1976 őszén tettük meg az első lépéseket a Közművelődési Bizottság megszervezésére. 1977. januárjában - az előkészítő munkák eredményeképpen - a 13 tagú bizottság jóváhagyta az 1977-re szóló munkatervet. Ez nem jelenti azt, hogy új, ismeretlen dologgal kell foglalkoznunk, hiszen korábban is sokat tettünk a közművelődés különböző területein - bizonyítja ezt jól működő KISZ-klubunk, és közel tizenöt ezer kötetes, nagyforgalmu könyvtárunk - de most, a bizottság megalakulásával egységes művelődési programmá szerveződnek az oktatási, képzési tervek, a szocialista brigádok vállalásai.

A tervek koordinálása, a lehetőségek minél szélesebb körű felmérése, az eszközök kimun-

kálása azonban számos új feladatot is ró a bizottságra. A vállalat sajátosságainak megfelelően igyekeztünk ezeket fontosságuk szerint rangsorolni is.

Célkitűzéseink között szerepel, hogy fokozzuk a felvilágosítást a munkásság különböző rétegei körében, annak érdekében, hogy látogatóink minél nagyobb számban a szakszervezeti szemináriumokat, a pártnapokat, és mindenekelőtt, hogy megszervezzük a 8 általánost el nem végzett dolgozók tanulását. Az előzetes felmérések szerint vállalatunknál 134 ezeknek a dolgozónak a száma, közülük hatvanan 30, számosan 20 év alattiak.

Az általános iskolához kapcsolódik egy másik feladatunk is: az "Egy üzem, egy iskola" mozgalmon belül minden év májusában megrendezzük a "Nyitott kapuk napját". Üzemlátogatáson, bemutatón, kiállításon ismertetjük az iskolás fiatalokkal a vállalat tevékenységét, bemutatjuk a vállalat könyvtárát, klubját, beszélünk a kulturális lehetőségekről ... stb., hogy a pályaválasztókkal megkedvelteszük a konzervipart.

A legnagyobb akadályt a munkásművelődés fejlesztésében - hasonlóan a X. kerület többi üzemehez - a vidékről bejáró, ingázó munkások körülményeiben lehet keresni. Életmódjuk, szemléletük, tudatosságuk fejlesztéséért még sokat kell tennünk. Ennek érdekében szorosan együtt akarunk működni a Pataky István Művelődési Központtal, valamint a bejáró dolgozók lakóhelyi közművelődési intézményeivel.

A Budapesti Konzervgyárban is szeretnénk

megtalálni a munkásművelődés legmegfelelőbb módját, a bejáró dolgozók fokozatos képzését.

Tervezzük, hogy minden hónapban kijelölünk egy napot, amikor az autóbuszok néhány órával később indulnának haza és így - felváltva - néhány embernek mindig alkalma lesz, hogy bekapcsolódjék a közös programokba, a TIT-előadásokba, az irodalmi délutánokba, a könnyebb fajsúlyu, de színvonalas rendezvényekbe.

A közművelődési munkában az ifjuság nevelése is egyre jobban előtérbe kerül. A leg sürgetőbb feladatunk a 8 általánost el nem végzett fiatalok tanulásra ösztönzése. Tanulópárok kialakításával, patronálási rendszer kidolgozásával és a FMKT bevonásával szeretnénk megkönyyíteni ezt a tevékenységet.

Közművelődési munkánk egyik legfontosabb területe a szocialista brigádmozgalom. A szocialista brigádok munkájára különös gondot fordítunk, hiszen tagjaik mutatnak személyes példát politikai, gazdasági, kulturális feladatvállalással. Ható, szétsugárzó erejüket aktívan tudjuk felhasználni a vállalati élet minden területén. A szocialista brigádmozgalom gyárunkban nagy hagyományokra tekint vissza. Már a művelődési bizottság megalakulása előtt is pezsgő kulturális élet folyt a brigádokban: vetélkedőkön vettek részt, családi és társadalmi ünnepek szervezésében és lebonyolításában segítettek, olvasói a szakszervezeti könyvtárnak stb. Mégis a művelődési bizottság érdeme, hogy kulturális felajánlásaik kiszélesedtek és rendszeresebbé váltak. Művelődési bizottságunk négy tagja foglalkozik a szocialista brigádmozgalommal, ők maguk is szocialista brigádvezetők. 1976-ban 80, 1977-ben pedig 69 szocialista brigád volt a vállalatunknál. A csökkenés oka a fluktuációval magyarázható.

Közművelődési munkánk "bázisa" a szakszervezeti könyvtár. Szocialista brigádjaink évről-évre szocialista szerződést kötnek a könyvtárral. A szerződés értelmében rendszeres olvasói a könyvtárnak, eljárnak a könyvtári rendezvényekre, az író-olvasó találkozókra, az irodalmi délutánokra, a könyv- és könyvtárhasználati bemutatókra, ismertetésekre.

A kapcsolat kétoldalú. A dolgozók magukénak érzik a könyvtárat, igénylik a szakember segítségét, ugyanakkor segítkeznek a könyvtári munkában: a leltározásban, könyvtári tárgyak készítésében, a könyvtár csinosításában, szebbé, kényelmesebbé tételében.

A könyvtár jelenlegi állománya: 15 239 kötet, az olvasók száma 1112. A könyvtárral a vállalat 50 szocialista brigádja kötött szerződést. /A vállalat dolgozóinak száma 1977. december 31-én 1627 fő volt./

1977 januárjában készítette el Szakszervezeti Bizottságunk Kulturbizottsága a szocialista

brigádok kulturális felajánlásának jegyzékét.

Ez a jegyzék tartalmazza mindazokat a közművelődési lehetőségeket, amelyekkel gyárunk rendelkezik /könyvtár, TIT-előadások, családi- és társadalmi ünnepek, irodalmi délutánok, évfordulókra készült műsorok, klub-rendezvények, sport-megmozdulások, kirándulások, színház-, mozi- és muzeumlátogatások, országházi séták, stb./ és mindazoknak a közművelődési intézményeknek a programjait, amelyekkel Közművelődési Bizottságunk valamilyen kapcsolatban áll. /Szovjet Kultura és Tudomány Háza, Pataky István Művelődési Központ, Rátkay Márton Klub, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, OMKDK, stb./

A szocialista brigádok feladata az volt, hogy a jegyzékben aláhuzzák a számukra kedvező lehetőségeket, vagy ha más felajánlásuk volt, azt a felsoroltak után pótlólag beírják. Az idén a szocialista brigádok kulturális felajánlási jegyzékét azzal egészítettük ki, hogy konkrétá tettük az egyes brigádtagok felajánlásait, és a brigádok saját egyéniségüknek, izlésüknek megfelelően választhatnak a lehetőségek közül.

Az elmúlt évben szocialista brigádjaink számos közművelődési megmozduláson vettek részt. Egyet-kettőt felsorolunk közülük izelítőül.

A könyvtári rendezvények közül kiemelkedik három író-olvasó találkozó, melyet az Ünnepi Könyvhét alkalmából honoyitottunk le. Két író-olvasó találkozót a 12-es Szabó Ervin könyvtárral, illetve a Pataky István Művelődési Központtal közösen szerveztünk, egy író-olvasó találkozót pedig Csák Gyulával, az Írószövetség titkárával házi rendezésben. Az első két találkozó meghívott vendége Földes Mihály, József Attila díjas író volt, akinek akkoriban jelent meg A szökevény című regénye, mely egy szocialista brigád életéről szól. A találkozó nagy vitára adott lehetőséget, mely az író és vállalatunk brigádjainak eltérő véleményén alapult. Földes Mihályban nemcsak az író ismerhették meg brigádjaink, de mint embert is megszerették. Így kerülhetett sor - most már más brigádokkal - egy újabb író-olvasó találkozó megrendezésére. Mindkét találkozó baráti hangulatban, az író által ajándékozott könyvek dedikálásával ért véget. Csák Gyulát, az Írószövetség titkárát azért hívtuk meg író-olvasó találkozóra, mert az Ünnepi Könyvhét előtt mutatta be a Nemzeti Színház Együtt egyedül című darabját. A szindarab témája munkálányok sorsának az ábrázolása. Ez volt az egyik szempont, a másik pedig az, hogy szerettünk volna szorosabb kapcsolatot teremteni a meghívással az Írószövetség, mint irodalmi fórum és a Budapesti Konzervgyár, mint termelő egység között. A színházban mintegy 40 szocialista brigád nézte meg a darabot és többségüknek nem tetszett a darab. A találkozón bátran kifejtették véleményüket és megfelelő vita-

partnerei voltak az írónak. Az Ünnepi Könyvhét rendezvényeinek lebonyolításáért a X. kerületi Tanács Közművelődési Csoportja 2000.-Ft-os utalvánnyal jutalmazta a könyvtárat, amit könyv-vasárlási célokra fordítottunk.

Az őszi Műszaki Könyvnapok megrendezése szintén jól sikerült. A szervezésben részt vettek mindazok a vállalaton kívüli társadalmi és tömegszervezetek, intézmények képviselői, akik érdekeltek a könyvkultúra terjesztésében. Bevontuk a szervezésbe az üzemi könyvterjesztőt, a műszaki könyvtárat, a KISZ-szervezetet, a kulturális bizottságot és jónéhány könyvtári szocialista brigádatgot. Ezen felül a Pataky Művelődési Központtal és a vállalat által patronált Maglódi uti általános iskolával is összefogtunk, hogy a könyvnapok célját elérjük, emeljük a gyár dolgozóinak a szakmai és a tudományos ismeretterjesztő irodalom iránti érdeklődését, bővítsük a szakkönyveket olvasók taborát. A könyvekből kiállítást is rendeztünk a könyvtárban, az üzem öt helyén pedig falitáblákra helyeztük a prospektusokat és könyvborítókat. Igen sok plakátot használtunk fel, és az aktívák segítettek a szóbeli propagandában is. Brigádjaink közül több részt vett a művelődési központban tartott "Utazás a naprendszerbe" című előadáson. A nagy tetszést aratott program után kérték, hogy a vállalati klubban is rendezzünk e témából foglalkozást. A Műszaki Könyvnapok kiegészítésére rendeztük meg a "Fantasztikum, álmovilág, tudomány?" címmel Várhelyi András diavetítésével illusztrált előadását. Mintegy 40 szocialista brigád vett részt az izgalmas, tartalmas előadáson.

Könyvtárunk benevezett a "Kell a jó könyv" olvasópályázatra, mely a NOSZF 60. évfordulója tiszteletére indult. A pályázat lebonyolításához kértük az MSZBT segítségét. Jelenleg 74 pályázónk van. Könyvtárunk rendszeresen készít kiállításokat az Eseménynaptár anyagából, évfordulókra, aktuális eseményekre, családi- és társadalmi ünnepekre, vetélkedőkre, pályázatokra. Nagyon jól sikerült a "Szovjetunió 60. éve" című kiállítás, melyet 1 hónapos időtartammal vándoroltattunk a Maglódi uti Általános Iskolába, majd az I. sz. gyárrészlegünkbe. Egy bejegyzés a vendégkönyvből: "Közösen néztük meg ezt az igen nagy gonddal előkészített kiállítást, melyből sokat tanultunk." November 7. szocialista brigád.

A kulturális rendezvények szerves része a vetélkedő. E forma már megszokott és népszerű a Budapesti Konzervgyárban. A "Bizalmiak a közösségért" vetélkedőre 45, a "Betűk szárnyán a Szovjetunió körül" címmel 34, a "Szovjetunió 60 éve" vetélkedőre pedig 61 szocialista brigád nevezett be.

/A csapatok száma általában 3-5 fő volt./ Egy-

egy alkalommal 150-350 főt mozgósítottunk. Részt vettünk egy-egy brigáddal a "Mi világunk!" című és az Ady-évfordulóra készült Pataky István Művelődési Központ által rendezett vetélkedőn is.

Vállalatunknál tavaly az első félévben egy természettudományi, földrajzi előadást szervezett a Nőbizottság filmvetítéssel. Az I. sz. gyárrészlegünkben 4 alkalommal tartottunk TIT előadást a NOSZF 60. évfordulója tiszteletére. /Az előadások közül egy brigádfelajánlás volt, és a brigád a saját erejéből szervezte meg a rendezvényt./ Ősztől 14 előadásból álló sorozatot indítottunk TIT szervezéssel, melynek témái részben a NOSZF 60. évfordulóját érintették, részben a dolgozók igényeinek megfelelően hangoztak el a baráti szocialista országok gyönyörű tájairól, népeinek életéről, szokásairól /pl. A Szovjetunió nagy városai, A Nagy Október világtörténelmi hatása, Utazás Lengyelországba, Csehszlovákiai körutazás, stb./. Az előadások elősegítették szocialista brigádjaink felkészülését a vállalatunknál megrendezett "A Szovjetunió 60 éve" című vetélkedőre. Az előadásokon átlagosan 25-30 fő jelent meg, többségükben szocialista brigádatgok.

Nem várt széles körű részvételt eredményezett az Országház látogatása. 30-40 főre számítottunk, s legnagyobb meglepetésre majd hatszázan jelentkeztek a Parlament megtekintésére. Már-már kinossá vált, hiszen ekkora csoportot nem tudnak fogadni, így hét csoportban 160 fő tekintette meg az Országházat. S mert a többiek nem mondtak le szándékukról, az idén ismét megszervezzük a látogatást.

Az elmúlt évben 18 szakszervezeti kiránduláson /7 külföldi, 11 belföldi/ 768 dolgozónk, 5 KISZ kiránduláson /1 külföldi, 4 belföldi/ 152 fiatal gyönyörködhetett hazánk és a külföld legszébb tájaiban, emlékeiben. /A jól dolgozó szocialista brigádok jutalom-kirándulást kaptak./

Vállalatunk közönség szervezője év végéig 2500 színházjegyet adott el 45.000 Ft értékben és 120 bérletet. /Pozitívumnak tekinthető, hogy megnőtt a komoly zenei és prózai előadásokat kedvelők száma./ Szocialista brigádjaink rendszeresen látogatják az ÉDOSZ által szervezett koncertsorozatokat.

A szocialista brigádokra általában a természetcentrikusság jellemző - ami természetes is -, de úgy éreztük, hogy a Budapesti Konzervgyárban sikerült közösen kialakítani egy olyan irányvonalat - amelynek eredménye dolgozóink kulturáltságának, műveltségének emelkedésében, érdeklődésének szélesedésében, személyiségük harmónikus válásában egyre inkább megnyilvánul.

Klissné Vágó Ilona

Közművelődési Bizottság titkára,
a szakszervezeti könyvtár vezetője

KÖNYVTÁRAINK EGYÜTTMŰKÖDÉSE A XX. KERÜLETBEN

Budapest olvasni vágyó lakosságának ellátásában a tanácsai könyvtárak mellett a szakszervezeti könyvtárak is jelentős szerepet vállalnak. A Csili könyvtárának - mint szakszervezeti könyvtárnak - feladata, hogy a XX. kerület közművelődésében saját könyvtári eszközeivel részt vegyen - a kerületi tanácsai könyvtárakkal együtt. Néhány éve a Művelődésügyi Minisztérium határozatot hozott a tanácsai és szakszervezeti könyvtárak együttműködéséről, a könyvtárak hatékonyságának növelése és a jobb, eredményesebb könyvtári ellátás érdekében.

A kerületünkben kialakult könyvtári munkakapcsolat - úgy érezzük - jól példázza a megállapodás szükségességét és jogosságát. Az együttműködés - a területi adottságok miatt - főként az erzsébeti 27. sz. Szabó Ervin könyvtár és a Csili könyvtára között valósult meg. Hosszu évek során egységes közművelődési szemlélettel jött létre ez a kezdetben esetleges, rendezvényekre koncentrálódó, ma már munkatervegeztetésig terjedő együttműködés.

Talán a meglévő kényszerhelyzet szülte a kezdeti összefogást. Az Ady E. utcai könyvtár épp csak a legszükségesebb könyvtári ellátást tudta és tudja biztosítani jelenlegi helyén. A Csili könyvtára a régi hagyományokkal rendelkező művelődési házban üzemel, mely jó lehetőségeket teremt irodalmi rendezvényekhez /megfelelő terem, anyagiak/. Kezdetben az együttműködés csupán a Költészet Napi rendezvények közös megszervezésére és lebonyolítására terjedt ki, majd egyre több irodalmi rendezvényt tartottunk közösen az évek során.

Joggal lehetünk büszkéek arra, hogy vendégül láthattuk kerületünkben a magyar irodalom szinte minden jelesebb alakját. Halála előtt egy évvel, hosszú kérések után, eljött Déry Tibor, találkozott olvasóival nálunk Juhász Ferenc, Simon István, Weöres Sándor és mások számosan.

A közös tevékenység eredményeként nyugodtan mondhatjuk, hogy sikeresek voltak rendezvényeink.

Az együttműködést tavaly új formában tovább szélesítettük. Több alkalommal összehívtuk a gyermekkönyvtárosokat, hogy megismerjék egymás munkáját és kicseréljék módszereiket. Mindannyiszor más-más könyvtárban került sor ezekre a találkozókra. Az így kialakult kapcsolat eredményezte az 1977-ben először megrendezett Könyvheti Juniális óriási sikerét.

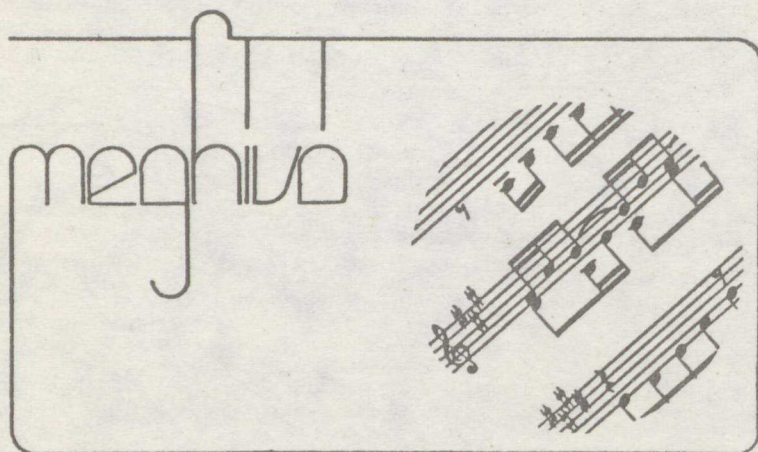
A gyermekkönyvtárosok sok-sok ötlettel és főként jó szervezéssel kivívták az elismerést szinte az egész kerületben. Ezt a rendezvényt ementul évenként megismételjük, mert jól szolgálja a könyv és az irodalom népszerűsítését /a pavilonban minden könyv elfogyott/ és ujszerű módon szórakoztatja a gyerekeket.

Azt, hogy nem elszigetelten dolgozunk egymás mellett, talán a következő dolog is példázza. A Csili az Építők és a Tancsics Művelődési Házakat 1974-ben közös igazgatás alá vonták össze. Az Építőkben működött egy 4000 kötetes letéti könyvtár. Miután ez az Ady Endre utcai könyvtár szomszédos épületében volt, rövid idő alatt megszüntettük. Egyre több szinten kapcsolódik egymáshoz a munkánk, és új, másfajta feladatokat is meg kell oldanunk, mint eddig.

Az iskolák felismerték a könyvtárak nyújtotta jó lehetőségeket és a korábbiánál jobban igénylik segítségüket /felöltt- és gyerekkönyvtárakban egyaránt/.

A tervszerűbb, átgondoltabb munka érdekében, a mindkét könyvtár számára fontos közművelődési feladatok színvonalas megoldásáért, munkánkat jobban egyeztetjük. A munkaterv elkészítése előtt a közös feladatokat megbeszéljük és ennek alapján tervezzük. Reméljük, hogy együttműködésünk a jövőben is megmarad és új formákkal bővül.

Maruszki Józsefné

A 46. sz. könyvtár zenei klubjának meghívója

EGYÜTTMŰKÖDÉSI SZERZŐDÉS A TIT-TEL

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és a TIT Budapesti Szervezetének együttműködési megállapodása / 1978 - 1980 /

Ami MSzMP KB 1974 márciusi köznevelődési határozata és a Köznevelődési Törvény előírásainak megfelelően a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és a TIT Budapesti Szervezete együttműködési megállapodást köt.

A két szerv /intézmény/ szervezett együttműködés kölcsönösen elősegíti a fővárosi lakosság körében a közneveltség, a tudományos ismeretterjesztés és a szakmai ismeretek fejlesztését, a szocialista tudatformálás hasznos feladatát.

A fentiek megvalósítása érdekében a következőkben állapodnak meg:

I/ A két szerv közösen vállalja

- Egyrészt köznevelődési tevékenységének kölcsönös támogatását;
- Gondoskodik a kiemelt tanácskozáson, rendezvényeken a kölcsönös képviselőt biztosításáról;
- Együttműködésük eredményeit, a szélesebbkörű érdeklődésre számot tartó információkat saját kiadványaikban /Könyvtári Híradó - TIT Budapesti Tájékoztató/ közzéteszik;
- Megjelenő kiadványaikat kölcsönösen megküldik egymásnak;
- Előzetes egyetemes alapján egyes kiemelkedő kulturális rendezvények előkészítésében, megszervezésében, ebben tematikák, bibliográfiai kialakításában, propagandájában együttműködnek /Költészet Napja, Únpeji Könyvhét, Magyar Nyelv Hete, Művelődési Világhét, kiemelt évfordulók, stb./;
- Előzetes tervezés alapján a Könyvtár Budapest Gyűjteményében, szociológiai szakkönyvtári anyagához, Zenei Gyűjteményében kapcsolódóan a FSzEK illetékes részlege és a TIT Budapesti megfelelő szakosztályai esetenként közös rendezvényeket tartanak;
- Éves munkatervük szerint megalkotják a könyvtár és a szóbeli ismeretterjesztés kapcsolódási kérdéseivel, az ismeretterjesztő irodalom népszerűsítésének problémáival.

II/ A TIT Budapesti Szervezete vállalja

- A TIT budapesti apparátusa és előadói az előadások során a könyvtári szolgáltatásokra, lehetőségekre is felhívják a figyelmet, az ezzel kapcsolatos tájékoztató kiadványokat terjesztik;
- A hallgatóságnak szóló tematikai ajánlásaiban könyvajánlásokat és könyvtári szolgáltatások tájékoztatóit is közli;
- A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár bibliográfiai adataiból - előzetes egyetemes alapján - meghatározott példányszámot költésztárral átveszi;
- Előzetes igénylés alapján a TIT előadókat biztosít a könyvtárhoz továbbképzéshez, a könyvtárak köznevelődési munkájának megoldásához;
- Népszerűsíti a FSzEK sajátos könyvtári részlegeit, a Budapesti Gyűjteményt, a Zenei Gyűjteményt, a Szociológiai Szakkönyvtárat;
- Felkérésre bevonja illetékes szakosztályait egyes könyvtári feladatok véleményezéséhez /pl.inkábbons anyagok selektálása, stb./.

III/ A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár vállalja

- A könyvtár és kerületi könyvtáraiban a József Attila Szabadegyetemen, a TIT Budapesti Nyelviskola és más

- fontos ismeretterjesztő rendezvények propagálását;
 - Előzetes egyetemes alapján a József Attila Szabadegyetemen egyes sorozatokhoz összeállítások, rendezők, bibliográfiai készítéseit;
 - Könyvtárakban a TIT módszertani munkájában.
- A fenti megállapodás 1978-80-as évekre szóló keret-szerződés, amely évenként az adott esztendőre vonatkozó feladattervvel egészül ki.

B u d a p e s t, 1978 február

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár TIT Budapesti Szervezete

★ ★ ★

FELADATTERV

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és a TIT Budapesti Szervezete együttműködési megállapodása alapján az 1978-as évre

- 1/ A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és a TIT Budapesti Szervezete 1978. évi munkatervét megküldi egymásnak.
Határidő: január 31.
- 2/ Az együttműködési megállapodásban érintett területek felelőseitnek név /TIT szaktitkár, FSzEK osztályvezető, referens/ kölcsönösen megküldik egymásnak.
Határidő: január 31.
- 3/ A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és a TIT Budapesti Szervezete a Magyar Nyelv Hete, a Költészet Napja, az Únpeji Könyvhét és a Művelődési Világhét rendezvényeinek kialakításában részt vállal. A propaganda anyagokat a TIT és a könyvtárak terjesztik.
Határidő: folyamatos
- 4/ A TIT Budapesti Szervezete a Budapest Gyűjtemény tájékoztató anyagát megküldi a Történelmi Szakosztály tagjainak. A TIT helytörténeti Szakcsoportja egy összejövetelet a Budapest Gyűjteményben rendez meg.
Határidő: május 31.
- 5/ A FSzEK Zenei Gyűjteménye, a kerületi könyvtárak zenei részlegei /12.sz. Könyvtár, Kőbánya, 3.sz. Könyvtár, Kelenföld/ és a TIT Zenei Szakcsoportja együttműködésének lehetőségét a két szerv megvizsgálja. Ennek alapján közös tervet dolgoznak ki.
Határidő: október 31.
- 6/ A két szerv éves kiadványtervét kölcsönösen megküldi egymásnak. A FSzEK megadja a még meglévő és a készülő bibliográfiainak jegyzékét, azokból a TIT Budapesti Szervezete ismeretterjesztési szükségessége szerint táritással meghatározott példányszámot átvessz.
Határidő: február 28.
- 7/ A József Attila Szabadegyetemen 1978/79-es évdjára tervezett sorozatokhoz a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár közös megállapodás alapján 6-8 rövid bibliográfiát készít.
Határidő: szeptember 30.

- 8./ A "Kell a jó könyv - '78" mozgalom könyvtári rendezvényei-
hes a TIT Budapesti Irodalmi Szakosztálya előadókat javasol.
Határidő: február 28.
- 9./ A könyvtárosok továbbképzéséhez - előzetes kérés alapján -
a Nemzetközi- Politikai Szakosztály előadókat biztosít.
Határidő: folyamatos
- 10./ A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár speciális nyelvtanfolyamai-
hoz - kérésre - a TIT Budapesti Nyelviskolája továbbra is
biztosít tanárokat.
Határidő: folyamatos
- 11./ Az ismeretterjesztő irodalom differenciált propagandája se-
gítéséhez a TIT Budapesti Szervezetének Szakosztályai rövid
tematikai tervekkel dolgoznak ki és más anyagok beszedlítésé-
vel is segítséget nyújtanak.
Határidő: november 30.
- 12./ A TIT Budapesti Szervezetének egyes szakosztályai felkérés-

re véleményesik az inkurrens ismeretterjesztési irodalom ki-
vondására vonatkozó könyvjegyzéseket.

Határidő: folyamatos

- 13./ A TIT Budapesti Szervezete megvizsgálja a József Attila Sza-
badegyetemen egy könyvtárügyi sorozat beindításának lehetősé-
gét.
Üzemi és tanintézeti tematikák ajánló útmutatójában a könyv-
tárak megismerését és helyes használatát szolgáló sorozatokat
javasol.
- 14./ A két szerv a megjelenő kiadványaikat tájékoztatásul megkü-
ldi egymásnak.

Határidő: folyamatos

Budapest, 1978. február

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

TIT Budapesti Szervezete

Röfömm

Zsuzsanna Rózsa

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Budapesti Elnöksége a korszerű munkásművelődés szerves részét alkotó ismeretterjesztés tartalmi összefüggéseinek, formáinak és módjainak fejlesztése érdekében nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázaton részt vehet minden fővárosi TIT tag, budapesti hivatásos népművelő, üzemi kultúrális, közművelődési aktív és a dolgozók iskoláiban oktató pedagógus - olyan pályázati munkával, amely eddig még nem került nyilvános közlésre.

A pályázat témakörrel a következők:

1. A művelődés iránti érdeklődés felkeltésének ismeretterjesztési útjai, módjai - az alacsony iskolázottságú rétegek körében.
2. A szocialista brigádok művelődésének ismeretterjesztési (tartalmi, szervezeti, módszertani) kérdései.
3. Javaslat a munkásság középfokú műveltségét szolgáló ismeretterjesztési koncepcióra.
4. Javaslat egyes tudományágak, illetve művelődési formák keretében középfokú műveltséget szolgáló ismeretterjesztésre.
5. Műveltségi szintek, művelődési törekvések, a kultúrális érdeklődés irányának alakulása, a közművelődési célkitűzések megvalósulása egy-egy munkahelyen.

A pályázó a megjelölt témakörök egyikét válassza dolgozata tárgyának. Egy pályázó több munkával is pályázhat.

A pályázat jelígs. A dolgozat mellett zárt borítékban közölni szükséges a szerző nevét, foglalkozását, lakcímét, telefonszámát, ha a pályázó TIT tag, akkor a szakosztályát is.

A pályamunkák terjedelme 15-25 gépelt oldal lehet. Beküldendő két példányban a TIT Budapesti Szervezete Szaktudományi Osztályának (1372. Budapest, Pf. 479. VIII., Múzeum u. 7.)

Beküldési határidő: 1978. május 31.

Pályázati díjak:

Egy	I. díj	5000,- Ft
Két	II. díj	3500,- Ft - 3500,- Ft
Három	III. díj	2500,- Ft - 2500,- Ft

A pályamunkák színvonalától függően több különdíj is kiadásra kerül. A Fővárosi Tanács Művelődésügyi Főosztálya több pályadíjat ajánlott fel.

A pályázatokat bíráló bizottság értékeli.

A TIT Budapesti Szervezete – a közérdeklődésre számot tartó pályamunkákból – külön kiadvány megjelentetését is tervezi.

Várja pályázatát

Budapest, 1978. február 20.

a Tudományos Ismeretterjesítő Társulat
Budapesti Elnöksége

EGYÜTTMŰKÖDÉSI SZERZŐDÉS

A Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár, valamint a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár között.

Együttműködési szerződésünk előzményekre épül. A két könyvtárhálózat már évtizedek óta tartalmas és gyümölcsöző kapcsolatot létesített egymással. A közművelődési könyvtári szolgálat szervezése, a könyvtári módszertani munka, a propaganda tevékenység terén sokoldalú tapasztalatcsere fejlődött ki.

A Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár létrehozása óta e kapcsolatok bővültek és intenzívebbé váltak. Egymás segítése érdekében a könyvtári munka hatékonyságának növeléséért jelen együttműködési szerződésben azokat a legfontosabb tennivalókat és kötelezettségeket jelöltük meg, amelyek 1977-78-ban munkánk homlokterében állnak.

A közelmúltban a Pest megyei Könyvtár kiadványai közül a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár vett át 20.000 példányban gyermekkönyvtári könyvjelzőt, 20.000 példányban gyermekkönyvtári meghívót. A FSZEK Budapest-gyűjteménye eredményes közös tevékenység keretében segítséget nyújtott a megyei könyvtár által szerkesztett sajtóbibliográfia előkészítésében, szerkesztésében, lektorálásában. A Budapest-gyűjtemény vezetője és munkatársai több alkalommal, személyes látogatások alkalmával adták át a B-gyűjtemény tapasztalatait. A Pest megyei vonatkozású dokumentumokkal a Budapest-gyűjtemény az eladókat a megyei könyvtárba irányította. A megyei könyvtár és a B-gyűjtemény között megállapodás történt a Pest-Buda és környéke a Rákóczi szabadságharcban c. kiadvány közös gondozására.

További terveink:

- 1/ Együttműködünk a budapesti peremkerületek és a Pest megye helytörténeti dokumentumainak, írásos anyagának gyűjtésében, feldolgozásában és feltárásában.
- 2/ Rendszeresen kicseréljük egymás módszertani és propaganda anyagait. Közös tapasztalatcsereket és látogatásokat szervezünk egymás munkájának és eredményes módszereinek megismerése céljából. A kiadásra kerülő tapasztalatcsere anyagokat egymástól átvesszük.
- 3/ A következő év továbbképzési tervének kidolgozásában együttműködünk és esetenként közösen szervezünk egyes tanfolyamokat, előadásokat és szakmai bemutatókat.
- 4/ Az eddigi gyakorlatnak megfelelően támogatjuk egymást reprográfiai, sokszorosítási feladataink megoldásában. Külön megállapodások és szerződések alapján elkészítjük – egymás szükségleteinek megfelelően – az igényelt meghívókat, könyvjelzőket, rölapokat, egyéb propaganda anyagokat és bibliográfiákat.
- 5/ Évenként rendszeresen kicseréljük egymással munkaterveinket, kiadási programunkat. A munkatervek és programok alapján a két könyvtárhálózat megfelelő részlegei és felelősei a maguk munkaterületén kialakítják és elmélyítik az együttműködést.
- 6/ Felhasználva egymás kiadványait lehetőséget biztosítunk hálózataink munkájának kölcsönös megismertetésére. A Pest megyei Könyvtárosban és a Könyvtári Híradóban az együttműködésről, annak eredményeiről rendszeresen beszámolunk és megjelentetünk olyan cikkeket, amelyek egy-egy hatékony kezdeményezésről vagy fontos munkaterületről számolnak be.

- 7/ A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központi könyvtára a szociológiai országos szakkönyvtára, információs bázisa a szociológiai irodalomnak. A nagyrészt idegen nyelvű anyagával segítséget tud nyújtani a társadalomtudományok iránt érdeklődőknek.
A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központi könyvtára hagyományosan gyarapítja a legujabbkori történeti, politikai irodalom- és művészettörténeti anyagát is és referens szolgálatával készségesen áll a Pest megyei Könyvtár rendelkezésére a gyűjtőkörébe tartozó kérdések megválaszolásában.
- 8/ A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Zenei Gyűjteménye a középkori zenétől napjainkig terjedően beszerzi és kölcsönzi a zeneművészet időtálló alkotásait. A Pest megyei Könyvtár zenei részlegével való együttműködés komoly eredményeket hozhat mindkét könyvtár számára /kiadványok, rendezvények, katalóguskészítés, hangzótár/.
- 9/ A két intézmény egymás rendelkezésére bocsátja a különböző felmérések tapasztalatait. Közös kidolgozzák a 14 éven felüli olvasók könyvtárból való lemorzsolódásának okait. Kontroll méréseket végeznek a bejáró munkások illetve az agglomerációs övezet olvasási kulturájáról.
- 10/ Együttműködünk a helytörténeti vonatkozású periodikák mikrofilmetezésében. Gazdasági számvevőtest készitünk az e téren mutatkozó lehetőségekről.
- 11/ Mindkét hálózat állományában jelentős mennyiségű tartalmilag értékes fölös példány halmozódott fel. Felkínáljuk egymásnak elsősorban a helytörténeti vonatkozású műveket.

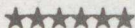
Budapest, 1978. január 2.

Révész Ferenc
Révész Ferenc

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
igazgatója

Békés György
Békés György

megyei könyvtárigazgató
Pest megyei Művelődési Központ és
Könyvtár, Szentendre

EGYÜTTMŰKÖDÉSI SZERZŐDÉS AZ ÚTTÖRŐSZÖVETSÉGGEL

EGYÜTTMŰKÖDÉSI SZERZŐDÉS

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és a Budapesti Úttörőelnökség
között

As úttörőmozgalom programja, valamint a könyvtár művelődési céljai egymást kiegészítő tényezők. A munka természetéből adódóan hangulata érdekében, a Magyar Úttörők Szövetsége Budapesti Elnöksége és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár az alábbiakban állapodik meg 1977/82-re terjedő időszakra:

A könyvtár vállalja:

1. A Budapesti Úttörővesztői Tanácsba Hargitai Mándorné, a Kulturális Szakbizottságban Bánhegyi Gyuláné és Hargitai Mándorné, a Szakági Szakbizottságban dr. Friedrich Lajosné, az Úttörő Történeti Bizottságban Bóta Gyuláné elvtársnő képviseli a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárat.
2. A Kulturális Szemle irodalmi ágának sajtóirányításában 5-6 fő vesz részt Bánhegyi Gyuláné irányításával, a Budapesti Úttörőelnökség felkérése alapján. /Az esetleges személyi változások esetén a Budapesti Úttörőelnökséggel történő egyeztetés alapján fenti feladatokra biztosítja a képviselőket.
Határidő: folyamatos
3. As úttörőmozgalom feladatainak segítésehez módszertani anyagok, bibliográfiai készitést vállalja a könyvtár, a mellékelt kiadványterv alapján. /A kiadványok készitése érdekében külön szerződés készül./

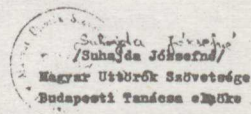
4. A könyvtár vállalja a Magyar Úttörők Szövetsége Budapesti Tanácsa úttörőív 25 feladatát és munkatervet, elástervek o. kiadványainak elkészitését önköltségi áron, /külön szerződés alapján./
5. Szükség esetén egyéb szerződéses feladatok elkészitését vállalja a könyvtár szabad kapacitástól függően.

A Budapesti Úttörőelnökség vállalja:

1. Segíti a kerületi elnökségek, az úttörőházak és a kerületi könyvtárak együttműködésének fejlesztését. Szorgalmasan az úttörőmozgalommal kapcsolatos olyan feladatok megoldását, melyek a könyvtárak használatát tessék szükségessé.
2. Minden úttörőkiadványból 2 példányt biztosít a könyvtáraknak.
Határidő: folyamatos
3. A szerződést évenként felülvizsgáljuk. A konkrét feladatokra az úttörőmozgalmi év tervezésekor, azaz minden év április végén illetve májusban visszatérünk.

Budapest, 1978. január 12.

Révész Ferenc
/Révész Ferenc/
Fővárosi Szabó Ervin
Könyvtár igazgatója

KONKURRENCIA VAGY EGYÜTTMŰKÖDÉS? ISKOLAI ÉS GYERMEKKÖNYVTÁROSOK TALÁLKOZÁSA A XIII. KERÜLETBEN

Könyvtárunkban már hagyományossá vált találkozókat szervezése a pedagógusokkal. A magyar-szakos munkaközösség tagjaival rendszeresen, másokkal alkalomszerűen cseréltük ki tapasztalatainkat. Iskolai könyvtárosok azonban most elsősorban látogattak el hozzánk.

Általános iskolákban tett látogatásainkkor az elmúlt években még gyakran hallottunk ilyen megjegyzéseket:

"Hát, sajnos, a Szabó Ervin Könyvtár nekünk nagy konkurencia!"

Érdeklődéssel vártuk, hogyan is állunk ezzel a kérdéssel ma, az iskolai könyvtárak tervszerű fejlesztése idején.

Palovecz Jánosné, az általános iskolák könyvtári szakfelügyelője ismertette az iskolai könyvtárak fejlesztésére vonatkozó határozatokat és az együttműködés lehetőségeit, különös tekintettel a szerzeményezés összehangolására. A könyvtárosok a kialakult kapcsolatokról számoltak be. Az iskolákkal való kapcsolat évtizedes múltra tekint már vissza. Osztálylátogatások, csoportos foglalkozások, egy-egy osztály részére tartott vetélkedők, szakköri összejövetelek megrendezése minden gyermekkönyvtárban, kialakult gyakorlat szerint történt eddig is.

De hogyan működhet együtt az iskolai és a közművelődési könyvtár?

A sok hozzászólás közül figyelemreméltó volt Kurucz Imrénének, a Sallai utcai általános iskola függetlenített könyvtárosának beszámolója munkájáról. Elmondta, hogy figyelemmel kíséri a tanulók könyvtári tagságát. Megmagyarázza a gyerekeknek, hogy aki csak az iskolai könyvtárat használja, az valóban nem is könyvtártag. Az iskolai könyvtár, a fizika szertár, az énekterem és a többi szaktárgyi szoba mind az iskola szerves része, ahol eltöltenek egy-egy órát, de széles körű tájékozottságot csak a Szabó Ervin könyvtárakban szerezhetnek.

Minden osztály részére megtartja a könyvtárórát, de a második vagy a harmadik alkalommal már a gyermekkönyvtárba irányítja őket. A könyvek szabadpolcos elhelyezéséről, a katalógusok, a bibliográfiák használatáról csak itt szerezhetnek megfelelő ismereteket. Ilyenkor a gyerekek számot tudnak adni a kézikönyvek használatáról, amit már az iskolai könyvtárban elsajátítottak. Kurucz Imréné gyakran anyaggyűjtésre is átküldi a gyerekeket a közművelődési könyvtárba. Tervbe vettük közös író-olvasó találkozót

szervezését is.

Igényként merült fel a szépirodalmi letéti állomány elhelyezése iskolákban. Erre van példa a kerületben: a 3-as gyermekkönyvtár 200 kötetes letétet adott a - magas költségvetésű iskolai könyvtárral is rendelkező - Tüzér utcai honvédségi iskola napközisei számára. A hálózati és módszertani osztály munkatársa, Bánhegyi Gyuláné foglalt állást ebben a kérdésben. Elmondta, hogy nem helyesli azt a megoldást, amikor a gyermekkönyvtár nem az iskolában folyó oktató-nevelő munka segítése érdekében ad letétet, hanem mintegy az alól "mentesíti" a gyerekeket, hogy eljárjanak a közművelődési könyvtárba. Éppen az a cél, hogy a tanulók megismerjék a gyermekkönyvtárak teljes és gazdag állományát is, megszokják az önálló látogatást és a rendszeres könyvtárlátogatást. A napközis csoportok havonta egy alkalommal még a kissé távolabbi iskolákból is el tudnak jönni a gyermekkönyvtárakba csoportos kölcsönzésre.

Nemcsak a 2-es gyermekkönyvtár problémája, hogy a kampányszerűen szervezett nagytömegű osztálylátogatásokat beiratkozások alig követik. Régebben egy harmincas létszámú osztályból tiz-tizenöten biztosan beiratkoztak, ma alig akad egy-két tanuló.

Szűcs Ferencné, a 10-es gyermekkönyvtár vezetője szerint a látogatások alkalmával élénk érdeklődés ébred a gyerekekben a könyvtár iránt, amely azonban később lelohad. A tanároktól több "készítést" kér; emlékeztessék időnként a gyerekeket a beiratkozásra.

Az ilyen találkozók haszna általában jóval később mutatkozik meg. A mi körzetünkben jó volt a tapasztalatcsere visszhangja, s már eredményekről is beszámolhatunk. A találkozót követő napokban kisebb gyermekcsoportok jelentek meg a könyvtárban, s bejelentették, hogy rövidesen eljön az osztály is. Egyrésztük be is iratkozott. Mire sor került az osztálylátogatásra, már tájékozott, lelkes és újabb ismeretek befogadására kész gyerekekkel foglalkozhattunk. Megelevenedett az érdeklődés a katalógusok iránt, rendszeresen használják az olvasótermet is.

A találkozót január 31-én tartottuk.

Februárban 169 gyermek iratkozott be a 2-es gyermekkönyvtárba. Ez nagyrészt egyetlen jó megheszelés eredménye volt.

Barta Andrásné

MEGNYÍLT AZ ÚJJÁALKÍTOTT 1-ES KÖNYVTÁR

Február 20-án a rekonstrukció után a Vadasz utcai könyvtár ismét megnyílt és a polcain sorakozó könyvek várják régi és új olvasóikat. Jó ötlet volt, hogy protokolláris ünnepség helyett szakmai bemutatón ismerhették meg az illetékes tanácsi vezetők és a kollégák a könyvtárat és az ott dolgozók szakmai célkitűzéseit.

Meiszner Tamásné könyvtárvezető megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy a változatlanul kicsi 164 m²-es alapterületen, itt és most kell jó munkát végezni, a könyvtár hatósugarát kiterjeszteni, közművelődési kapcsolatrendszerét kiépíteni. Meg is jelölte azokat az eszközöket, amelyeket egy maximálisan 30.000 kötetnyi állományt befogadó belterületi könyvtárnak feltétlenül fel kell használnia, hogy közönségét a lehetőségekhez mérten korszerűen tudja ellátni.

A kis alapterület fokozott minőségi követelményeket jelent. Nem engedheti meg magának egyetlen kis könyvtár sem azt a luxust, hogy elfekvő, ásatag töltelékanyag heverjen a polcon. A kurrencia, a korszerűség itt elemi követelmény. Figyelembe kell venni a hetvenes évek megváltozott könyvvásárlási szokásait is. Az olvasók az olcsóbb könyveket inkább megveszik a maguk számára. Így a könyvtárban inkább a drágább, nehezebben megszerezhető könyveket, kézikönyveket, idegen nyelvű (linguafon) nyelvkönyveket, lemezeket keresik. Jó részt olyan műveket, amelyeket saját zsebükből már nem akarnak, illetve tudnak megvásárolni. Ezzel az igényeltőlódással számolni kell.

Másik tényező az anyag feltártsága. A könyvtár a kötelezően előírt katalógusokon kívül az alábbi katalógusokkal rendelkezik:

- tárgyszó katalógus
- földrajzi katalógus

- címkatalógus
- a magyar anyag időrendi katalógusa
- irodalmi analitikus katalógus
- társadalomtudományi analitikus katalógus
- idegen nyelvű katalógus
- kézikönyvtári katalógus

A személyi feltételek közül legfontosabb erőink megsokszorozása. A műveltséget önmagában szüntelenül építő, a mindig szellemi megújulásra képes könyvtáros kívánatos. Az ideális könyvtároskép feltételezi: a naprakész tájékozódást, az ismeretanyag felrészítését, az információ értékelését és szelektálását, a jó memóriát és a nyelvtudást. Ha nem is a személyeknek, de a kolleghiális közösségnek ezt az eszményt meg kell közelítenie.

A könyvtár hatókörének bővítését jelenti többek között a nyugdíjasok és betegek részére a könyvek házhoz szállítása, a kapcsolat az oktatási intézményekkel és végül, de nem utolsónak a könyvtárközi kölcsönzés is.

A bevezető szavak után szétrajzoltunk a polcok között és meggyőződhetünk arról, hogy a megvalósítás megfelel a céloknak. A nyolc munkatárs igazi jó csapatot alkotva ötlettel és szíves munkával, maximális erőbedobással 15 hónap leforgása alatt olyan otthon teremtett a könyvtárnak, amilyent csak a rossz alaprajzi, területi adottságokon belül lehetett. A könyvtár valóban otthonos és ezt azok értékelhetik igazán, akik a régi könyvtárat ismerték. További - felbecsülhetetlen - előny, hogy mindezt nem a belső munkahelyek és szociális létesítmények rovására sikerült elérni.

Jó munkát és sok olvasót kívánunk az egyesnek!

- mn -

A 12. SZ. KERÜLETI KÖNYVTÁR DIAPOZITÍV GYŰJTEMÉNYÉRŐL

Könyvtárunk 1975-ben kezdte meg a dialemez gyűjtését, melyek segítségével komplex óráinkat, gyermekkönyvtári foglalkozásainkat, egyes zenei programjainkat kívánjuk színesíteni. Az 1977. évtől lehetővé tettük, hogy olvasóink zenehallgatás mellett, vagy külön, elemes diánézőn szemlélhessék anyagunkat.

Állományunk több mint 4 000 diapozitív, amelynek gyarapítását az elkövetkező években is folytatni kívánjuk.

Diáinkat két katalógusban tárjuk fel. Az egyik a diasorozatokat betűrendes katalógusa. Ez az eredeti összeállításban, "kiszereelésben" tartalmazza

az anyagot. A másik a diapozitívek szakrendi katalógusa, amely képenként tárja fel a gyűjteményt. Szakkatalógusunk az ETO-t követi. Diapozitíveinket fehér-fekete üveg nélküli keretben tartjuk. Ez kiméletesebb használat mellett megfelelőnek tűnik, és ára is elfogadható.

Filmjeinket eddig a Diaboltól vagy a TANÉRT audio-vizuális szakkollegiájából szereztük be, de készítettünk magunk, illetve a propaganda osztály is fényképezett számunkra. A gyári diák vásárlása azért előnyös, mert olcsóbbak, mint a "házilag" előállított felvételek, másrészt használatuk szerzői-jogi problémákba nem ütközik.

Sorozatainkból 31 db képzőművészeti. Megtalálhatók köztük a legjelentősebb európai és hazai képtárak anyaga, és az egyetemes művészet-történet legnagyobb alkotásainak reprodukciói is, 1575 felvételen, 1272 természettudományos, 775 irodalmi vonatkozású, 510 földrajzi diapozi-tívunk van.

A hálózat könyvtárai közül a kapesti 25-ös, a leendő kelenföldi 3-as és a propaganda osztály rendelkezik ilyen vizuális szemléltető anyaggal.

A diapozi-tív gyűjteménynek az a nagy előnye, a diafilmmel szemben /itt csak ismeretterjesztő anyagról van szó/, hogy nem köti meg a használó kezét. Saját magunk állíthatunk össze olyan tematikát, illetve sorozatot, amilyen nekünk éppen szükséges. Így létrehozhatunk pl. egyiptomi művészet, görög művészet, tavasz a természetben, jeles személyek arcképcsarnoka stb. témájú összeállításokat, amelyek az eredeti sorozatokban nem találhatók egymás mellett.

Az 1978-as évtől szeretnénk biztosítani, hogy a hálózatban dolgozó kollégák csoportos, gyermek-stb. foglalkozásaikhoz irodalmi, zenei szemelvényeken túl a vizuális szemléltetés eszközeit is felhasználhassák. Ezért előzetes bejelentés, könyvtárközi kölcsönzés útján könyvtárunkból /és a másik három gyűjteményből/ dia-anyagot kölcsönözhetnek. Eddig a velünk közös épületben levő Pataky Művelődési Központ, a Magyar Néphadsereg Kiegészítő Parancsnoksága (Budapest), a 4-es gyermekkönyvtár, s a 48-as gyermekrészleg élt a kölcsönzés lehetőségével.

Végül felsorolunk néhány sorozatot rövid tartalmi ismertetéssel.

Képzőművészet

1. Világhírű képtárak - Magyar Nemzeti Galéria
- Szépművészeti Múzeum
- Bécsi Kunsthistorisches Museum
- Drezdai Képtár
- Ermitázs
- Pitti Képtár
- Uffizi
- Louvre
- Prado
- Puskin Múzeum
- National Gallery /London/
- Tate Gallery /London/.

A sorozat egyes darabjai a művészettörténet nagy korszakait követik.

2. Rajztanítás az általános iskola 2-4. osztálya részére. Az egyes műalkotások a gyerekek életkorát figyelembe véve kerültek csoportosításra, így egymás mellett található pl. Brueghel: Téli vadászat és Klee: Mese c. festménye.

3. Műalkotáselemzés az általános iskola 5-8. osztályos tanuló részére.

A sorozat 200 diapozi-tív kronológiai sorrendben mutatja be az egyetemes művészet történetét. Anyaga megegyezik Alpatov, Artner, Gombrich stb. közismert művészettörténeti munkáinak művészeti anyagával. A sorozathoz 200 oldalas műelemzéseket tartalmazó kísérőfüzet csatlakozik.

4. Rajz és műalkotások elemzése a gimnáziumok 1-4. osztálya részére. A diasorozat anyagát a művészeti ágak: építészet, szobrászat, festészet alkotásai szerint csoportosítja. 200 kép.
5. Kortárs képzőművészetünk és Mai magyar művészet. A 150 képes sorozat, a festészet, az építészet, a murális művészetek, az iparművészet területeit öleli fel 1945-től 1970-ig. A sorozathoz kísérőfüzet csatlakozik, de nagyobb haszonnal forgathatjuk Németh Lajos: Modern magyar művészet c. művét és a Mai magyar művészet c. sorozat egyes kötetének elemzéseit.

Történelem

1. Régiségtan - Latintanítás a gimnáziumok 1-4. osztálya részére. A sorozatot nem nyelvtani, hanem történelmi sorozatként használhatjuk. A római birodalom építészetét, művészetét, társadalmi rendjét, az emberek életmódját mutatják be a képek.
2. Történelem a középiskolák részére 1-4. osztály. 500 diapozi-tív 10 dobozban az egyetemes történelem legjelentősebb ikonográfiai emlékeit sorakoztatja fel.
3. Magyarország felszabadulása. 100 dokumentumfoto Hitler uralomra jutásától 1949-ig. Az egyes történelmi sorozatokban lévő képek és a művészeti sorok képei kölcsönösen kiegészítik egymást, illetve többféle szempontú felhasználást tesznek lehetővé.

Természettudományok

1. Természettörténelmi jelenségek. A 100 képből álló sorozat a Föld csillagkorától a máig meglévő fő természeti jelenségeket mutatja be.
2. Biológia a gimnázium I-IV. osztálya részére. Az anyagot a biológiai tanulmányi versenyeken indulóknak bemutatathatjuk csoportos foglalkozás keretében.
3. - Élet a vízben
- A vízben és a víz közelében élő gerincesek,
- A tengerfenék jellemző élőlényei, a tuskésbőrűek,

- A tenger élővilága.

Általános, középiskolai tanulóknak természet-tudományos rendezvényeken vetíthetjük a sorozatokat.

4. - A mezők, a vizek és vízpartok élővilága.

- Élet az erdőben

Hazai növény- és állatvilágunkat mutatják be, főleg gyermekkönyvtárosok használhatják a Buvár zsebkönyvek, Természetbuvárok könyvespolca sorozat egyes köteteknek csoportos feldolgozása alkalmából.

5. - Afrikai emlécsők.

- Képek Ausztrália állatvilágából.

Gyermekkönyvtári foglalkozások anyagához használható. A két sorozatban található képek meglehetősen az Uránia állatvilág c. kötetben.

6. Képek az űrkutatás történetéből. Közel 100 felvétel az űrkutatás 20 éves történetének legjelentősebb eredményeiről. Minden korosztálynak bemutatható, a Műszaki Könyvnapok ren-

dezvényeiben is felhasználható.

Földrajz - utleírás

- Budapest
- Dunakanyar
- Hortobágy
- India
- Magyarország
- Mexikó
- Róma
- Spanyolország
- Varsó

A földrajzi sorozatok több szempontból ismeretnek egy-egy országot, területet, várost /gazdaság, lakosság, művészeti emlékek/. Minden korosztálynak bemutatathatók.

Természetesen a felsorolás nem teljes, de reméljük, hogy így is érzékeltetni tudtuk a gyűjtemény sokféleségét, és sikerült felkeltenünk a kollégák érdeklődését a reprodukciók, a felvételek eredményes felhasználására.

Biró Ferenc

RÖVIDEN A 12-ES GALÉRIÁRÓL

A 12-es Szabó Ervin Könyvtár aránylag nagy alapterületű technikai előtérben az elmúlt év júliusában M. Kiss József és Sánta László grafikáinak bemutatásával megnyitott a 12-es Galéria. Az itt megrendezett kiállítások ismét új színnel gazdagították könyvtárunkat, s nem elhanyagolható esztétikai élményben részesítették olvasóinkat. A könyvtárba betérők először a technikai előtérbe lépnek be, ahol azonnal a kiállításon találják magukat.

A galéria megszervezése óta eltelt rövid idő azt mutatja, hogy az előtérben megfordulók nem mennek el közömbösen a kiállítás mellett. Közülük még azok is megtekintik a kiállított képanyagot, elidőznek egy-egy őket megragadó kép előtt /vagy nagyon tetszik nekik, vagy egyáltalán nem/, akiknek egyébként eszükbe sem jutna kiállításra, tárlatra menni.

Éves átlagban a könyvtárban naponta 531 látogató fordul meg: gyerekek, fiatalok, középkorúak, és idősek egyaránt. Egyénenként és csoportosan nézegetik a képeket és viszik a hírt ismerőseiknek, barátaiknak, az iskolások osztálytársaiknak: "... nálunk nemcsak olvasni, zenét hallgatni, hanem komoly kiállítást is lehet nézni". /Egy általános iskolás kislány fogalmazott így/. S valóban, a 12-es Galéria kiállításai lényegesen bővebbé s változatosabbá teszik a könyvtáron belüli esztétikai nevelést a könyvek, a hang-

lemezek, a magnószalagok, a diafilmek, a diaképek s néhány birtokunkban levő műalkotás mellett, élő képzőművészeink alkotásainak bemutatásával és szervesen illeszkednek a könyvtár izlésformáló tevékenységébe.

A 12-es Galériában eddig 3 kiállítás volt: 1977 júliusában Sánta László és M. Kiss József már említett grafikai kiállítása, 1977 decemberében Dániel Kornél festőművész kiállítása, s legutóbb, 1978 januárjától pedig a Zebegényi Műhely fiatal grafikusai - Szabó András, Artner Margit, Heller Géza, Szél Károly, Kürtösi Klára és Csipes Antal - mutattak be munkáikból. Mindhárom kiállítást bensőséges hangulatu megnyitóval indították, amelyet a kiállított képanyag méltatása mellett versekkel és zeneszámokkal tettek ünnepélyesebbé.

A kiállításokat M. Kiss József grafikusművész, a FSZEK Propaganda Osztályának csoportvezetője szervezte, készítette elő és rendezte. Az ő munkáját dicsérik az izlésesen elkészített meghívók és katalógusok is. Előreláthatólag 1978-ban kiállítások készülnek nagy magyar művészek poszttereiből, Morvai László és Korusz József grafikáiból, nemzetközi könyvjegyekből és Mayer Berta tűzzománcaiból.

A Galéria kiállításaira minden kollégát szeretettel várunk.

Tverdota Miklósné

REJTVÉNYJÁTÉK VERNE SZÜLETÉSÉNEK 150. ÉVFORDULÓJÁRA

A könyvtárakba, sajnos, késve jutott el az a rejtvényjáték, melyet Szemkeő Gáborné, a 4-es gyermekkönyvtár vezetője - a PIF című francia gyermekfolyóirat egyik 1977-es száma alapján - állított össze.

A kiadvány hat olyan játékot tartalmaz, amelyek az évfordulótól függetlenül is segítik a könyvtárhasználat megtanítását és Verne könyveinek olvasására ösztönzik a gyerekeket.

Az 1977-ben kiadott NOSZF-játékhöz hasonlóan a könyvtárosok ezt a játékot is tetszés szerint, bármely formában felhasználhatják. A játékban szereplő határidőt célszerű későbbi időpontban meghatározni.

B. Gyné

150

Verne Gyula a legnépszerűbb szerző egyike a világon. Fantasztikus kalandor regényeivel állította meg a mai tudomány-fantasztikum iródomáját. A tudomány és a technika fejlődése lehetővé tette, hogy azok a gépek, eszközök amit Verne megálmodott a XX. században megvalósuljanak. Ezekkel a játékokkal a 150 éve született íróra emlékezünk és meghívunk, utazva Verne regényeinek csodálatos világába!

VERNE GYULA

KIENGEDTÜK A SZELLEMET A PALACKBÓL

Minden gyermekkönyvtáros nagy gondot és energiát fordít arra, hogy olvasóit a könyvtárban való tájékozódásra, a katalógus és a kézikönyvek használatára megtanítsa. Évek során, a 7-8. osztályosoknál ennek már készséggé kellene válnia, hiszen ők lassan a felnőtt-könyvtár tagjai lesznek, s ennek használata nagyobb önállóságot, a tájékozódási képesség magasabb szintjét feltételezi.

"Gyakorlat teszi a mestert" - mondja a szólas-mondás, s ha ez a gyakorlás játékos, s még nyerni is lehet, akkor bizonyos, hogy örömmel vesznek részt benne a gyerekek.

Ezért indítottunk Verne születésének 150. évfordulója alkalmából társasjátékot. Az író életével és műveivel kapcsolatban 40 kérdést állítottunk össze. A válaszok kézikönyvekben, a katalógusban, Zoltán Péter: "A képzelet varázslója", Horváth Árpád: "Verne, a technika álmodója" c. könyvében, Kepes-Szász: "Új beszélő könyvtár"-ában és természetesen Verne regényeiben található meg.

Készítettünk egy táblát /erre egy léghajót, egy tengeralattjárót, egy hold felé tartó rakétát, stb. rajzoltunk/, amelyen 180 kockán át lehet eljutni a célba: Vernéhez. A versenyzők két dobókockával dobnak, s ennek megfelelően húznak a kártyaként összekevert és leszámolt kérdések közül. A kérdések különböző nehézségűek, van 3, 5, 6, 8 és egy 10 pontos pótkérdés. Pl. 3 pontos: Kortársra volt-e Dumas, "A három testőr" írója Vernének?; 5 pontos: Melyik az a Verne-

könyv, amelynek 15 fűszereplője van?; 8 pontos: Az 1848-49-es szabadságharcnak melyik könyvben állít emléket Verne? A helyesen megfejtett kérdések pontszámának megfelelően az elért összpontszámot névvel ellátott zászlócskák jelzik a táblán. Így a játékosok látják, hogy hol tartanak, milyen távolságra állnak a céltól. Aki nem elégszik meg az elért pontszámmal, kérheti a 10 pontos pótkérdést; ez a következő: "A megfejtett kérdésben szereplő irodalmi művet, vagy azt a könyvet, melyet a megfejtéshez felhasználtál, melyik ismeretterjesztő szakba tennéd?" /A gyerekek segédeszközként megnézhetik a sakkatalógust, vagy a kifüggesztett katalógushasználati táblát./ Mondanunk sem kell, hogy minden játékos kéri a 10 pontos feladatot, és hosszasan böngészni a segédeszközöket, hogy eldöntse, hová is szakozzon.

A játék nem várt érdeklődést váltott ki. Már nyitás előtt negyed órával álltak az ajtóban, hogy minél hamarabb megkapják a kérdést. Az amúgy is nagy forgalmu könyvtárunkba özönlöttek a gyerekek. Visszajöttek olyanok is, akik rég nem voltak már a könyvtárban, s kezdtek nagyon ügyesen használni a sakkatalógust, a szakszámokat. Ezeket a nyolcadikosokat májusban nyugodtan utjukra bocsáthatjuk, átadhatjuk a felnőttkönyvtárnak.

Nagyobb munkát vállaltunk magunkra, mint amilyenre számítottunk. De ennek mégis nagyon örültünk.

Ludányi Józsefné - Rieth Józsefné

A Könyvtári Híradó 1977. évi utolsó számában olvastam az Ötletvásár nyerteseiről és a beadott foglalkozások témájáról. Kiválasztottam közülük azokat, amelyek - úgy gondoltam - könyvtáram adottságainak megfelelnek, és kis módosítással felhasználhatók.

Felkerestem a készítőket és leírtam a kiválasztott forgatókönyveket.

Az egyik annyira jól bevált, hogy szeretném felhívni rá a többi - esetleg kezdő - gyermekkönyvtáros figyelmét is. Ez a harmadik helyezést elért "Keress és találj!" könyvtárismereti játék, amelyet Péterné, Sugár Kati a 12-es könyvtár gyermekrészlegének dolgozója állított össze.

A játék három fordulóból áll, illetve van egy negyedik, a forgatókönyvben leírt döntő. Minden forduló egy hónapig tart, hogy minél többen részt vehessenek benne. A gyerekeknek a polcokon eldugott kis manófigurát kell megkeresniük, s aki megtalálta, négy-öt kérdésből álló feladatlapot kap. A feladatlapok fordulónként más-más témakört dolgoznak fel; az első általános könyvtárismereti,

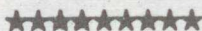
a második a témakatalógussal, a harmadik a szakkatalógussal kapcsolatos kérdéseket tartalmaz. A feladatok nagyon ötletesen, érdekesen vannak összeállítva; kicsik és nagyok egyaránt részt vehetnek a játékban.

A könyvtárosok tapasztalhatják, hogy hiába ismertetik minden beiratkozóval a könyvek rendjét a polcokon, s a katalógus használatát, hiába használják a gyerekekkel együtt a katalógust, gyakorolva az elmondottakat - az olvasók nagy része - még azok is, akik évek óta tagjai a könyvtárnak - nem tudja használni a katalógusokat.

A gyerekek a játék hevében fedezik fel újra a könyvtárat, s ébrednek rá, mire valók a könyvekben lévő témajelek és számok.

Azért irtam le mindezt, mert azt szeretném ajánlani, hogy ne várjátok meg, amíg nyomtatásban is megjelennek a díjnyertes forgatókönyvek. Áldozatok fel egy szombat délelőttöt, vagy kedd délutánt, s menjetek el leírni a számotokra megfelelő, és a máshol már jól bevált foglalkozásokat!

Rieth Zsuzsa

EGY MŰVELŐDÉSI KÖRRŐL

/A II. kerületi 37-es könyvtár tapasztalatai/

Egy művelődési kör tevékenységének megindulásáról, eddigi - alig féléves - munkájáról írni: csak látszólag könnyű feladat. Nem könnyű, hiszen a tények póré közlése nem sokat ér, az elvi megállapítások viszont a kör, s főleg a vezető szerepének fölragyításához vezethetnek. Mégis úgy érzem, hogy nem fölösleges vállalkozás - a buktatókat talán elkerülve - néhány gondolat rögzítése. Erre pedig a legnyomósabb érv: a kör létezik és életképes, s a létrehozástól az együttműködésen át a programokig lehetnek olyan tapasztalatok, melyeknek ismertetése segítséget nyújthat hasonló törekvésekhez.

A megszervezés

A kör megszervezéséhez szeptember elején fogtam hozzá. Érthető az időpont: a tanév kezdete, egyttal az aktív könyvtárlátogatásé. Az olvasószolgálati munka keretében elbeszélgettem a fiatalabb olvasókkal; közben megemlítettem a művelődési kör indulását, és ha részt kívántak venni, fölírtam a nevüket és címüket. Humoros,

de megszívlelendő adalék: ha a foglalkozás szót használtam, kevesebben jelentkeztek, ha előadást mondtam - többen. Ez egyébként mutatja akkori - és jogos - tanácsstalanságomat. Leginkább egy beszélgetésre, közös hangos gondolkodásra épülő kört szerettem volna, ám számolnom kellett azzal is, hogy esetleg előadás-sorozat alakul ki.

Ugyanez volt a helyzet a témákkal. Elképzeléseimben három föltétlen megvalósítandó célt szerepelt: elsősorban irodalmi jellegű legyen a kör /mást felelősséggel nem vállalhatok/, s egyben magyar kulturális vonatkozású /mintha háttérbe szorult volna a fiatalok ilyen irányú érdeklődése az utóbbi időben /, igazodjék az iskolai anyaghoz - azt kiegészítve, vagy a hiányokat pótolva. E három célkitűzésen túl azonban természetesen én alkalmazkodom a résztvevők igényeihez.

Két hét alatt mintegy negyven nevet és címet szereztem, kivétel nélkül középiskolásokét. Ez a tény önmagát magyarázza. Szerepe lehet persze az életkoroknak, hozzájuk állok - ebben az

esetben legalábbis - a legközelebb.

Végül a gyermekkönyvtár még körülbelül husz névvel ajándékozott meg, az onnan kinőtt, hajdanán a legtöbbet odajáró, mostani középiskolások nevét és címét kaptam meg.

Több jelentkezővel - elsősorban az olvasóterem kicsinysége miatt - nem is tudtam volna mit kezdeni.

Az indulás

Az első összejövetelekre október elején került sor. Előtte elküldtem a meghívókat a következő program megjelölésével: ismerkedés, előadás a magyar kulturális élet alakulásáról 1945-től napjainkig, a további témák megbeszélése.

Ahogy várni lehetett, minden harmadik-negyedik jelentkező jött el. A kör és az olvasóterem szempontjából ez a legoptimálisabb: tizenhat-husz fő. Az esti órákban gyűltünk össze - mindmáig így maradt.

Röviden vázoltam terveimet, kiemeltem elképzeléseim legerősebbjét; azt szeretném, amit ők szeretnének. A beszélgetés során kérdegetéssel, enyhe provokációval sikerült valamelyest föltérképeznem vágyaikat, tudásukat. Számomra is meglepő módon hamar megnyitak, s főleg tájékozottak, olvasottak voltak. Ennek magyarázata egyszerű: aki rendszeresen jár könyvtárba és egy művelődési kör munkájában is részt vállal, föltétlenül élénkebb szellemi mozgásu, magasabb kulturális igényekkel. Jó két órát maradtunk együtt, végül megállapodtunk a legközelebbi összejövetele idejében /két hét múlva/ és témájában.

Továbbiak

Január elejéig, az elsőt nem számítva, hat alkalommal találkoztunk. A létszám változatlan maradt, jóformán azok járnak rendszeresen, akik az indulásnál jelen voltak. Átlagosan két-három hetenként jöttünk össze, előtte a megbeszélte időponttól függetlenül küldtem a meghívókat. Mult évben még mindenkinek, ebben az esztendőben csupán a "törzstagoknak". /Első osztályos tanuló egy sincs köztük./

Két-három órát töltöttünk az olvasóteremben, esetenként zenehallgatással zárva a foglalkozást.

Tapasztalatok 1.

Summa summárum: javarészt egymásnak ismeretlen középiskolásokból kialakult, mindenemü erőltetés nélkül, egy közös szellemi munkát végző, jellemző emberi atmoszférát hordozó közösség. E mérhető eredményesség okát a véletlenben és némi tudatosságban lehet megjelölni. Véletlen annyiban, hogy kik jöttek el, s elvárásaik mennyire rimeltek az elképzeléseimre. Az én készakarva döcögő terveimben ugyanakkor, szinte utólag tudatosítva munkált egy igény. Az

összejövetelek egyik fő feladata kétségkívül az ismeret nyújtása, illetve együttes megszerzése. De van egy ezzel egyenrangú, talán még fontosabb cél is: olyan légkör megteremtése - a kudarc kockázatával -, amelyben azért érzik jól magukat a résztvevők, mert a kulturális problémák az emberi és az életkornak megfelelő problémákra rezonálnak, s a feladatok megoldásában segítenek. Más szóval: a feszültségek adódnak és a szellemi éhség fokozódik.

Hogy ez a középiskolásoknál bevált törekvés eredményes volt: jogosultságát is bizonyítja, s esetleg átfogóbb és korunkra mutató képletté nagyitható.

Tapasztalatok 2.

De mik ezek a kulturális kérdések, problémák? - vár válaszra a kérdés. Előtte azonban az összejövetelek vázáról szólok. Legtöbbször az éppen sorra kerülő alkotó személyiség vagy mű elemzését egy előadás előzte meg: közepes szintű ismertetés; ezt követte a közös beszélgetés.

Igy tárgyaltuk meg Németh László munkásságát, elemeztük Iszony című regényét.

Két költővel foglalkoztunk alaposabban: Nagy Lászlóval és Pilinszky Jánossal. Kiderült, hogy mindkettejük életérzése föllelhető a mostani tizenévesekben - dulakodás, tusa folyik bennük. Pilinszky verseinek elemzésekor késő estebe nyúló vita támadt a némileg divatos, ám kikerülhetetlen kérdésekről: hit, vallás, Biblia.

Ezekhez a problémákhoz kapcsolódott - áttételesen - egy beszélgetés, melyet a kör tagjainak egy részével közös koncertlátogatás és lemezhallgatás előzött meg, Cseh Tamás fanyar muzsikájáról.

Egy alkalommal a határon kívüli magyar kulturális viszonyokkal, ezen belül a szlovákiai magyar irodalommal ismerkedtünk, kiemelve Fábry Zoltán munkásságát. Az összejövetele egyik barátom vezette, mint a téma szakértője. Ez egyúttal a baráti együttműködés lehetőségeire is példa.

A problémakör jóformán fehér folt a középiskolások előtt; s ezt súlyos hibának kell tekinteni. Ennek ellensúlyozására állapodtunk meg az Irodalmi Szemle legújabb számának elolvasásában, melyet megbeszélése követett, néhány szlovákiai magyar író munkásságának a jelentőségére figyelmeztetve.

Egy csupán verselemző foglalkozás eredménye érdekes tény: a versek megközelítésében a kör tagjai nem eléggé járatosak, de a már kibontott vers "üzeneteivel" a legtöbbször mértékben tudnak azonosulni.

Végül annyit: a témák összecsengése számomra a kör tevékenységének egyik tanulsága, legnagyobb öröömöm pedig a tagokkal kialakult fél-

baráti kapcsolat.

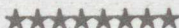
Tervek

Legfontosabb tervem, illetve kívánságom: az eddigiekhez hasonlóan folyjon tovább minden, új témákkal megtűzdelve. Hogy mi lesz hosszú távon a kör sorsa, nem tudom. Én reménykedem, hogy együtt maradunk, s mivel a tagok kétharmada második és harmadik osztályos, a körből való kinövés még nem fenyeget. Ha esetleg befullad a munka, annak oka lesz olyan jellemző, mint az összekovácsolódásé. De ne fessük az

ördögöt a falra! Inkább a jövőről. Frissítésképpen a külföldi irodalom felé szeretnénk tekinteni, a tervek szerint, Kafka kerül majd napi-rendre. És egy-két író-olvasó találkozót rendezni fiatalabb írőkkel, költőkkel. Kiss Benedek, Balázs József neve került föl. Az érettségi, az esetleges felvételi idején is lesz teendő.

"Az ifjúságnak joga, hogy az életet igényei és eszméi szerint ujrafogalmazza" - idéztük Németh Lászlót az induláskor. Ugy érzem - sok vonatkozásban tőle függetlenül -, kulturális töltéssel e gondolat valósult meg.

Kaiser László

TANULMÁNYÚTON ANGLIÁBAN

1977 szeptember 5-től szeptember 17-ig 2 hetes tanulmányúton voltam Angliában. Munkatervemben 3 londoni - a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központi könyvtárához hasonló nagyságrendű - városi központi, valamint az oxfordi városi könyvtár munkájának tanulmányozása szerepelt. Mint a szerzeményezési és feldolgozó osztály vezetőjét elsősorban a hasonló osztályok munkája érdekelt, különösen a katalógizálás és állománynyilvántartás új számítógépes eljárásai. Mivel a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár rendelkezik az ország legnagyobb helytörténeti gyűjteményével, több fejlődő zenei részlegünk, ill. önálló zenei gyűjteményünk van, a könyvtárak hasonló gyűjteményei, különböző dokumentumok tárolási módja és természetesen a szolgáltatások, a kölcsönzés, az olvasótermek, a gyermekkönyvtárak stb. is érdekelték.

A British Council illetékes programösszeállítója arra törekedett, hogy a rendelkezéseimre álló rövid idő alatt min. több könyvtárba eljussak. Ezért - az általam kért könyvtárak meglátogatása mellett - a második héten vidéki körutat szerveztem számomra. A vidéki ut során a következő könyvtárakat tekinthettem és ismerhettem meg: a Stratford - Upon - Avon Shakespeare Centre Libraryt, a Birmingham Central Libraryt, a North Yorkshire County Libraryt Yorkban, és az Oxford Public Libraryt. Örvedetes volt, hogy néhány vidéki könyvtárral is sikerült megismerkednem, de az időhiány és a kicsit zsúfolt program miatt csak felületes benyomásokat tudtam szerezni az ezekben folyó munkáról. Legjobban azt sajnálom, hogy a nagyon modern birminghemi városi könyvtáron /7 emelet/ egy fél délelőtt kellett végigszaladnom, pedig a leendő új központi könyvtárunk tervezése, berendezése és gépesítése szempontjából hasznos tapasztalatokat szerezhettem volna.

Általános tapasztalatok

London 32 kerületének több mint 400 könyvtára 18 millió könyvvel és kb. 500.000 hanglemezzel áll az olvasók rendelkezésére. Az egyes kerületekben, - a kerület nagyságától és a lakosság számától függően - több vagy kevesebb fiókkönyvtár kapcsolódik egy központi könyvtárhoz. A törekvés az, hogy az olvasó munkahelye, lakása, vagy iskolája közelében, de ettől legfeljebb egy kilométeres körzetben könyvtárt találjon. Általában egy könyvtárárépületben található a tájékoztató-, a kölcsönző-, a zenei- és a gyermekkönyvtár. A könyvtárak mindegyike gyűjti az általános közművelődési anyagot tulmenően a számára kijelölt szakanyagot is. Így 400 könyvtár együttes állománya felöleli a tudományok egészét. Ezen kívül a kerületek központi könyvtára a saját kerületére vonatkozó nagy helytörténeti anyaggal és archivummal is rendelkezik. Ezek a helyi központi könyvtárak megfelelnek az általunk "A" típusúnak nevezett könyvtáraknak.

Az angol és a magyar hasonló funkcióju könyvtárak között szemléleti és ennek megfelelően gyakorlati különbségek vannak a könyvtári anyag feldolgozását ill. a katalógusban való részletes feltárását illetően. Mivel az állomány majdnem teljes egésze szabadpolcon áll az olvasó rendelkezésére, úgy vélik, hogy a katalógus jelentősége az olvasó számára minimális. Akár cédula-, akár mikrofilm-katalógust használnak, csak a következő adatokat közlik: szerző, cím, kiadó, év, ár, továbbá, hogy a könyv a hálózat melyik könyvtárában található és végül az SBN számát /Standard Book Number/. A szépirodalmi műveknél Cutter szám, az ismeretterjesztő anyagnál egyetlen szak-

jelzet szerepel, amely egyben jelzi a könyv helyét is a szabadpolcon. A könyvtárosok sokat foglalkoznak viszont közvetlenül az olvasóval.

A szerzeményezés és az állománybavétel az általam meglátogatott könyvtárakban nagyon kis eltéréssel azonos. A mi Könyvtárellátó Vállalatunkhoz hasonló, a könyvtárak ellátására alkalmas könyvesboltok 1-1 példányban hetenként elküldik a legújabb könyveket a központi könyvtárba megtekintésre. A kerületi könyvtárak vezetői hetenként válogatnak az anyagból és a könyvben levő cédulán jelölik, hogy hány példányra van igényük. Az összesített jegyzék alapján a könyvesboltok napokon belül szállítanak és számláznak. A könyvet a kisebb könyvesboltokkal egyidőben kapja meg a könyvtár. Közben a bemutatott példány alapján feldolgozzák a könyvet. A bibliográfiai leírás adatait a Bibliographical Service munkatársai készítik egy formanyomtatvány kitöltésével. A kitöltött adatlapot küldik be a gépi adatfeldolgozóba, vagy a jól gépesített könyvtárak maguk teszik át az adatokat a lyukszalagra és a szalagot továbbítják. Az adatlap alapján készül a rövidített cédulakatalógus is ott, ahol még nem tértek át a mikrofilm-katalógus használatára. A könyveket fóliázás után a kerületi könyvtárakba, ill. a központi könyvtár egyes részlegeibe szállítják.

A computer-mikrofilm katalógusról részletesebben a Westminster könyvtár leírásánál szölok. /A leírások a látogatások sorrendjét követik./

Westminster City Libraries. Marylebone Library. Bibliographical Service

A könyvtári hálózat állománya megközelíti az 1 milliót, Központi referenz könyvtára és 14 fiókkönyvtára van. 1970-ben áttértek a computer nyilvántartásra. A teljes könyvtári állományt betáplálták a Westminster Városi Tanács számítógépközpontjában levő UNIVAC 1100 típusu gép adattárolójába, a Tanács és intézményeinek adataival együtt. Ez volt az első lépés a teljesen naprakész központi címjegyzék megteremtésére. Computer-katalógus készült a könyvtárak állományáról /kivéve a szépirodalmat/, havonta, fotómásolatos eljárással szakrendben és szerzői betűrendben. Már 1971-ben áttértek a nehezebben kezelhető kötetkatalógusról a computer-mikrofilm katalógusra /computer output microfilm COM/. Készítésének lényege, hogy a számítógép által havonta összeállított szerzői és szakrendi jegyzéket egy vállalat mikrofilmre teszi át. 25 kópia készül a szerzői és 19 a szakrendi katalógusból. Külön katalógus készül ugyanezzel az eljárással a zenei, illetve a gyermekkönyvtárak anyagából is. Jelenleg a 15 könyvtárban 69 motorizált mikrofilm-leolvasó áll az olvasók és a könyvtárosok rendelkezésére. A havonta kiadott teljes állomány anyaga kb. 200.000 címet tartalmaz. Természetesen ez a mikrofilm-katalógus is csak a lényeges adatokat tartalmazza, de az olvasó a mikrofilm segítségével mind a 15 könyvtár állományából válogathat.

A computer egyéb információkkal is segíti a könyvtárosok munkáját. Havonta kimutatja az állományból kivont anyagot /selejt, térítés/, jelzi, ha a kivont könyv az utolsó példány volt a hálózatban. Elvégzi az évvégi teljes statisztikai munkákat, segítségével szakjegyzékeket, bibliográfiákat stb. készítenek.

Helytörténeti gyűjtemény és archivum

1965-ben két korábbi nagy kerület, a St. Marylebone és Paddington egyesült Westminster kerület néven, és a Marylebone könyvtárban egyesítették a korábbi két helytörténeti gyűjteményt is. Az eddigi cédulakatalógusokat, amelyek eltérő módszerrel készültek, tovább használják, de az új beszerzéseket már egységes szempontok alapján katalogizálják.

A gyűjtemény 2 fő részből áll: Helytörténet: könyvek, aprónyomtatványok, fényképek, kivágatok, diafilmek, diapozitívek stb. és a helyi archivum: plébániák anyakönyvei, levelek, szerződések, stb. A helytörténeti anyagnak szerzői betűrendes ill. tárgyszó-katalógusa, valamint szak-katalógusa van. A szakrendi katalógust betűrendes tárgymutató egészíti ki. Néhány külön mutatót is használnak: ujságkivágatok mutatója, életrajzi mutató, utcanév mutató, házak elnevezése szerinti mutató, diapozitív mutató.

Érdekes katalógus készült az ugynevezett Sherlock Holmes gyűjteményről. A híres regényfigura képzeletbeli lakása ugyanis a kerületben levő Baker streeten a valóságban is megtalálható, mint muzeum.

A kölcsönző könyvtár az épület földszinti részének legnagyobb helyisége. Itt áll szabadpolcon a teljes szépirodalom betűrendben /Cutter/, és az általános gyűjtemény szakrendben. Itt történik a kölcsönzés és a visszavétel is. Beiratkozásnál /amely ingyenes/ az olvasó 3 db. műanyag zsetont kap, indokolt esetben többet is, és minden zsetonért 1 könyvet kölcsönözhet (a hálózat bármelyik könyvtárából is). A kölcsönzőkben, a szakolvasókban és a különgyűjtemények helyiségeiben feltűnően sok az egyszerűen, nagyon kedvesen fogalmazott eligazító, de nem kioktató felírás. Hazavihető röplap, bibliográfia segíti az olvasók jobb tájékozódását. Színesek, vidámak a kölcsönző

könyvtárak, a könyveken a tarka-barka borítólapot fóliával borítják. Rövid látogatásra körülvezet-
tek a Zenei Gyűjtemény, az Orvosi Gyűjtemény és a Gyermekkönyvtár kölcsön-
zó és olvasótermeiben is.

Westminster City Libraries. Central Reference Library. St. Martin Street.
A Westminster kerület Központi Tájékoztató könyvtára hatalmas általános tájékoztatást segítő kézi-
könyvtári anyaggal rendelkezik. Elsősorban a társadalomtudományi és művészeti kézikönyvek érde-
keltek, de "elvesztem" az óriási és értékes anyagban. Több ezer lexikon, szótár, a világ minden
országának vonat-, légi-, és tengeri menetrendje, telefonkönyve, statisztikai összefoglalói, uti-
könyvek, minden tudományág legjobb enciklopédiái és minden Angliában megjelent kézikönyv megta-
lálható itt. Sajnos, a program erre a rendkívül gazdag tájékoztató könyvtárra egy délutánt szánt
csak. Itt láttam először a gyakorlatban működni a szakirodalomból ismert "biztonsági kaput". A
könyvek gerincébe befüzött vékony fémszalagot a fotocellával működő kapu érzékeli és vagy lezárja
a kijáratot, vagy hangjelzést ad, megakadályozva a feledékeny olvasót, hogy "véletlenül" kivigyen
könyvet. Ez a módszer - egyszeri nagyobb beruházást igényel, amikor a kaput felszerelik (a szalag
könyvenként 5 pennybe kerül) - egyre jobban elterjed Angliában.

Elmondták, hogy Amerikában több milliárd dollár értékű lopásokat akadályozott már meg. Érdemes
lenne legalább néhány nagy, a nemzeti vagyon szempontjából értékes hazai könyvtárunkban is felsze-
relni e berendezést.

Kensington and Chelsea City Libraries. Central Library

1960-ban egy lebombázott épület helyén nyílt meg az új könyvtár, jelenleg London legnagyobb köz-
művelődési könyvtára.

A könyvtár vezetője ismertette a könyvtár történetét, gyűjteményeit, az ott folyó munkát. A közpon-
ton kívül 5 fiók- és egy mozgókönyvtárunk van; a fiókok rendelkeznek zenei és gyermekkönyvtárral
is. A beszélgetés után végigvezettek a könyvtár épületén, melynek berendezése, felszereltsége jog-
gal kelt büszkeséget az ottani könyvtárosokban. Ez a kerület London művésznegyede, ezért állomá-
nyának jelentős része művészeti munkákból áll. A művészeti anyagot kiegészíti a hatalmas illusztrá-
ció-gyűjtemény, mely elsősorban a tájékoztatást segíti, de előadásokhoz is kölcsönzik, valamint né-
hány ezer darabos ex-libris gyűjtemény. A tájékoztató könyvtár mellett van egy 162 és egy 50 sze-
mélyes előadóterem, ahol rendszeres havi program alapján tartanak előadásokat. A helytörténeti
gyűjteményben elsősorban a különféle nem hagyományos könyvtári anyag megóvása és tárolása iránt
érdeklődtem. Az aprónyomatványok, a térképek és fényképek tárolása nagyon célszerű, a tárolt
anyag követelményeinek megfelelő vasszekrényben, főleg függesztve történik. Hasonló szekrények
nálunk is vannak, de a belső, szerkezeti megoldásaik nehezkesebbek. A könyvtár egésze, ezen be-
lül a helytörténeti gyűjtemény is, több gyorsmásoló, mikrofilm-leolvasó, nagyító stb. berendezés-
sel van ellátva. Ezek egy részét közvetlenül az olvasók kezelik, főleg a gyorsmásolókat használják.
Ezek pénzbedobással működnek.

A könyvtár állományáról rövidített cédulakatalógust készítenek: szerzői betűrendes és szakrendi be-
sorolásban. Az állomány egésze szabadpolcos, kivéve a helytörténeti gyűjteményt és a folyóirat-gyűj-
temény egy részét. A kerület néhány körzetében nagy számban élnek szinesbőrű betelepültek, példá-
ul a sajtóból, TV-ből általunk is ismert Notting Hill környékén. Az itt működő kerületi könyvtárban
speciális tervek alapján foglalkoznak a latin betűt ill. az angol nyelvet még nem ismerő felnőttekkel
és gyermekekkel.

A zenei könyvtár anyaga az operától a klasszikus dzsesszig terjed. Kölcsönöznek könyvet, kot-
tát, hanglemezt és kazettát. A lemezek és a kazetták kölcsönzői évi 2 % használati díjat fizetnek.
A gyermekkönyvtár itt és más könyvtárakban is hasonló szinten van, mint nálunk. Kedvesek,
vidámak a helyiségek, a falakat a gyermekek rajzai, festményei díszítik. Alsó korhatár nincs, kü-
lön foglalkoznak az 5 éven aluli "olvasókkal". Negyedévenként kiadnak ajánlójegyzéket az 5 éven alu-
li, az 5-10 és 10-13 éves közötti korosztályok számára. Rendszeresen megjelentetnek egy "Okos
ujjak" című ajánló kiadványt, ez korosztályonként ismerteti a legújabb barkácsolással, kézimunká-
val, fotóval, s a különféle hobbiakkal foglalkozó könyveket. Rendszeresen tartanak mesedélután, is-
meretterjesztési előadást, filmvetítést, író-olvasó találkozót a gyermekkönyvtárban. A gyermekkönyv-
tár munkatársal pedagógiai előadásokkal, valamint gyermekeik olvasmányainak irányításában rendsze-
rezen segítik a szülőket, de segítséget adnak az iskolai tananyag jobb elsajátításához is.

Hammersmith City Libraries. Central Library

A központi könyvtár, melynek állománya 100.000 egység körül van, az általános közművelődési és
helytörténeti anyagon kívül gyűjti a jogi, a politikai és a szociológiai anyagot, valamint a magyar
irodalmat. Feldolgozási és kölcsönzési rendszere azonos az előző két hálózatéval. Valamivel hosz-

szabban ismerkedtem a szociológiai gyűjtemény kézikönyveivel, valamint a magyar nyelvű irodalom összetételével. Ez utóbbi főleg szépirodalmi művekből áll. London más közművelődési könyvtáraihoz hasonlóan nagy gondot fordítanak az idős vagy mozgásképtelen betegek felkutatására és rendszeres könyvtári ellátásukra. Jelenleg 600 ilyen olvasójuk van, akiket a könyvtáros 3 hetenként felkeres, érdeklődési körüknek megfelelően személyreszóló ajánló jegyzéket készít számukra, az elolvasott könyveket, folyóiratokat megbeszéli velük és ennek alapján javasol nekik újabb olvasnivalót. Nagybetűs könyveket, "hangos könyveket" kölcsönöznek a csökkent látású vagy vak olvasóknak. A program szerint a délutáni órákat a hálózat könyvtárainak megtekintésével kellett volna töltenem, de a könyvtár vezetőjének javaslatára az itt dolgozó magyar könyvtáros látogatást szervezett számomra a "London and South Eastern Library Region" /LASER/ központjába.

London and South Eastern Library Region /LASER/

Az intézmény feladata a könyvtárak közötti kooperáció és a könyvtárközi kölcsönzés megszervezése. Tagja minden londoni és 9 megyei közművelődési könyvtárhálózat. A tagkönyvtárak 40 millió kötetének /kb 1.500.000 cím/ teljes bibliográfiai leírását, lelőhelyét tartják nyilván. A könyvtárak kérésére az intézet megszervezi a könyvtárközi kölcsönzést, fotókópiát készít különböző anyagokról, közli a könyv bibliográfiai adatait, kapcsolatot tart fenn a British Libraryval és Nagybritannia más hasonló computer központjával. Évenként több, mint 200.000 könyvtárközi kölcsönzést bonyolít le, és több mint 400.000 bibliográfiai kérdésre válaszol. Az intézmény fenntartási költségeit a tagkönyvtárak fizetik. Az itt dolgozó magasan képzett könyvtári szakemberek a kooperációs körbe tartozó könyvtárosok számára tanfolyamokat szerveznek a könyvtárközi kölcsönzésről, a könyvtári automatizációról, a bibliográfiai kutatás és a tájékoztatás módszereiről és még számos más könyvtári témáról. A részletes ismertetés után végigvezettek a munkaszobákon és a nagyteljesítményű számítógépet, a telexeket és más gépeket magukban foglaló termekben.

Vidéki körutam első állomása Shakespeare szülőhelye, Stratford-Upon-Avon volt. Az itt eltöltött másfél nap angliai tartózkodásom legszebb emlékei közé tartozik. A középkori kisváros majd minden háza állt már, amikor Shakespeare itt élt, az iskolát, amelynek tanulója volt, ma is használják. Programomban a Shakespeare Centre Library megtekintése szerepelt. Ez a tudományos könyvtár gyűjti a költő összes megjelent művét, fordításait a világon, a drámáinak előadásaira vonatkozó színházi anyagot, kosztüm- és diszletterveket, kritikákat stb. A könyvtár vezetője ismertette a gyűjteményt, megmutatott néhány érdekes ritkaságot, kéziratot, Shakespeare-illusztrációt. Sajnálattal láttam a katalógusban, hogy a nagyon gazdag és szép magyar fordításirodalom, néhány mult századi és századeleji kiadást leszámítva, nem található meg a gyűjteményben. A magyar anyag kiegészítése céljából megadtam az OSZK nemzetközi csereszolgáltatának címét, remélve, hogy a világ minden tájáról érkező kutatók rövidesen egy sokkal reprezentatívabb magyar nyelvű Shakespeare anyagból válogathatnak.

A fogadó fél gondoskodása lehetővé tette számomra, hogy a Royal Shakespeare Company előadásában megnézzem Shakespeare Ahogy tetszik c. darabját.

Másnap továbbutaztam Birminghamba. A gazdag ipari város új, 1973-ban megnyitott 7 emeletes Központi Könyvtárának megtekintését a program sajnálatos módon két vonat indulása közötti fél délelőttre korlátozta. Igyekeztem a rövid időt jól kihasználni, és legalább minden szinten néhány percet eltölteni. Tapasztaltam, hogy minél nagyobb és újabb egy könyvtár, annál több és korszerűbb a technikai berendezés, és ennek arányában csökken az itt dolgozó könyvtárosok létszáma. Ebben a hatalmas könyvtárban (alapterülete 20.000 m²) emeletenként 3 tájékoztató könyvtáros foglalkozik összesen az olvasókkal, az 1.500.000 egységből álló anyag nagy része szabadpolcon van tárgykörök szerinti szakrendben. Az ülőhelyek száma 1.342. Nem külön olvasótermekben, hanem nagy szabad térségekben, vagy a polcok között változatos elrendezésben olvasnak a helyben olvasók. 36 külön kis kutatószoba áll a kutatók rendelkezésére. A személyzet teljes létszáma 280, beleértve a kisegítő és technikai személyzetet is. Mindenütt igyekeztem minél több, a könyvtárra vonatkozó leírást összegyűjteni, ezeket szívesen bocsátom az érdeklődők rendelkezésére.

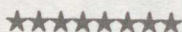
Utam következő állomása a North Yorkshire County Library York Public Library volt. A yorki városi könyvtár, mely egyben a megyei könyvtár is, kevésbé volt érdekes számomra. A könyvtár vezető munkatársai részletes beszámolót tartottak a megyei könyvtár szervezeti felépítéséről, szakmai, módszertani irányítószereplőkről. A megyében levő minicomputer tárolja a megyében lévő könyvtárak állományának adatait, ennek segítségével bonyolítják le a könyvtárközi kölcsönzést is. A rendkívül szívélyes könyvtárosok csak nagyon rövid sétát terveztek a könyvtárban, mondván, hogy a könyvtárak a világon mindenhol egyformák, de a yorki katedrális egyedülálló. Ebbe a programmódosításba természetesen örömmel beleegyeztem.

A tanulmányut utolsó állomása az Oxford Public Library volt. Új épületben minden létező technikai berendezéssel felszerelt komplex közművelődési könyvtár. A kölcsönzés, a visszavétel, az olvasók nyilvántartása egy Plessey Satellite rendszerű vivőfrekvenciás érzékelővel ellátott olvasókészülék segítségével történik. A berendezés kapcsolódik a könyvtár állományát nyilvántartó számítógép memoriájához. A kölcsönzőgép óránként 600 könyv és kölcsönző adatait képes feldolgozni. A gép leírását tartalmazó prospektust magammal hoztam. Állománynyilvántartása, katalógusai számítógép-mikrofilmes eljárással készülnek. A könyvek itt is szabadpolcon állnak az olvasók rendelkezésére.

A tanulmányut szakmai szempontból nagyon hasznos volt. A meglátogatott könyvtárak szerzeményezési, feldolgozó munkája a hasonlóságok mellett sok eltérést is tartalmazott, és így lehetőség nyílt a legújabb módszer kiválasztására. Annak ellenére, hogy jelenleg nem tudjuk a gyakorlatban alkalmazni a tanulmányozott számítógépes feldolgozási és kölcsönzési módszereket, remélem, hogy az új központi könyvtár felépülése lehetőséget biztosít majd megvalósításukhoz.

A tanulmányut során - a szakmai tapasztalatokon túlmenően - sok szakmailag jól felkészült, művelt, a népművelést életcéljának tekintő könyvtárost ismertem meg. Segítő-készségük hozzájárult a rendelkezéseimre álló rövid idő optimális kihasználásához.

Szederkényi Olga

TANULMÁNYÚTON FRANCIAORSZÁGBAN

LA BIBLIOTHEQUE PUBLIQUE D'INFORMATION

Amikor az ember az első pillantását veti a CENTRE GEORGES POMPIDOU 160 méter hosszú, ötven méter magas csupa acél és üveg épületkolosszusára, melynek oldalain kék, vörös és ezüst csövek kigyóznak, hajlamos azt hinni - ha élénk a fantáziája -, hogy nem kulturközpontot, hanem egy XXI. századi túlméretezett hadigépet, vagy egy romlott üzemanyagot vacsorázott robot lidércálmát látja maga előtt. De még a prózaiabb lelkeknek is inkább a termelés, semmint a kultúra céljait szolgáló létesítménynek tűnik az angol és az olasz mérnökök (Rogers és Piano) 1976-ban rendeltetésének átadott alkotása. Mondják, hogy 900 millió frankba került (csaknem 200 millió dollár) és fenntartása egy év alatt 30 millió dollárt tesz ki, amely összeg a francia kulturális költségvetésnek kb. 10 százaléka. Ezt igen sokan nehezményezik.

A Bibliothèque Publique d'Information (Referenz Könyvtár) a "Beaubourg" három emeletén helyezkedik el, mintegy 15.000 négyzetméter alapterületen. Monsieur Bassy, a könyvtár egyik dolgozója kalauzolt végig a három óriási teremben, ahol a későbbiekben számos hasznos dokumentumot találtam munkámhoz. A könyvtár s egyúttal a kulturcentrum nyitvatartási ideje kissé szokatlan nekünk: 12 órától 24 óráig terjed. A belépés díjtalan (ez az épület többi részlegére is jellemző, a Modern Művészeti Múzeum kivételével) és beiratkozni sem kell. A táskákat a ruhatárba le kell adni, a kezításká a tulajdonosnál maradhat. Ha kabátunkat a ruhatár-

ban akarjuk hagyni, azt két frankunk bánja, így érdemes inkább kabátostul bemenni. - Mivel a könyvtár nem kölcsönöz és a könyvek nem vihetők ki a helyiségből, minden kötet gerincébe kis mágneses lapot építenek, s a kijáratnál lévő fotocellás ellenőrző készülék azonnal észleli, ha a könyv véletlenül a távozó olvasónál maradt. Ugyancsak az ellenőrzést szolgálják a piros karzalagos, adó-vevőkészülékkel ellátott örök, akik mindenütt megtalálhatóak az épületben. A könyvtárba a második szinten lehet belépni, innen mozgólépcső vezet az alsó és a felső terembe. A helyek nem számozottak, egy olvasóasztal körül négy szék van, bárhová leülhetünk. Persze ez délután öt órától már egyre nehezebb, ugyanis a munkából jövők közül sokan betérnek ide olvasni. A könyvtárat körülbelül 400.000 kötet befogadására tervezték, most 300.000 kötet felett van az állománya, amely ETO szerinti rendszerben szabadpolcon található, így a könyvtárosok jórészt csak információs-eligazító tevékenységet folytatnak. A könyvtár információs jellegének megfelelően a kötetek nagyrésze az 1970-es évek kiadványa, a 6-8 évnél idősebb, "elavult" könyveket más könyvtáraknak adják át.

Külön részleg a Salle d'Actualité (Ujdonságok Terme), ahol 850 négyzetméter alapterületen kap helyet a legfrissebb anyag; az utóbbi négy-öt hónap kiadványai. Impozáns a folyóiratok száma; mintegy 4000 francia és külföldi periodika közt válogathatnak az olvasók. Körülbelül 30.000 mikrofilmjük van, és a termekben található tévékészülékeken az olvasók, azaz inkább a nézők, több száz nagy filmet vetíthetnek le maguknak.

(Ezeknek több mint a fele tudományos film.)

- Az épület északi szárnyában található a gyermekkönyvtár (260 négyzetméter), melynek harmincezeres állományát folyamatosan cserélik.

Az ultramodern könyvtárnak óriási előnyei mellett akadnak hátrányai is, ugyanis három futballpálya nagyságu (100x50 m) tereméből áll, és kis helyiségek (mint az egész épületben) egyáltalán nincsenek benne. A könyvtárosok a középső szint hátsó végében dolgoznak egymástól spanyolfallal elválasztva, s bizony ebben a hatalmas hodályban elmélyedt munkát végezni nem a legkönnyebb.

A MARSEILLE-I KÖNYVTÁR

Jean Hassenforder, a híres szociológus, aki jó tanácsokat adott a paraliteratura terén végzett kutatásaimhoz, megkérdezte, hogy Párizson kívül melyik város könyvtárait akarom meglátogatni. - Bordeaux-t, kezdtem, amire elégedetten bólintott - és Marseille-t - folytattam. Erre már furcsán elmosolyodott és azt mondta: oda nem érdemes elmenni, az Dél.

Nem törődve az északiak kultursoviniszta szemléletével, egy hét múlva már a Mistral expresszen rohogtam Marseille felé. November negyedik volt, ám ahogy a vonat előrehaladt térben és időben, egyre inkább a nyár felé csuszunk vissza. Párizs környékén már csak elsárgult levellő vagy lombtalan fák voltak, kétszáz kilométerrel délebbre viszont feltűntek az első zöld növények, amelyek Lyon alatt tulsulyba kerültek. Szép szeptember eleji idő volt - a mi fogalmaink szerint.

A Régi Kikötőben réztáblára vésett írás hirdeti, hogy az európai kultúra innen indult hódító útjára úgy hatszáz esztendővel időszámításunk előtt. Tény, hogy olyannyira elindult, hogy a város lakói csak mostanában kezdik észlelni visszatértét. Az 1960-as évek elején, az akkor már csaknem milliós Marseille-nek mindössze 1000 könyvtári olvasója volt. A nemrég épült Bibliothèque Municipale viszont 30.000-re emelte számukat. Michel Gernet igazgató (conservateur en chef) szerint még ez is elég kevés. Ahhoz, hogy a helyzeten változtassanak, először a helybeliek mentalitását kellene átalakítani, amely nem egyszerű feladat, hiszen a város egyik legtekintélyesebb tisztviselője maga jelentette ki, hogy ha rajta mulik, nincs új könyvtár.

M. Gernet a délvidékiekre jellemző szívéllyességgel fogadott, bemutatta a könyvtárat, aztán elvitt Marseille északi negyedébe, ahol nemrég adták át a forgalomnak az első fiókkönyvtárat. A városnak ebben a részében északafrikai (nagyreszt algériai) munkások élnek családjukkal, s a fiókkönyvtárnak ebbe a negyedbe való telepítésével próbálják kulturális elmaradottságukat felszámolni. Nem könnyű feladat. Marseille-i specialitás, hogy beiratkozásakor, illetve

kölcsönzéskor az olvasónak kötetenként husz frank óvadékot kell letennie. A Marseille-i könyvtárügy hangulatában a hőskort idézi - vagy talán csak a déli mentalitást tükrözi - a kordfarmeres, kockásingos, negyvenes igazgatót, ha a kikötőben látom, biztos, hogy halásznak vagy matrónak nézem. A formákra közel sem adnak úgy, mint a fővárosban, M. Gernet régi kis Citroën-jén maga vitte ki a postát beosztottjainak a kerületi könyvtárba, ragasztót kért tőlük és sajátkezűleg ragasztotta ki az épület falára az olvasóknak szóló felhívásokat.

BORDEAUX. AZ ILTAM

A francia olvasásszociológiát ma elsősorban az ILTAM reprezentálja. Bordeaux elővárosában, Talence-ban, Európa legnagyobb campusában, (40.000 diák) a Maison des Sciences de l'Homme (kb. Humán Tudományok Háza) épületében található az ILTAM, azaz Institut de Littérature et de Technique Artistiques de Masse (kb. Irodalomszociológiai és Tömegkommunikációs Kutatóintézet). 1967 óta az ILTAM a Centre National de la Recherche Scientifique (Nemzeti Tudományos Kutatóközpont) keretében működik. Az ILTAM kutatási programja a következőképpen osztható fel:

1. Az információ és a kommunikáció elmélete: nyelvek, információs dokumentáció, a kommunikációs folyamat, tömegkommunikáció.
2. Az írott kommunikáció: Az irodalmi alkotás, a könyv keletkezésének és terjesztésének folyamata, az olvasás pszichológiája, a könyv és a gyerek kapcsolata, az olvasó és a könyv a fejlődő országokban.
3. Irodalomszociológia és szöveg tanulmányozás
A régi irodalom jelenségeinek tanulmányozása, irodalom és kifejezési rendszerek, szemiotika és szemiotika.

4. Lexikológia

Ebben a témakörben az ILTAM a Dictionnaire International des Termes Littéraires tudományos titkárságának szerepkörét tölti be.

LA BIBLIOTHEQUE PUBLIQUE DE MASSY

Párizstól körülbelül 30 kilométerre, a fővárossal teljesen egybeépült Antony-Massy település központjában található a 4150 négyzetméter alapterületű modern közművelődési könyvtár. Első látogatásom alkalmával nem kaptam lehetőséget a könyvtár megtekintésére, mivel a vezetőmül ajánlkozott hölgy, Mme Guiton, miután konzultálta előjegyzési naptárát, közölte, hogy csak egy hét múlva ér rá. (Később tudtam meg, hogy a francia könyvtárak jó része minimális munka-

erővel dolgozik, így a könyvtárosokra jelentős teher nehezedik.) A későbbiekben aztán gyakran meglátogattam a könyvtárat, melynek két alapvető feladata van:

a/ közművelődési könyvtár,

b/ a könyvtári továbbképzés intézménye.

A nagy kölcsönzőteremben a könyvek szabadpolcon vannak, a helyiség kb. 40.000 kötet befogadására alkalmas. A kölcsönzés teljesen automatizált, ily módon egyetlen könyvtáros egy óra alatt 300-350 könyvet tud kölcsönözni. A folyóiratteremben 180 periodika található, ezek közül a legújabb számok kinn vannak szabadpolcon, a régiek ugyanúgy kölcsönözhetőek mint a könyvek. Az olvasóterem 64 olvasó befogadására alkalmas. A Discothèque-ben (fonotéka) 3000 lemez várja az érdeklődőket, akik, ha akarnak, kölcsönöznek, ha akarják, helyben hallgathatják a lemezeket. - Jelentős a gyerekkönyvtár, melynek több mint 3000 olvasója van, és ahová az általános iskolások osztályukkal és tanáraikkal gyakorta szervezett kirándulásokat tesznek. -

Érdekes szolgáltatása lesz Massy könyvtárának a közeljövőben megnyíló eszpresszó-étterem az épület első emeletén. (Bár ez esetben a könyvtárosok félnek, hogy ily módon intézményük bizonyos nem olvasó rétegeket is vonzani fog.) - A harmadik emeleten vannak a könyvtárostovábbképzést szolgáló termek, köztük a 250 férőhelyes konferenciaterem. A továbbképzés nemcsak a belföldiekre vonatkozik, szép számmal jönnek ide könyvtárosok a világ minden tájáról. - Massy könyvtára állami könyvtár és nincs semmiféle adminisztrációs vagy pénzügyi kapcsolata Massy-val.

Hivatalos utjaimon kívül voltam néhány, az egyetem által külföldi diákok részére szervezett kiránduláson, melyek során láttam a Reims-i katedrális és ittam a híres Mumm-féle pezsgőből, kagylót ettem Bretagne-ban, vörösborral locsoltam torkom Burgundiában és ámuldoztam a Loire-völgyi kastélyok láttán. Mellesleg, nagyon megszerettem Franciaországot és a Camembert sajtot.

Győri Péter

"MINDENT A BIBLIOSZOKÉRT!" - A KÖNYVVÁLSÁG

/Két újabb hír a francia könyvek világából/

Nemrég számolhattunk be a K.H. hasábjain Párizs városa nagyszabású közművelődési könyvtárfejlesztő programjának első eredményeiről. Azóta az ottani szaksajtó Rouen, Bordeaux és más városok hasonló erőfeszítéseiről, ezek szerényebb, de biztató sikereiről tudósított.

Az 1978-as állami költségvetés könyvtári keretével kapcsolatban jelent meg legutóbb /1978. jan. 11./ a Bibliographie de la France-ban terjedelmes beszámoló "Mindent a biblioszokért!" címen a falvak könyvtári ellátottságának helyzetéről. A kormány könyvtári költségvetésének nagyobb részét mindaddig a már működő városi közművelődési gyűjtemények támogatására fordította, az előző évi 128-ról, 168.5 millióra emelt 1978-as költségvetés azonban alaposan megváltoztatta az arányokat: a csaknem 40.000.000 franc-os többlet /31%-os növelés/ nagyobb részét /több mint 21.000.000-t/ az állami biblioszszhálózat fejlesztésére használják fel. "Első pillantásra paradox helyzet"-jegyezte meg a kommentátor. - Hozzátehetjük: a módosítás oka nyilvánvalóan az, hogy - a várakozások ellenére - a városi könyvtárak emberöltők óta elhanyagolták a környező települések könyvtári gondozását s az így

keletkezett nagy lemaradást próbálja megszüntetni a kormány a biblioszszok szaporításával.

A cikkből kiderül, hogy Franciaország 36.034 helységéből 34.544-ben 5.000 főnél alacsonyabb lakosság száma, az állami könyvtárhálózat /az iskolákban elhelyezett gyűjteményeket is beleértve/ viszont a helységeknek csak kevesebb mint a felére, 17.171 településre terjed ki.

Érdekes adalékokat olvashatunk a francia biblioszsz eddigi pályafutásáról. 1933-ban indította az első Soisson városa a környék gondozására. Öt év múlva a népfrentkormány időszakában, a kormány erkölcsi támogatásával Châlons-sur-Marne már egész Marne megyére akarta kiterjeszteni biblioszszhálózatát. A hitleri rablőhadjárat ezeket az első kezdeményezéseket teljesen elpusztította. Hat év múltán, 1945.nov. 2-án a kommunisták és a szocialisták részvételével működő De Gaulle kormány törvényt hozott a falvak könyvtári ellátásáról, s még ugyanazon évben 8 biblioszszot helyeztek üzembe, majd 1946-ban újabb 9-et. 1947-ben megszakadt a kezdeti lendület. Nem nehéz összefüggést találni a mozgalom elakadása és a baloldalnak a kormányból való kiszorítása között az USA, valamint a francia

nagytóke nyomására. Tény az, hogy 1964-ig kevesebb /összesen 16/ bibliobusz kezdte meg tevékenységét, mint a koalíciós kormány uralma alatti előző két évben. 1964-től viszont ismét meggyorsul a fejlesztés, és 1976-ban már 71 kocsi járja az országot.

A francia cikkíró szerint bebizonyosodott a bibliobuszok életképessége, a szervezet "tökéletesen modern, mozgékony". Mégis hozzá kellett tennie: "23 megyében még mindig megvalósításra vár az 1945-ös törvényhozók szándéka."

Eszerint a közművelődési hálózat fejlesztésében ma példát mutató Párizs, Rouen, Bordeaux - és még néhány város - kivételt jelentenek. A késedelmet most az eddigi tempó tartásával nehéz behozni, annál kevésbé, mert a bibliobuszok szaporítása sosem helyettesítheti az egyes városok, községek erőfeszítéseivel létesített állandó könyvtárak telepítését... A cikk írója azonban optimista: "Csak egy nagy kérdés marad: 5 év, 10 év múlva mibe fog kerülni a benzin? De elvégre is ott a gázgenerátor..." -vigasztalja olvasóit.

A polgári lapnál reálisabbak a francia könyvkereskedők, akiknek panasza a "könyvválság" miatt egyre gyakrabban bukkannak fel a francia sajtó hasábjain. Egyik vezetőjük, a szocialista párt vezéré, Mitterand-t kérdezte meg ez ügyben. Mitterand 1977. november 17-i levelében a könyvkereskedők, írók és kiadók által nemrég alakított "Association pour le prix unique" /"Egységár szövetség"/ álláspontját tette magáévá a pártja szakértőivel folytatott "alapos eszmecse-

re" után, hozzátéve, hogy a könyvek tervezett egységárának megállapításán kívül az elosztás strukturájának demokratizálását is végre kell hajtani, a művészeti kiadókat széles körű hitelakcióval kell támogatni.

1977. december 14-én a Francia Kommunista Párt küldöttének véleményét hallgatták meg az érdekeltek a Cercle de la Librairie-ben /Könyvkereskedők Köre/. A kommunista Guy Hermier emlékeztetett arra, hogy a kommunisták még 1975-ben jelezték - önálló kötetben elemelve a helyzetet - a közelgő könyvválságot, amely "része a francia társadalom általános válságának". A megoldás eszerint: "csökkenteni a szociális egyenlőtlenség méreteit, megszüntetni a munkanélküliséget és nyomort, a pénz uralmát a nemzet közéleté felett, biztosítani az alkotók számára az erkölcsi és anyagi megbecsülést, új könyvtárpolitikát kidolgozni, amely tudomásul veszi a szakszervezetek üzemi könyvtárhálózatának létezését, azokat és magukat a munkásokat bevonva a könyvtárak igazgatásába, felszámolva a nagytóke egyeduralmát a könyvkiadásban, államosítva a legnagyobb könyvkiadót, az Hachette-t, a legnagyobb papírgyárat, a Cellulose du Pin-t, kedvezményt biztosítva a könyvek postalai szállításának, hatékonyan támogatva az iskolai könyvek kiadását, jelentős hitelekkel segítve a tudományos könyvkiadást" stb. A kommunisták a könyvkereskedők kulturális missziójának státuszuk szerinti hivatalos elismerése mellett is sikra szállnak.

Remete László

ÚJ KÉZIRATOK A BUDAPEST-GYŰJTEMÉNYBEN

Az elmúlt évben is számos új kézirattal gazdagodott a Budapest-gyűjtemény. Könyvtárunk olyan nyomtatásban meg nem jelent műveket vásárolt, amelyeket nem levéltári anyagként, hanem könyv formában bocsát az olvasók rendelkezésére. Ezek az írások sokszor hézagpótlóak, forrásanyagként használhatók a helytörténeti kutatásban - ez indokolja beszerzésüket. A továbbiakban néhányat bemutatok közülük.

Elsőként, mint kurlózumot, Pintér Jenő: A magyar irodalom történetének kézikönyve című műve megjelenése alkalmából készült albumot említem, amely hagyatékából került könyvtárunkba. A 155 táblából álló vaskos kötetben az irodalomtörténetirő tanítványainak, barátainak, saját fényképük alá írt gratuláló sorait olvashatjuk.

Gyalay Mihálytól A Szent Margitsziget Gyógyfürdő Részvénytársaság története című kéziratot /saját munkáját/ vásároltuk meg. A terjedelmes, tudományos igényű, levéltári anyagokat bőven felhasználó, adatgazdag, fotókkal illusztrált mű nyomon kíséri a sziget történetét a Tanácsköztársaság idején át 1948-ig, a Részvénytársaság megszűnéséig. Az 1919. évi április 13-i vasárnapról így ír a szerző:

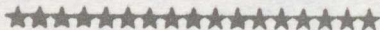
"Ezen a napon vörös díszbe öltözött a Margitsziget. A tömeg már déli 12 órakor özönlött a bejárat felé, ahonnan eltűntek a jegyváltóbódék. A fedett sétányon nagy tábla hirdette: Minden a miénk! Világ proletárjai egyesüljete! Az elemi és polgári iskolák az egész fővárosból és környékéről is már a kora délutáni órákban a kijelölt játszóterekre vonultak, míg a középiskolá-

sok a Magyar Atlétikai Club telepét szállták meg, ahol atletizáltak és futhallóztak. A vörös vadászrezred és a vörös honvédezzrezdek zenekarai felváltva a Marseillaise-t és az Internacionálét játszották. A sziget más helyén a népet harminchatodik Rácz Laci zenekara szórakoztatta."

Az év kiemelkedő szerzeménye az 1976-ban elhunyt Péczely Béla, volt budapesti városházi főjegyző hagyatéka. Ezek a beszédek, tanulmányok a főváros kulturális életének szinte minden területével foglalkoznak és nem jelentek meg nyomtatásban. Néhány cím: Budapest társadalmi

élete, Budapest parkjai, Budapest utcanévei, Pest-Buda-Óbuda egyesítésének 60. évfordulóján, Közművelődés, A magyar művelődés II. világháborús veszteségei. Az említett szerzemények mellett a Péczely-hagyatékából még sok könyvet, műemléket ábrázoló fotót, igen szép, a Fővárosi Tanács által kiadott meghívót és egyéb aprónyomatványt is vásároltunk. Például egy hasznos segédeszközt: Budapest székesfőváros műemlékeinek és műemléki épületeinek lajstromát 1924-ből. Ez az összeállítás sokoldalúan hasznosítható a mindennapos tájékoztatásban is.

Gál Tamás

SZÁMOLÓCÉDULÁK A BUDAPEST-GYŰJTEMÉNYBEN

A századfordulón és századunk első évtizedeiben a kereskedők és főpincérek nem üres papírlapokon számoltak. A cédula egyik oldalát reklámkép díszítette, s ezeket az ún. számológépcédulákat akkor még fiatalok nagyszüleink és szüleink oly lelkesen gyűjtötték, mint a mai iskolások a kártyanaptárakat vagy a gyufacimkéket. Számos kézben egész jelentős gyűjtemény halmozódott fel a számológépcédulákból, mikor azonban a műfaj kiment a divatból, e gyűjtemények nagy része - sajnos - megsemmisült. Ebben persze annak is szerepe volt, hogy alig akadt olyan közgyűjtemény, amelyik ezt a nyomtatvány-fajtát gyűjtötte, vásárolta volna. A kivételek közé tartozott a Budapest-gyűjtemény, mely létrejötté óta mindig vásárolt aprónyomatványokat, köztük számológépcédulákat is.

1977 elején 159 darab volt birtokunkban. Mikor azután nyáron az újságokban hirdetést tettünk közzé, hogy budapesti vonatkozású nyomtatványokat vásárolunk, többen is ajánlottak fel számológépcédula-gyűjteményt. Így anyagunk 1113 példánnyal szaporodott. Az év végén egy hálás olvasónk 956 darabos gyűjteményt ajándékozott nekünk, majd ez év elején újabb 219 cédula jutott birtokunkba. Az így összegyűlt, immár jelentős mennyiségű anyagot szoros betűrendben, külön dobozban helyeztük el.

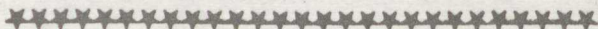
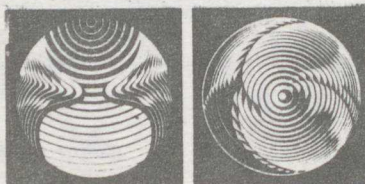
Ez a gyűjtemény több szempontból is érdekelheti a kutatókat. Az utóbbi időkben megnőtt a reklámgrafika, s annak története iránti érdeklődés. A Budapest-gyűjteményben őrzött számológépcédulák rajzoló sorában - többek közt - olyan nevekkal találkozunk, mint Biró Mihályé, Fargó Gézáé, Pólya Tiboré. Olyan, még ma is emlékezetes figurákat láthatunk viszont e rajzokon,

mint a vigyorgó Lysoform-reklám, a vízből felbukkanó Unicum-fej, a SZIT malátakávé meztelen gyereke, vagy a Törley pezsgő darvadozó aranyifja. Mint általában az aprónyomatványok és a reklámok, ezek a cédulák is hiven tükrözik koruk hangulatát, légkörét.

Budapest történetének kutatói is haszonnal nézhetik át a gyűjteményt. Számos fővárosi kereskedő és iparos nyomtatott számológépcédulát, ezek segítséget nyújthatnak városunk történetének tanulmányozásához. Sok esetben látható rajtuk az üzlet, vagy a műhely képe is rajz vagy fénykép formájában, ezek értékes adalékok a városkép alakulásának vizsgálatához.

Reméljük, hogy a jövőben is értékes példányokkal gyarapíthatjuk tovább figyelemre méltó kis gyűjteményünket. Tervbe vettük, hogy legérdekesebb és legszebb darabjából hasonmás gyűjteményt fogunk kiadni.

Indali György

BESZÉLGETÉS HORVÁTH FERENCNÉVEL A FSZEK KÖNYVKÖTÉSZETÉNEK VEZETŐJÉVEL

Részlet a "Házi könyvkötészetünk félévszázados története" című tanulmányból:

"1946. november 1-től 1957. január 15-ig Szent Miklós volt a házi könyvkötészet vezetője. A könyvtár 1952. január 1-től önálló elszámolható gazdasági egységgé vált. Ettől az időponttól kezdve a könyvkötészet a gazdasági osztályhoz tartozott. Létszáma ugyszólván évenként gyarapodott. Míg 1946-ban az összlétszáma 9 fő, ez 1956-ig már 17-re emelkedett. Helyiségeinek száma a lehetőségekhez képest ugyancsak gyarapodott. A könyvtár Baross utcai oldalának félemeleti részét ugyszólván teljes egészében a házi könyvkötészet foglalta el. A könyvtár megnövekedett kötetészeti feladatának elvégzésén túl a könyvkötések darabszáma - beleértve a kisebb könyvjavítási munkákat is - 1955-ben elérte a 25.000-et.

Meg kell azonban állapítani, hogy a könyvkötészet növekedése aránytalanul kisebb méretű volt, mint a könyvtár hálózatának bővítése. Legnagyobb hiányossága gépi felszerelésének fejlesztése és annak korszerűsítése területén mutatkozott...

Termelési formája, magas létszámát figyelembevéve is, kéziüzemi jellegű maradt. Javító könyvkötő műhelyről lévén szó, a gépesítés már eleve bizonyos korlátok közé van szorítva. Azonban egyes munkafázisokat mégis gépi erővel lehetett volna elvégezni és a könyvtárhálózat nagyarányú fejlődése, és az olvasóforgalom megnövekedett száma megkövetelte volna a házi könyvkötészet soronkívüli továbbfejlesztését."

A fenti részletet Svientek Sándor írásából idéztük, mely megtalálható a FSZEK 1964-1965-ös évkönyvében és melynek kéziratát Horváth Ferencné - több dokumentummal együtt - jelenleg is őrzi.

A kiemelt rész természetesen az 1955-ös állapotokról beszél. Svientek Sándor 1957-től 1974-ig, nyugdíjba vonulásáig vezette a kötetészeti részleg munkáját. Utána - emek immár négy éve - Horváth Ferencné vette át a stafétabotot. Nem ujonként, hiszen 1958 óta dolgozik házikötészetünkön. Ez az első munkahelye.

- Nem unja?

- Nem. Tudja, ha az ember szereti azt, amit csinál, akkor nem unja. Én fiatal könyvkötő szakmunkásként itt tanultam meg a szakma csínját-bínját.

- Svientek Sándor szerint "a termelés módja kéziüzemi jellegű"?

- Igen ez még a mai napig is így van. De az ilyen jellegű munkáknál, mint az ujrakötés és a javítás, nincs lehetőség nagyüzemi módsze-

rek alkalmazására. Ez szakmai szempontból nagyon jó, hiszen az itt dolgozó szakmunkásoknak ismerniük kell az összes részfeladatokat. Bár bizonyos szalagrendszer nálunk is kialakult, másképp ugyanis nem tudnánk lépést tartani az egyre növekvő követelményekkel.

- Mennyiben nőttek meg a követelmények?

- Már Svientek Sándor is irt a könyvtári hálózat hatalmas fejlődéséről, amellyel párhuzamosan azonban nem fejlődött kellő mértékben a kötetészet. De a termelékenységnk mégis nőtt.

Hogy mitől? Először is hangsúlyozni kell, hogy a kötetészeti és javítási munka egy bizonyos határon túl nem gépesíthető. De egy új nagy termelékenységnű vágógépet vásároltunk, s ez sokat segített. Már a hatvanas években kialakult jelenlegi termelési módszerünk és azóta használjuk a műanyag ragasztókat is, amelyeknek az alkalmazása lényegesen javítja munkánk minőségét. Végeredményben forradalmi változás az eltelt négy évben nem következett be. Svientek Sándor idejében már megfogalmazódott, hogy alapvető fejlődés csak egy teljesen új, a jelenlegi központi épületen kívüli műhely létesítésével következhetne be.

- Azt tudjuk, hogy a könyvek kötése nem olcsó multság, mégis miért áldozunk rá?

- Nos, kezdjük az elején. A könyvkötés nem csak esztétikai és higiéniai kérdés. Alapvető gazdaságossági és - bármilyen meglepő, de - kulturpolitikai elvek is irányítják működését. Az új könyvek, melyeket a könyvtárak megvásárolnak, rövid élettartamúak. A nyomdai kötés nincs olyan nagy igénybevételre tervezve, mint amilyent a könyvtári használat megkövetel. Emiatt egy könyv már nem jutna el a tizedik olvasóhoz, azt pedig mindenki tudja, hogy nem csak a tizedik, hanem a huszadik olvasó is fontos számunkra. Ám hogy melyik könyvet, pontosabban melyik irodalmi művet "tiszteljük" meg egyfajta kötéssel, az már a mű tartalmától, értékétől is függ. Mérlegelni kell, sokféle szempontból. A szépirodalmi művek esetében sokszor az egyéni ízlés is döntő lehet, de például az új KRESZ bevezetése előtt fél évvel már nem vállaltuk el a régi szabályokat tartalmazó könyvek kötését. Ilyen szempontból természetesen elsősorban a könyvtárosnak kell tájékozottnak lennie, de a könyvkötő sem nélkülözhet bizonyos mértékű tájékozottságot. Valahogy úgy van ez, hogy a bekötött könyv értékében nemcsak a kötés anyagának értéke foglaltatik benne, hanem az a megbecsülés is, melyet a megóvás szándéka kölcsönöz. Ez a szándék a könyvkötő keze nyomán válik ténnyé.

- Sok fiatal van a kötészetben.
- Igen. Az eltelt évek során sokan mentek nyugdíjba tőlünk, pontosan hatan. Az utánpótlásról már régebben megpróbáltunk úgynevezett "saját neveléssel" gondoskodni. De ez csak részben oldotta meg a problémáinkat, bár most is van tanulónk. Nehéz lépést tartani a nagyvállalatokkal, anyagilag nem túl vonzóak a lehetőségeink. Így is sikerült azonban felfrissíteni a gárdát. Most már a legfiatalabb munkatársunk is több éve dolgozik velünk.
- Ön szerint mi tartja itt a fiatalokat?
- Az én véleményem erről csak saját tapasztalataim tükre lehet. Hogy a fiatalok pontosan mit gondolnak erről, azt tőlük kellene megkérdezni. Én annak idején úgy tapasztaltam, hogy szakmánk apróbb, érdekesebb fogásait, melyek csak ilyen kéziüzemű körülmények között sajátíthatók el, itt meg fogom tanulni és így is történt. Aztán meg a légkör sem közömbös. Ilyen kis, mondhatnánk családias körben ma már nem sok helyen dolgoznak. A könyvkötés is modernizálódott, a nyomdák pl. már teljesen más technológiát alkalmaznak, mint mi. Nálunk a könyvek ujrakötése, javítása, az egyedi munkák megismételhetetlensége érdekessé, izgalmassá teszi a munkát.
- Milyen munkát végeznek a könyvkötésen kívül?
- Mindent, ami a könyvtár működéséhez szükséges és ami szakmánkba vág. A könyvtár egyéb kiadványainak kartonkötése, továbbá aranyozása, dobozok, tékák, választólapok, kölcsönzőtasakok, feliratok készítése is a mi feladatunk. A nevezetesebb évfordulók, jelentékenyebb ese-

- mények alkalmából rendezett kiállítások, dekorációk anyagának készítése, tablók ragasztása a propaganda osztály dolgozóival való közös együttműködés során jelentkező feladatok.
- Az adatok azt mutatják, hogy a kötészet termelése állandóan növekszik.
- Ez tulajdonképpen természetes, hiszen a könyvtár állománya is állandóan nő. A követelmények egyre magasabbak, lépést igyekszünk velük tartani, hiszen 1930-ban 8.309 kötetet, 1963-ban 30.089 kötetet, 1977-ben pedig már 45.229 kötetet kötöttünk be. Külső könyvkötészeti munkák kifizetésére kevés pénzünk van, így is évente mintegy 800-1000 nagyobb formátumu folyóirat bekötését végeztetjük külső könyvkötő műhelyekkel.
- Mennyi az évi anyagszükségletük és milyen anyagokkal dolgoznak?
- 1977-ben elhasználtunk két mázsa enyvet, felaraboltunk öt és fél tonna szűrkelemez, több mint egy km borítót és 788 méter könyvkötővásznat mértünk ki, persze ezen kívül használtunk még sok más anyagot is: borítópapírt közel ötszáz ivet, bőrt, fűzőcérnát, lepedővásznat és természetesen különféle ragasztókat, budaplastot, planatolt, keményítőt.
- Mit kívánna egy mesebeli és jóságos "tündértől", ha egy kívánságát teljesítené?
- Egy remek új központi könyvtárárpületet még nyugdíjbavonulásom előtt, melyben a mostaninál kétszer nagyobb alapterületű korszerű könyvkötő műhely lenne - a hozzávaló képzettségű munkásgárdával.
- Kívánsága teljesüljön minél előbb.

Szabó Ervin Károly

INNEN KAPTAM A KENYEREM

- Beszélgetés egy nyugdíjba vonuló veterán könyvtárossal az utolsó "aktív" munkanapján -

"Csinosak, szépek. elegánsak, fiatalok és a jövő a maguké!" - nyit be riportalanyunk a HMO-ra. Alig hiszem, hogy ezek után - tulsúlyban nőket foglalkoztató intézményünkben - akad bárki is a gyengébb nemet képviselők között, aki előtt rejtély maradt irásunk hősének kiléte. Galuska Gyulával együtt nyugdíjba vonul immár klasszikusává váló, hölgyeket köszöntő mondata is. Személyével együtt biztosan hiányozni fog ez is; a mindenkinek és a mindig egyforma meggyőződéssel egy kis kedveskedést-hódolatot ajándékozgató "mottó".

A HMO - mint az elmúlt évek során többször - ismét egy nagyon régi munkatársának bucsuztatására készül, első epizódként ezzel a riporttal. "Egy fiu elindul" - szölt közbe valaki a Gyulát

körülvevő kolléganők közül, a beszélgetés startjelét megadva, ugyanakkor felvillantva azt a sajátos könyvtárosi észjárását is, amelynek logikája és memóriája akár könyvcimekben is képes lenne felvázolni egy hosszú életutat.

Boldogkőváraival földműves család gyermeke ő, aki tiz éves korában már nehéz mező munkával segít szüleinek a héttagu családot fenntartani. Fiatalember éveit a világháboru keseríti meg, jövőjét beárnyékolja, perspektíváját homály fedi. Ekkor még szinte valószínűtlennek tűnne az a jóslat, hogy könyvek között fogja leélni az életét. Az indulás sem ezt sejteti. Amikor megkérjük, hogy három és fél évtizedes könyvtárosi pályafutásának nevezetesebb állomásairól beszéljen, így kezdődik a történet:

- Én nem mint könyvtáros, hanem mint munkás kerültem a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárba 1943-ban. Előzőleg gyári munkás voltam a

Kovács Motor- és Gépgyárban. 1949-ig, amikor is könyvtárosi kinevezésemet megkaptam, különösen göröngyös és nehéz volt a további utam.

Amit elmesél, már nemcsak történelem, hanem könyvtártörténet is. Alapjában kellett mindennek megváltoznia a társadalmi-történelmi dimenziókban, hogy története már ne legyen egyedi eset, hanem a tipikussá szaporodó példák egyike arra, hogy a lehetőségekkel élni tudó parasztfiúból, majd munkásból miként vált "friss sütetű" értelmiségi, saját hasonlatával élve "barna lisztből fehér kenyér." A gyökerekig megyünk le, ha megkérdezzük: miért ezen a pályán köt ki végül is egy fiatal ember, a nagy váltás éveiben, 1948-49-ben?

- Megfogott a könyvtár légköre. Örültem a könyveknek, megharátkoztam velük, sokat olvastam, aztán végképp ittmaradtam. Így lett a kezdetből 35 esztendő, amit az intézményen belül sok helyen töltöttem el. Olyan sok helyen, hogy csak "cimszavakra" szorítokozom: fiókközpont, 8-as könyvtár, 1948-ban szakszervezeti iskola, utána a titkárságra kerültem. A kölcsönzőben 9 évet töltöttem, sok kisegítő munka a fiókokban, helyettesítettem a mozgókönyvtárakban is. 1961-ben kerültem a duplum-raktárba. Ezek voltak az alapozó évek, amikor e pálya szinte valamennyi fázisát megismertem: a szerzeményezést, feldolgozást, címfelvételezést. 1963 óta gondozom az új fiókkönyvtárak alapanyagát gyűjtő "Létesítendő könyvtárak" raktárát.

Egy ember arcképe a kollégák, a vezetők róla alkotott véleményében is visszatükröződik. Dobos Piroska "tükre" Galuska Gyulát így mutatja:

- Amikor valaki elbucszik a munkahelyétől, az összképet illetően tekintettel kell lennünk a hivatása és a magánélete közti kapcsolódásra, arra, hogy a könyvtárban töltött évek hogyan nehezítették vagy könnyítették a magánélet gondjait. Gyula az uttörő években építette fel a házat, az otthonát, kertet művelt, gyermeket nevelt. Emlékszem, hogy a mozgókönyvtár szinte megoldhatatlan lett volna, ha a Gyula nincs - mindig ott volt, ahol segíteni kellett. És közben mögötte a családi háttér: ezek együttes értékelése adja a valódi képet...

Közben a riporteri izgágaság ismét visszatelell a szót a kezdetekre: a véletlen és a szükségyszerű fonatából kiragadni azt a szálát, amely végül is egy ember életében a mitológiai sorsfonalat jelenti. Mivel az érdekelt fél szerénységéből nem mondja ki a "felfigyeltek rám" kezdetű kulcsmondatot, Dobos Piroska folytatja helyette:

- 1948-49 a kulturális forradalom indító éve. Akkoriban Soltiné volt a párttitkár, kiváló és nagyszerű egyéniség, aki szívügyének tartotta, hogy minden munkásra külön figyeljen, hiszen adott volt a lehetőség, hogy képességei szerint értelmiségi lehessen. Így küldték el Gyulát is

szakszervezeti iskolára, majd 1952-ben az újpesti könyvtáros iskolára. Akkoriban töltötték fel népi káderekkel a különböző kulturális munkahelyeket. Gyula könyvtárosként jött vissza. Nagyon nehéz helyzetben volt, iszonyuan nehéz volt a feladata, sokat kinlódott, én láttam. Bejön a könyvtárba az öt hónapos iskolával és a központ kölcsönzőjében kezd el dolgozni. A főiskolát, amelyet a vele egy időben indultak elvégeztek, ő nem végezte el és ez a körülmény kíséerte az élete folyamán. Mégis, a feladatait jól el tudta végezni, mindenütt helytállt és tette azt, amit tennie kellett. Készséges, a központban és a hálózatban mindenki ismeri, szereti...

Ez volt az a bizonyos "végszó", a mindenki ismeri, szereti, aminek hallatára a beszélgetés résztvevői egymás szavába vágva idézik, sorolják mindazt, ami a mérlegre került és megmértet 35 esztendő kapcsán említésre méltó, kedves és felejthetetlen. Benkőné Bartha Ilona érdeklődve kérdezi Galuska Gyulától, hogy volt-e a könyvtári munkának olyan területe, amelyet szeretett volna korszerűsíteni, módosítani? A válasz lelkes és örvendező: "igen, volt, hogyne lett volna". És elmeséli azt a valóra váltott javaslatát, amelynek eredményeképpen, munkafolyamatokat megrövidítve, egyszerre tudták átadni a fiókkönyvtáraknak a feldolgozott anyagot, leltárkönyvvvel, katalóguscédulával, az összes tartozékokkal, naprakészen. Faggatjuk, mi a titka, hogy külső és belső frontátvonulásoktól függetlenül, egyforma készséggel rótt a raktári létrán a lépcsőfokokat /vajon hány ezret?/, hogy előbuvárokodja nekünk a kért könyveket. Hosszasan beszélgetünk 30 éves szakszervezeti aktivista multjáról, a kiverekedett eredményekről, a mostoha raktárbeli munkakörülmények megváltozásáról: az utódját kifestett, tiszta, guruló létrákkal ellátott munkahely várja. Szó esik természetesen arról is, hogy az anyagiakat illetően sokszor békétlenkedett, de minden jó, ha a vége jó: "Most teljesen elégedett vagyok, mert még ennyi pénzt a "Szabó Ervintől" nem kaptam, mint a legutóbbi fizetésrendezés során."

Galuska Gyula személyében a FSZEK könyvtáros gárdájának egyik legrégebbi tagja vonul nyugalmába: életútjának felvázolásában ezért kaptak nagyobb hangsúlyt a pionir-évek, mert legtöbbször számára ez a történelmi-társadalmi-könyvtártörténeti korszak "élőben" már csak veterán könyvtárosaink pályaképéből rekonstruálható.

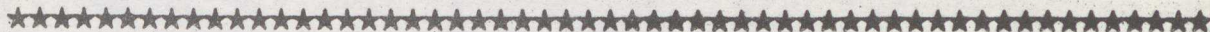
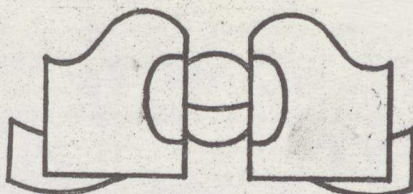
- Sajnálom, hogy itt kell hagyni a munkahelyemet, amelyet nagyon szerettem, az emberekkel és a munkámmal együtt. Ezek szorosan összefüggő dolgok... Innen kaptam a kenyeret, itt szereztem szakmát, méghozzá nagyon szép szakmát... Engedjék meg, hogy a holnapi nőnap alkalmából erőt, egészséget, minden jót kívánjak...

A lovag Gyulát udvariasságban lehetetlen

megelőzni. Nem marad más hátra, mint hogy megtetézve kívánjuk ugyanezt!

Tizenegy hónapos unokája holnaptól kezdve sokkal többet fogja látni a most már ráérősebb nagypapát.

Zimáné Lengyel Vera

KÖNYVTÁRUNK RITKASÁGAI

EGY XIX. SZÁZADI CSELÉDKÖNYV A FSZEK-BEN

"CSELÉD: háztartási vagy mezőgazdasági munkát vállaló dolgozó (házi - vagy belső -, illetve gazdasági - vagy külső -). Főként a paraszti ingyenmunka megszüntetése (Jobbágyfelszabadítás) után alakult ki a dolgozóknak ez a legjobban kiszákmányolt, a munkaadótól leginkább függő csoportja..... Azokban az országokban, ahol a feudális maradványok tovább éltek - mint Magyarországon is - a cselédek helyzete is sokáig a feudalizmus szolgáinak, szolgálóinak helyzetére emlékeztetett....." (Uj Magyar Lexikon, 1. kötet, 498. lap.)

XIII. TÖRVÉNY-CZIKK

a cseléd és gazda közötti viszony szabályozásáról, a gazdasági munkásokról és a napszámosokról. (Szenteseítést nyert 1876. évi ápril 3-án. Kihirdettetett az országgyűlés mindkét házában 1876. évi ápril 8-án.)

Részlet az I. fejezetből:

1.§ Az, a ki magát szerződésileg bizonyos háztartás vagy gazdaság körüli személyes és folytonos szolgálatoknak legalább is egy havi időtartamon át bérért való teljesítésére kötelezi, cselédnek, az pedig, ki a szolgálati szerződésnél fogva a cseléd bérét kiszolgáltatni köteles, gazdának nevezetik.

3. § Nem tekinthetők cselédeknek;

a) azok, kik tudományos előkészültséget s általában magasb miveltséget feltételező, habár folytonossággal tartó szolgálatokat teljesítenek;

"Választói joggal nem bírnak,, kik..... gazdai hatalom alatt állanak. Gazdai hatalom alatt levőknek tekintetnek a kereskedő és iparos tanoncok, valamint a köz- és magán szolgálatban álló szolgák és cselédek". (1874. évi XXXIII. t. c. 10. §)

CSELÉDKÖNYV

Cs. kir. kapit. szám 7. R.

A' Kolozsvári cs. kir. kapitányi hivatal által
Nagymani születésű Radits Krisztinának
engedelem adatik Kolozsvárrt szolgálhatásra.

án
Kolozsvárrt Télutó 3^{án} 1852.

Kiadta /nem azonosítható aláírás/

Szám 7.R.

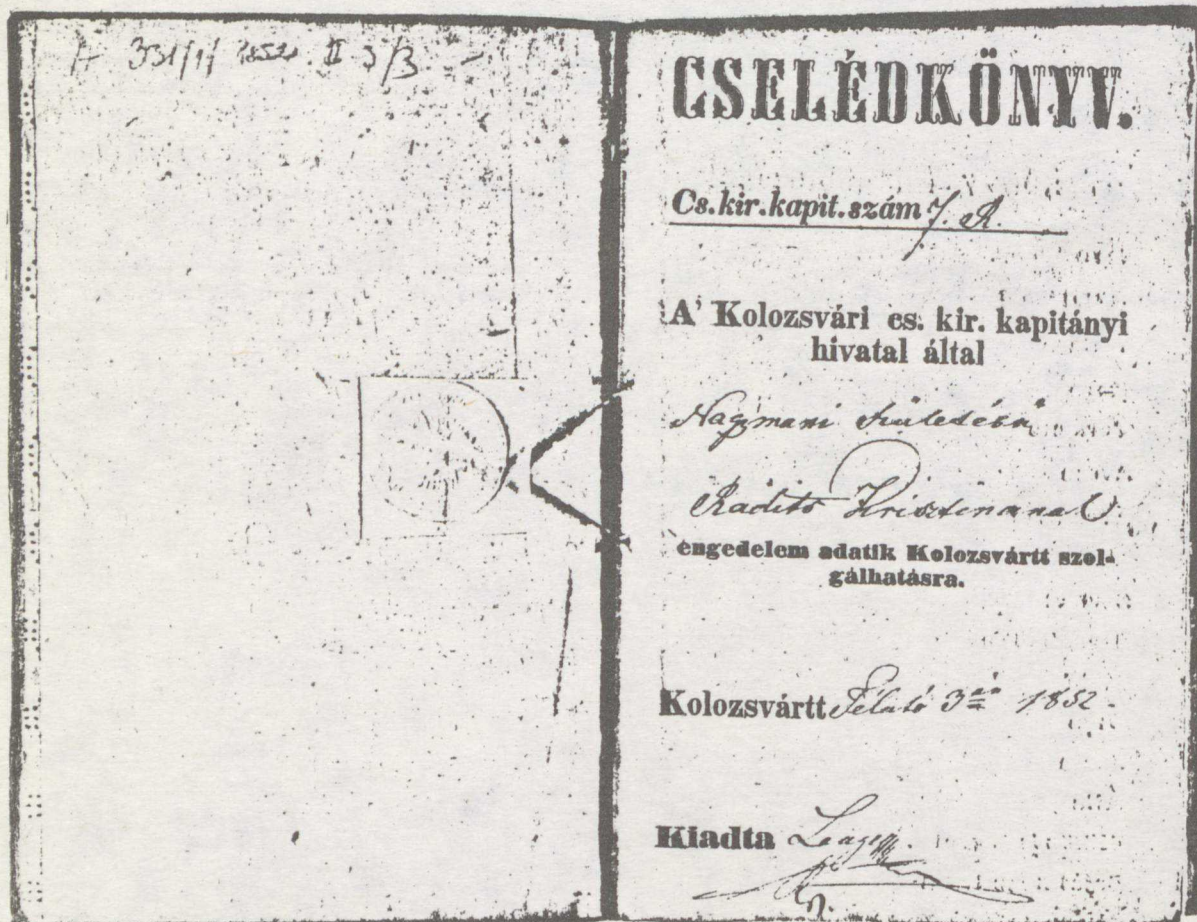
E' könyv tulajdonosának
Neve Radits Krisztina
Születéshelye Nagymany
Vallása reformata
Kora 30 éves
Termete közép
Arcza kerek

Arcszíne fejr
Homloka rendes
Szemei barnák
Szemöldöke gesztenye színű
Haja gesztenye színű
Orra rendes
Szája rendes
Álla kerek
Különös jegyei nincs
Saját keze írása nincs

"Rendszabályok, melyek az illető
Cselédfogadónak sinormértékül szolgál-
nának, 's melyeket minden Cseléd
szorosán megtartani köteles.:
(részletek)

8. § "A" szolgálat ideje eltélese előtt, de előrebocsátott felmondás után a' gazda cselédjét elbocsát-
hatja:

-
- b) ha a' cseléd a' nékie nyújtott élelemmel elegendő ok nélkül magát elégtelennek nyilatkoztatja.
 - c) ha helyzetéhez nem illő költséget tesz, 's ruházása módjára nézve a' gazda rendelkezésének,
ismételt megintés után sem engedelmeskedik.

Szám *7. A.*

E' könyv tulajdonosának

Neve *Adits Prispina*
 Születéshelye *Nagyán*
 Vallása *reformata*
 Kora *30 év*
 Termete *Közép*
 Arcza *keskeny*
 Arcszíne *fehér*
 Homleka *rendes*
 Szemei *barnák*
 Szemöldöke *göndör és sűrű*
 Haja *göndör és sűrű*
 Orra *rendes*
 Szája *rendes*
 Álla *keskeny*
 Különös jegyel *nincs*
 Saját keze írása *nincs*

Rendszabályok,

melyek az illető Cselédfogadónak al-
normértékül szolgálnak, 's melyeket
minden Cseléd szorosán megtartani
köteles.

1. §.

Minden itten szolgálni kívánó akár helybéli, akár
vidéki cseléd tartozik magát, mint szolgálat nélküli — a'
cs. kir. kapitányi hivatalba jelenteni, hol tartzkodása helye
feljegyeztetvén, azon esetre, ha cselédkönyve nem volna,
hiteles bizonyáglevelek előmutatása mellett
folyó számmal ellátott ily cselédkönyvet 5. pengő xrért nyér,
melyben neve, kora, személye leírása, 's ha írni tud ko-
zeírása is bejegyeztetik, és hol, szabad tartzkodásáról
szóló bizonyítványt is kap, ez utóbbit minden fizetés nél-
kül, önként értetődően, hogy a' mely cselédnek besze-
gődése előtt könyvet váltani módja nincs, azt csak is a'
beszegődés napján tartozik az új gazdájától nyerendő
előpénzből váltani.

2. §.

Ha a' már szolgált cselédek, új szolgálathoz akar-
nak állani, rendes elbocsátásokat, egy, az előbbi gaz-
dajok által a' cselédkönyvbe beirt bizonyítvánnyal iga-
zolandják, mire névbe cselédkönyvet tartoznak előmutatni,
mely szolgálatjuk ideje alatt a' cselédfogadónál tartatik.

9. § A' cselédet töstént el lehet bocsátani:

-
- 2) ha makacs.
-
- 6) ha éjszaka kimarad, és idegeneket szállásra befogad.
- 7) ha tüzzel, gyertyavilággal vigyázatlanul bánik.
-

13. § A' cselédnek, tisztelettel és engedelmisséggel kell viseltetni gazdája iránt, ennek intéseit,
és utbaigazításait türelmesen, és ellentmondás nélkül elfogadni; kivéven azon esetet, hol egészsége
vagy élete veszedelmeztetik, gazdájának ellenszegülni soha sem szabad.

15. § A' cselédnek, soha sem szabad, - még vasárnap, 's imne napokon sem - gazdája engedelmé-
nélkül, a' háztól eltávozni; s ha erre engedelmet nyér, a' meghatározott időre ismét otthon kell
lennie.

Szolgálatba lépés napja: 1852 2/2

Évenként vagy havonként

kikötött bér', más egyéb ígéretekkel, egy évre. Havi bér tiz váltó forint

Lelkiismeret szeréni bizonyítvány
az erkölcsi magaviselet és szolgálat
tételről:

"Két évig nállam hivségesen és szorgalmasan,
szolgált mint szakátsné."

Kolozsvárt, 847. Szathmári Gábor Tanácsos.

Szolgálat- ba lépés napja.	Szolgálat neme	Évenként vagy havonként kikö- tött bér, más egyéb ígé- rettekkel
1852 <u>2</u> / <u>2</u>	gárdafőz	Egy évre. Havonta két váltó forint. Leage

Szolgálat- bőlkilépés napja.	Lelkijátmeret szerinti bi- zonyítvány az erkölcsi magaviselet és szolgálat tétéről.	Szolgálat	'Látta a' es. k. kap. hivatalnál.
	Két évig nálam hívő szolgálat és hűségelműveléssel szolgált mint Szakátsné. Kolozsivárt 31/12 1847. Kedves István Plebanus		
	Nálam mint szakátsné becsülettel viselte magát - kötelességeinek eleget tett. Kolozsivárt 31/12 1847. Kedves István Plebanus		
	A 852-iki cselédjegyzőkönyv tanúsítása szerint Radits Krisztina helyi polgár Váradi Ferenc szol- gálatában volt, miről a fő kapitányi hivatal részéről bi - / - . / . "		

"Nálam mint szakátsné becsületesen viselte magát - Kötelességeinek eleget tett."

Kolozsivárt 31/ 12 1847."

Kedves István Plebanus

" A 852-iki Cselédjegyzőkönyv tanúsítása szerint Radits Krisztina helyi polgár Váradi Ferenc szol-
gálatában volt, miről a fő kapitányi hivatal részéről bi - / - . / . "

Radits Krisztina cselédkönyvében több bejegyzést nem találtam.

Aknay Tihor

Önt is várja
tagjai közé
a 46. számú

SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR

XXI. CSILLAGTELEP, VÉNUSZ U. 2. /RADNÓTI M. MŰV. HÁZ/

A SZOVJETUNIO KÜLPOLITIKÁJA

1971-1977. Bibliográfia.

Szerk.: V. Agics Katalin.

Bp. 1977. FSZEK. 256 l.

A bibliográfia hat és fél év anyagát öleli fel, s az egész világ jövője szempontjából jelentős témakört dolgoz fel. A Szovjetunio külpolitikája nem egy a sok országé közül, hanem döntő szerepe van a világ külpolitikájának alakulásában. Az enyhülés, a békés egymás mellett élés kérdése, az atomsorompó, vagy a SALT tárgyalások elképzelhetetlenek a Szovjetunio aktiv, kezdeményező részvétele nélkül.

A bibliográfia első tárgyeységét képező időrendi részt érdemes kissé közelebbről is szemügyre venni. A főbb eseményeket felsorakoztató eseménynaptár tanúsága szerint ez idő alatt öt földrész több mint hetven országából járt különböző szintű delegáció a Szovjetunióban, s megközelítőleg ugyanennyi országban járt szovjet küldöttség. Ez a nagy szám már mennyiségében is illusztrálja az ország külpolitikai jelentőségét. Erre az időszakra esnek olyan világtörténelmi jelentőségű tárgyalások és megállapodások, mint a haderőcsökkentési értekezlet, a baktériumfegyverekről szóló nemzetközi egyezmény megkötése stb.

Az eseményeket követő rész Lenin azon munkáit közli, amelyek a Szovjetunio külpolitikájával foglalkoznak. Ezután jön a tulajdonképpeni bibliográfia, amely szintén időrendet követ. Az éveken belüli bontás a következő: elől a témára vonatkozó önálló kiadványok /könyvek/, majd a tanulmánykötetek /a fontosabb esetekben analitikus feldolgozásban/, ezután a folyóiratcikkek. E felosztáson belül a szerkesztő szerzői betűrendet alkalmaz. Az egyes évek anyaga kiegészül a Szovjet Kultura és Tudomány Háza Könyvtárának állományából összeállított orosz nyelvű tételekkel. A kötet használatát név-, földrajzi és főbb témák mutatója hivatott megkönnyíteni.

A témamutatóból kiderül, hogy érdemes-e egy adott témához az esemény leírásán kívül is anyagot keresni /tipográfiailag aláhúzással jelöli az eseménynaptárban található tételszámot/. Így jó néhány olyan eseményt találunk, amellyel a bibliográfiában nem foglalkozik önálló tétel. Nyilvánvalóan ez indokolta a két rész szétválasztását. Az eseménynaptárban jelölni lehetett volna az egymáshoz tartozó tételeket. /Az esemény leírása után felsorolni a rá vonatkozó anyag tételszámait./ A tételszámok a bibliográfia minden részében folyamatosan követik egymást, ez megkönnyíti a keresést.

A feldolgozott anyag - a könyveken és tanulmányköteteken kívül - főleg néhány fontosabb társadalomtudományi folyóiratra /Béke és Szocializmus, Nemzetközi Szemle, Társadalmi Szemle/, a Magyarország című hetilapra, napilapokra és néhány határtudományi folyóiratra épül. Az 1971-es év napilap-közlést nem említi, a napilapok cikkei csak a későbbi években jutnak szerephez. Ezt nyilván a napilapok írásainak gyorsabb avulása és nehezebb hozzáférhetőségük indokolja.

A tárgymutató megfogalmazásai néhány esetben elég általánosak, ezért egy-egy címszó alá hatalmas anyag kerül, ez a keresést nehezíti. De előfordul, hogy a címszó nem tesz említést az esemény tételszámáról, pl. a haderőcsökkentés címszónál nem találjuk a haderőcsökkentési tárgyalásokra vonatkozó utalást. A tárgy és névmutató bizonyos foku átfedése lett volna néhány városnév kiemelése a tárgymutatóban, - de az a tény, hogy ezek a nevek a köztudatban nagyon szorosan kapcsolódnak az adott eseményhez - indokolta volna néhány név kiemelését vagy legalább az esemény tárgyszavánál utalni lehetett volna a helyszínre. Gondolok itt a helsinki egyezményre, a bécsi tárgyalásokra stb. Ez eredményezte, hogy pl. az orosz nyelvű anyagban szereplő közlemény, amely a Helsinki kódex Európa békéjére címet viseli a földrajzi mutatóban csupán az Európa címszónál szerepel. A közlések után néhány fontos esetben eligazító annotációt találunk; pl. külföldi lapból átvett közlés esetén, vagy amikor a cím nem árulja el a tartalmat. Egy-két további esetben is jó lett volna még ezt megtenni; pl. A Léman-tó partján című, a Magyarországon megjelent cikkről a címen kívül semmit sem tudunk meg. Persze ez már a használó aggályoskodása és segíteni akarása, hiszen közös érdekünk, hogy jól és könnyen kezelhető tájékoztatási segédeszköz kerüljön olvasók és könyvtárosok kezébe. Ez a kötet pedig ezt a feladatot nagyon jól teljesíti. Azt hiszem, a politikai tájékoztatás fontos és sokat forgatott műve lesz. Jó segítséget nyújt az egyre örvendesebben gyarapodó politikai kérdések megválaszolásában. Örömről még osztatlanabb lenne, ha a bibliográfia kezünkben lehetett volna már a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára megrendezett vetélkedők könyvtárosokat próbára tevő kérdésáradataiban.

Lukácsné Plenk Anna

könyvek és folyóiratok 1945-1948 június

A szociológiai dokumentációs osztály legjelentősebb vállalkozásának újabb kötete hagyta el a sokszorosítót. Így a tervezett hét kötetből már négy a kutatás szolgálatára áll.

A századelő hallatlanul izgalmas társadalomtudományi korszakának feltérképezése után a kezünkben lévő ötödik kötet a nem kevésbé érdekes közelmúlt időszakát - a felszabadulástól a fordulat évéig eltelt negyedfél évet - öleli fel. A bibliográfiai tételek mögött is szükségképpen érződik az a hatalmas változás, ami a magyar társadalomban a rövid néhány év alatt végbe ment. Érződik a polemizáló, harcos hang, amely nemcsak a népi demokrácia létrejöttét, de az egész magyar társadalomtudományi élet átértékelését is jellemezte.

A feltárt anyag is tanúsítja azt a sokrétű és eleven szellemi pezsgést, amely a felszabadulás után a tudományos életben is megindult.

A korszakváltást jelző események, a földosztás, az államosítások vagy az állam és az egyház viszonyának problematikája, stb., jelentőségüknek megfelelően tárulnak fel.

Ami néhol mégis azt az érzést kelti, hogy bizonyos témakörökben talán túl szélesre szabták a határt, az nem a politika, hanem az egyéb tudományok. A közgazdaságtudományba tartozónak érzünk pl. egy olyan tételt (744.), mint a KEYNES-nekrológ. Ugyancsak elhagyhatóak volnának egyes, az irodalmi, művészeti életre vonatkozó tételek, és még bizonyára másutt is lehetett volna rostálni. Pl. néhány filozófiai tételt is /7./.

Hasznos eligazítást jelentenek a címleírások után szükség szerint alkalmazott annotációk.

Az eddigi kötetekben bevált tematikus rendet

rugalmasan alkalmazták, a mutatók jól használhatóak.

A kiadvány rangja megkivánja, hogy néhány kritikai megjegyzést tegyünk.

Nem a legjobb megoldás a felhasznált folyóiratok jegyzékének elbujtatása két mutató közé. Állandóan használni kell ugyanis a helyesen alkalmazott rövidítések miatt. Ennek vagy a kötet elején, vagy a végén a helye. Hiányos a rövidítésjegyzék, mert nem közli a műfaj rövidítését /tanulmány, recenzió stb./, holott egészen biztos, hogy egyes kutatók csak bizonyos időszakokkal foglalkoznak és nem fogják fellapozni az előző kötetekben fellelhető rövidítésjegyzéket.

A polemikák általában, helyesen, összekerülnek. A módszer alkalmazása helyenként mégsem elég következetes. (Ld. pl. a 24-27. tételt)

A tárgymutató néhol nem elég részletező. Nem szerepel pl. olyan fogalom, hogy "cseledek", holott irodalom van róla, jónéhány tétel. Az annotációkban bujkáló fogalmak néha nem jutnak el a mutatókba (pl. Gödöllő a 144. tételnél).

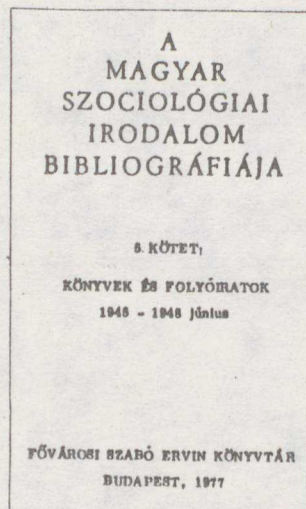
A mutatók ördöge a névmutatót sem kimélte.

A felsorolt néhány hiányosság nem csorbítja a kötet nagy értékét.

A használók, a kutatók már eddig is igen kedvezően nyilatkoztak róla.

Azzal fejezném be észrevételeimet, ami már az előző kötetekről is elmondható volt. A bibliográfia nemcsak a szociológusoknak, hanem a történészeknek, a társadalom kutatóknak és minden történelmi érdeklődésű olvasónak információs kincseshányája.

Márfy István

SZALAI SÁNDOR PROFESSZOR LEVELE

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
TUDOMÁNSZERVEZÉSI CSOPORT

SZALAI SÁNDOR
akadémikus
tudományos tanácsadó

1051 BUDAPEST, 10. ZR... 17. 10. u.
V., Münnich Ferenc u. 10.
Telefon: 123-022, 210-226

Remete László
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Budapest VIII.
Szabó Ervin-tér 1.

Kedves Barátom!

Engedd meg, hogy Neked és társszerkesztődnek, Bóna Mártának, s osztályod valamennyi munkatársának szívből gratuláljak a Szociológiai Bibliográfia 5. kötetéhez. Tényleg csak Szabó Ervinéhez hasonlítható az az odaadás, az a lelkes, mindenre kiterjedő figyelmű, nagy szakértelmű dokumentációs és bibliográfiai tevékenység, amivel a magyar szociológia egész multját feltárjátok és hozzáférhetővé teszitek, s ezzel egyszerre hozzájárultok a hazai szociológiai kutatás előbbreviteléhez és népszerűsítéséhez. Az én szememben a Tíetek a legkiemelkedőbb -- minden nemzetközi versenyt is kiálló -- teljesítmény a hazai tudományos szakbibliográfia területén az utolsó tíz év folyamán.

Magam számára külön élmény volt lapozgatni ebben a mostani kötetben, hiszen oly sok 1945 és 1948 közt megjelent írásomat ástátok ki, amire már nem is emlékeztem. Engedd meg azonban, hogy ezzel kapcsolatban egy kis hibaigazítást is közöljek.

A Névmutatóban nevem alatt szerepel a 792. számú tétel, ti. Kunfi Zsigmond egy könyve, amelyet a Népszavában Szerdahelyi Sándor (nem: Szalai Sándor) ismertetett a 792. számú tétel megfelelő bejegyzése szerint. Viszont Szerdahelyi Sándor neve alatt a Névmutató nem tünteti fel ugyanazt a tételt. Itt valami nyilvánvaló ellentmondás van.

Emlékezetből nem tudom megmondani, hogy a Népszavában harminc év előtt irt ismertetés Kunfi könyvéről tőlem vagy Szerdahelyi Sándor kollégámtól származik. Ezt meg kellene nézni a megfelelő Népszava kötetben. Ha tőlem származik, akkor a 792. tételben Szerdahelyi neve az enyém helyettesítendő. Ha Szerdahelyi a szerző, akkor a Névmutatóban nem az én nevem alatt, hanem az ő neve alatt kell kimutatni a megfelelő tételt.

Apró hiba, ilyesmi természetszerűleg előfordul, de a rend kedvéért szükségesnek tartottam közölni.

Örömmel értesülök, hogy készül az 1919-1944. kötet. Hadd hívjam fel figyelmedet arra -- valószínűleg feleslegesen, mert alighanem gondoltatok rá --, hogy ebben az időben sok szociológiai írás jelent meg olyan folyóiratokban, amelyek akkori hivatalos minősítés szerint "rölapoknak" minősültek, s nem véletlenül, mert baloldali csoportok nemigen kaphattak szabályos folyóiratra lapengedélyt, hanem -- a rendelkezéseket kijátszva -- olyan terjedelemben, olyan gyakorisággal és esetleg olyan címváltoztatásokkal adták ki de-facto-folyóiratokat, hogy sokkal enyhébb szabályozásoknak alávetett "rölapok"-ként szerepelhessenek. Magamnak több írásom jelent meg ilyen "rölap"-folyóiratokban, pl. a Kulcsár István szerkesztette, magas színvonalú "Emberismeret"-ben. Fontos az "1928" és "1929" is, amelybe Justus Pál, Tamássy-Wagner György és mások irtak, stb. Hiányos volna annak a 2 1/2 évtizednek a "Könyvek és folyóiratok" szociológiai bibliográfiája, ha kimaradnának ezek a de-facto-folyóiratok.

*Barátom, javaslattal
nével: Szalai Sándor*

★★★★★★

★

A "TÁJÉKOZTATÓ..." SZAKSZOCIOLÓGIAI SZÁMAIRÓL

1971 óta jelenik meg a szociológiai osztály "Tájékoztató külföldi szociológiai folyóiratokról" c. tartalomjegyzék-összesítése. A kiadvány a külföldi szakirodalom iránt érdeklődő szűkebb szociológus közönséget segíti abban, hogy öt kontinens 170 fajta folyóiratának tartalomjegyzékét nyomon követhesse. Az ilyen típusú (szaknyelven: current contents) tájékoztatót a világ minden táján ismerik, pl. az Egyesült Államokban pedagógiai, pszichológiai, szociológiai folyóiratokról készítenek drága pénzen fénymásolatokban tartalomjegyzékkivonatokat. A mi kiadványunk évi előfizetési díja 40 Ft, míg az amerikalaké kétszeresen 150 dollár. Más különbség is van a két kiadvány között. Mi csak a szociológiára szorítunk, sőt - mivel a kutatók behatóan a szociológiának csak egy-egy részterületével foglalkoznak, - úgy éreztük, többet nyújtunk, ha a szociológián belül is differenciálunk. Ennek megfelelően 1977 óta egy-egy önálló szakszociológia folyóiratainak tartalomjegyzékét hoztuk össze. Eddig a szociálpszichológiai, a történeti szociológiai, a gazdaságszociológiai és a politikai szociológiai különszámok jelentek meg. Ezek a szakosított számok bizonyos mértékben egy-egy olyan szakbibliográfiának is megfelelnek, amelyeknek az adott témával foglalkozó kutatók nagyobb hasznát veszik. Eljárásunk hátránya, hogy bizonyos ideig várniuk kell míg egy-egy szám kikerekedik az adott téma tartalomjegyzékeiből. Így a 1/2 - 1 és 1/2 éves anyagot tartalmazó "bibliográfiákat" már nem nevezhetjük gyorsinformációs kiadványoknak. Mégis úgy éreztük, hogy több az előny, mint a hátrány, hiszen maguk a

külföldi tudományos folyóiratok is sokszor 1/2-1 éves késéssel jelennek meg.

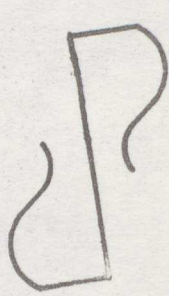
Eredetileg mindössze két könyvtár folyóiratainak az anyagát közöltük, de az utóbbi 1-2 évben partnereink száma 13-ra szaporodott. Kooperációs kapcsolatban állunk így - többek között - a Testnevelési Főiskola könyvtárával, amely sportszociológiai, a Zenetudományi Intézet könyvtárával, amely zeneszociológiai, a pécsi Orvostudományi Egyetem könyvtárával, amely orvosszociológiai lapokról küld számunkra rendszeresen tartalomjegyzék-másolatot. Mivel a dokumentálandó anyag kibővült, szükségessé vált az eddigi figyelt folyóiratok közötti szelekció, de még így sem bizonyult elegendőnek az eddigi terjedelem. Az utolsó három évben évi 12-15 számot 3-3 iven adtunk ki, 1978-tól évi 12 számot tervezzük 4-4 iven.

Kiadványunknak több mint 100 előfizetője van, cserepéldányként néhány külföldi intézménynek is megküldjük. A közel jövőben bővíteni kívánjuk mind belföldi, mind külföldi kapcsolatainkat. Dokumentáló lapunk gazdag anyagot nyújt mind a szocialista, mind a kapitalista országok szociológiai irodalmából, szemben a fent említett amerikai "Current Contents"-szel, amely csaknem kizárólag az angolszász folyóiratokra támaszkodik. A tartalom mellett igyekszünk - a propaganda osztály munkájának segítségével - nagyobb gondot fordítani a publikáció tetszetősebb formájára is. Minőségi különbséget jelentene, ha névmutatót is készíthetnénk, ami egyelőre csak távolabbi terveinkben szerepel.

Gál Katalin

KÜLFÖLDI SZOCIOLÓGIAI FOLYÓIRATOKRÓL	
Справочник по зарубежным социологическим журналам	
Current Contents. Sociology	
Political sociology	
СОЦИОЛОГИЯ ПОЛИТИКИ	
Political Sociology	
TARTALOM	
African Communist 1976. 67. sz., 1977. 68. sz., 69. sz.	3
American Political Science Review 1976. 3. sz., 4. sz.	8
Beiträge zur Geschichte der Arbeiterbewegung 1977. 2. sz.	10
Chiers de Communisme 1976., 1977. 1. sz., 2. sz., 3. sz.	10
Contrapunto 1976. 20. sz., 21. sz., 22-23. sz.	16
Critica Marxista 1976. 2. sz., 3-4. sz.	17
Dissent 1976. 4. sz.	18
Einheit 1977. 1. sz., 2. sz., 3. sz.	19
Era Socialista 1976. 19. sz., 20. sz., 21. sz., 1977. 1. sz., 2. sz., 3. sz., 4. sz., 5. sz., 6. sz.	20
Episodi 1976. 11. sz.	23
Marxism Today 1976. 10. sz., 1977. 1. sz., 2. sz., 3. sz.	24
Marxistische Blätter 1977. 1. sz.	25

KÜLFÖLDI SZOCIOLÓGIAI FOLYÓIRATOKRÓL	
Справочник по зарубежным социологическим журналам	
Current Contents. Sociology	
Történeti szociológia, társadalomfilozófia	
Историческая социология, общественная философия	
Historical sociology, social philosophy	
TARTALOM	
Beiträge zur Geschichte der Arbeiterbewegung 1977. 1. sz.	3
B2 Cooperative Studies in Society and History 1977. 1. sz., 2. sz.	3
Deutsche Zeitschrift für Philosophie 1976. 9. sz., 10. sz., 11. sz., 12. sz., 1977. 1. sz., 2. sz.	5
B323 Filozofický Casopis 1976. 3. sz.	10
Geschichte und Gesellschaft 1977. 1. sz., 2. sz., 3. sz.	10
Historische Zeitschrift 223. köf. 2. sz., 3. sz., 224. köf. 1. sz., 2. sz.	13
B11 History and Theory 1977. február	15
B2 International Review of Social History 1976. 2. sz., 3. sz., 1977. 1. sz.	16
B3 Journal of Social History 1976. Fall, Winter, 1977. March	18

"EMLÉKEK, GONDOLATOK..."

A gyakorló könyvtáros naponta tapasztalja, hogy az olvasók jelentős része erősen vonzódik az életrajzi regényekhez, a memoárokhoz. Az olvasók vonzódásának motivumai sokfélék. Van, aki kulturális ismeretei gyarapítása miatt olvas életrajzokat, másokat a főhős személyén kívül az adott kor társadalmi viszonyai, művészeti problémái érdekelnek, ismét mások a híres személyiségek "rendkívüli élményeiben" megmártózva, azokat átélve szeretnék megfényesíteni hétköznapjaikat. A fiatalok példaképeket, életmodellt keresnek a maguk számára ezekben a könyvekben, és olyanok is akadnak, akik a szereplők életének intimitásaira vadászva pletykaszinten olvassák az életrajzokat.

A könyvtárosi munka egyik feladata, hogy az alacsony szinten olvasókat megpróbálja eljuttatni az igényesebb olvasáshoz. Ehhez a feladathoz nyújthat segítséget a Bánhegyi Gyuláné által válogatott és szerkesztett "Emlékek, gondolatok..." című bibliográfia. Az ajánlójegyzék az 1972-76. között megjelent önéletrajzokból és visszaemlékezésekből ad válogatást.

A szerkesztő arra törekedett, hogy a tárgyidőben megjelent művészi értékű önéletrajzok /Pl. Gorkij: Gyermekkorom, Füst Milán: Napló, Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér stb./ mellett elsősorban a saját koruk társadalmi, politikai, kulturális problémáit ábrázoló dokumentum-értékű önéletrajzokat és visszaemlékezéseket gyűjtse egybe. A rövid annotációkkal ellátott

jegyzék a szerzők, illetve a szereplők tevékenységi területe, foglalkozása szerint csoportosítja anyagát.

Az első fejezet a munkásmozgalom hőseinek, politikusoknak, katonáknak, hadvezéreknek a visszaemlékezéseit tartalmazza /a legtöbb mű a II. világháború eseményeit elemzi a szerzők sajátos nézőpontjából, pl. Adam: Nehéz elhatározás, Zsukov: Emlékek, gondolatok stb./. A második rész tudósok, úrhajósok emlékezéseit ismerteti, ezt követi a művész-memoárok fejezete. A legtöbb tételt az írók önéletrajzi-jellegű műveit összegyűjtő oldalak tartalmazzák. A zárófejezetben a nagy idők tanul mellett megszólalnak a hétköznapok hősei, az egyszerű emberek is, akik dolgos életük példáját hagyták emlékül számunkra /Berényi Rozália, Győri Klára stb./. Az a válogatási szempont, amely szerint csak az 1972-76. között megjelent művek kerültek be a bibliográfiába, behatárolta a lehetőségeket; e miatt az egyes fejezetek tételei között nagyok a különbségek; az írókról szóló fejezet tételszáma sokszorosa a tudós-úrhajós rész tételeinek. Az ismertetésekhez csatlakozó névmutató megkönnyíti a bibliográfiában való eligazodást.

Az ajánlójegyzéknek jelentős szerepe lehet abban, hogy az életrajzokat szívesen olvasók figyelmét felkeltsük a mostanában egyre nagyobb számban megjelenő, társadalmi kérdéseket vizsgáló "tényirodalom", "dokumentum-irodalom" iránt.

Kuli Ágota

MORUS TAMÁS

1478-1535

Örömmel vehetjük kézbe Morus Tamás, illetve Thomas More életrajzi bibliográfiáját Reguli Ernő összeállításában.

A kora reneszánsz utópista szocialistája Morus. A szegény kisemmitelt angol paraszt életét, vágyait és érzelmeit írja meg UTÓPIA c. művében. Morus tapasztalja, hogy az eredeti tőkefelhalmozás milyen óriási ellentmondást szül. Egyeseknek jólétet és hatalmat hoz, a szegények osztályrésze viszont nyomor, nincstelenség, szenvedés. Művében élesen bírálja az angliai állapotokat; azt, hogy a tanyák elnéptelenednek, az emberek hajléktalanok lesznek. A tolvajokat kivégzik és senki sem nyújt kenyeret az éhezőknek. Ezért teremti meg művében Utópia szigetét, ahol a Szárazfolyó partján Kődváros a főváros.

Művében megjelenik az eszményi társadalmi rend, mely a közös tulajdonon alapul. Mindenki gazdag, mert nincs magántulajdon. Az emberek boldogan és szívesen dolgoznak, a köznap mün-

ka alól csak a betegség, az öregség és a tudományos tevékenység mentesíthet. Utópia polgárai szabad idejükben művelődnek, a tankötelezettség általános és vallásszabadság van. A gazdasági élet alapja a földművelés. A javak elosztása központi. Az új rend megteremtését békés uton, nevelés útján kívánja megvalósítani.

Thomas More Londonban született, "nem neves, de becsületes család gyermekeként". Felívelő pályája csúcán lordkancellár, de VIII. Henrik felségárulás címén lefejezteti. Életében többek között barátjának tudhatta a humanista Erasmust és Holbeint, aki metszeteket is készített az Utópiához.

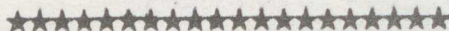
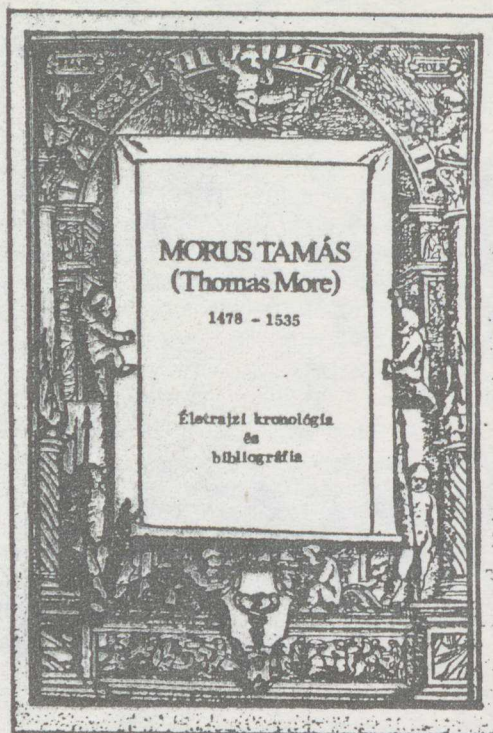
Ezt a gazdag életet és munkát hozza közelebb hozzánk Reguli Ernő izléses, szép kiállítású bibliográfiája.

A bibliográfia jól szerkesztett, Mikó Imre erdélyi irodalomtörténész idézeteivel vezeti be a művet Reguli Ernő, majd életrajzi kronológia következik a 3-6. oldalig. Ezt követően sorolja

fel a bibliográfia az Utópia kiadását hazánkban, időrendi sorrendben. /6-8. o./ Ezután a Thomas More-ről megjelent írások (könyvek és cikkek) /8-10. o.-ig/ következnek, és végül T.M. a szépirodalomban c. összeállítás zárja a füzetet. Nagy segítséget nyújt a bibliográfia a könyvtárosoknak és az érdeklődő olvasóknak egyaránt. A szép kivitelű bibliográfia sugallja a könyv kézbevitelét, amelyben Thomas More megálmodja a jövő ideális társadalmát... (Igazán kár, hogy e gondos szerkesztő felületes korrektornak bizonyult. A füzet hatását néhány elkerülhető sajtóhiba lerontja.)

Az UTOPIA népszerű olvasmány volt, több kiadást is megért. 1516-ban jelenik meg először latinul, de angolul csak 1551-ben és nálunk 1910-ben, Kelen Ferenc fordításában. Az UTOPIA tanulságos, érdekes olvasmány, szórakoztató és hasznos mindenki számára.

Farkas Józsefné

NAGY LÁSZLÓ

1925-1978.

Szerk. Győri Lajosné

Nagy László tragikusan korai halálával elvesztettük a "fényes szelek" nemzedékének egyik - talán legnagyobb - alakját. Befejezetlenül is befejezett, monumentális költői életművét egy ilyen kiterjedelmű sajátos műfaji keretek között szorított bibliográfia szükségszerűen csak éppen felvázolni képes.

A szerkesztő Győri Lajosné nyilván azért is tekintett el a szokásos szöveges életrajzi bevezetőtől, s adott helyette kronológiai táblát. Ezt egészíti ki a Nagy Lászlóra vonatkozó alapirodatom és a könyvtárainkban található kötetek felsorolása.

1972-ben a FSZEK a "Mai magyar költők" sorozatában már közreadott egy részletes bibliográfiát Nagy Lászlóról (Szerk. Vasvári István). Azóta életműve tovább gazdagodott. E minden vonatkozásában kiteljesített művészetet érdemes lenne újra bibliográfiában is megörökíteni, s a szóbanforgó kiadványt - a lehetőségekhez képest - minél hamarabb bővített, teljesebb formában újra kiadni.

- y

LISZTES LÁSZLÓ LEVELE.

Katona József Megyei Könyvtár

6001 KECSKEMÉT

Kossuth tér 1. Pf.: 127

Telefon: 13-670

56/1978.

Tárgy: Társadalomtudományi Információ

Virághalmi Ferenecné elvtársnőnek

Szabó Ervin Könyvtár

1371 B u d a p e s t Pf. 487.

Kedves Elvtársnő!

Korábbi kérésének tesztek eleget, amikor a Társadalomtudományi Információ katalógus változatáról tesztek néhány megjegyzést.

Mindenekelőtt köszönet illeti a szerkesztőséget és a közreműködőket a Társadalomtudományi Információ megjelentetéséért. A Szabó Ervin Könyvtár kiadványait mindenkor az jellemezte, hogy a fővárosban és a megyei köznevelődési hálózatban dolgozó könyvtárosoknak gyakorlati segítséget igyekezett nyújtani.

A Társadalomtudományi Információs katalógus két vonatkozásban nyújt segítséget:

- a/ A társadalomtudományi periodikák feltárásában, hasznosításában,
- b/ Megkönnyíti a könyvtárosok munkáját, használatával emelkedhet az olvasószolgálati munka színvonala.

Az irodalomtörténeti analitikus katalógus - amely minden B típusú könyvtárunkban megtalálható - bizonyította a periodikák és a tanulmánykötetek ilyen jellegű feltárásának hasznosságát. Az olvasók széles köre használja. A társadalomtudományinál hasonló intenzitású érdeklődéssel nem számolhatunk, de a szolgáltatás mindenképpen a könyvtári munka feltételainek javítását eredményezi.

Könyvtárunk távlati fejlesztési tervében a jelentőségének megfelelő helyet foglalja el a folyóirat beszerzésnek a szakmai irányelvekben megfogalmazott módon történő fokozatos kiterjesztése. A bennük rejlő szakirodalmi információk feltárásában segít a társadalomtudományi szolgáltatás. Használata két irányban bontakozik ki:

- a/ A könyvtárban jelentkező olvasói igények kielégítése; ideértve a könyvtárunkból hiányzó dokumentumok könyvtárközi kölcsönzés útján való kérését is.
- b/ Segítségével a városi- és a nagyközségi tanácsok vb üléséhez irodalomjegyzéket állítunk össze. (pl. közművelődés, szakmunkásképzés, az ifjúsági törvény végrehajtásának tapasztalatai, a népolitikai határozat végrehajtása, a munkásművelődés stb.) Az

előadó számára könnyebb a felkészülés, másrészt a feltárt irodalomban rejlő kitekintési lehetőséggel pedig a vb-ülések színvonalemelkedését szeretnék elősegíteni.

A megküldött cédulák katalógussá történő szerkesztését az eredeti tárgyszavak alapján végezzük. A tárgyszavak elégséges alapot adnak a katalógusszerkesztéshez. A szerkesztés alapelveit azonban írásban is közre kellett volna adni, és ebben tisztázni az olyan kérdéseket mint pl. azt, hogy a művészet és az alá rendelt tárgyszavak mikor kerülnek a társadalomtudományi és mikor az irodalmi analitikus katalógusba. Ezzel is kerülve a felesleges átfedéseket, az olvasónak, a könyvtárosnak a párhuzamos katalógusokban való keresgélést.

Hasznos lenne a figyelt periodikákban megjelenő szociológiai cikkekkel bővíteni az anyagot.

A tárgyszavak megválasztásában a gyakorlati olvasószolgálati igényeket veszik figyelembe. A használók részéről ez előnyös. A jelenlegi megfigyeléseink szerint a tárgyszavak egyes esetekben részletezőek, más esetekben pedig nem érezhető tartalmi különbség közöttük. Pl. "Életmód, szovjet", "Életmód, Szovjetunió" vagy "Ideológia, kapitalista", "Ideológia, szocialista", "Esztétika, szocialista" "Esztétika, kapitalista", "Külgazdaság", "Külkereskedelem". (Ez utóbbinál a különbségtétel valós, de nem indokolt.) Hasonló elbírálás alá eshet a "Kapitalizmus", "Imperializmus", "Államkapitalista monopólium". Nehézség a besorolás a "Közművelődés", "Művelődéspolitikai", "Népművelés" fogalmak mögé. A használt tárgyszavakhoz jobban igazodna az "Európa, Kelet-" mint a "Kelet-Európa" formula. Egy-egy esetben az alkalmazott tárgyszó túlságosan általános, pl. "Magyarország, társadalmi élet". Más esetben pedig leszűkül, pl. "Mohácsi csata". Valószínűleg csak szakszorosítási hiba, hogy néhány tanulmánykötet cédulájáról lemaradt a tárgyszó.

Megjegyzéseinket segítőszándékkal fogalmaztuk. Véleményünk szerint olyan könyvtári szolgáltatásról van szó, amely a társadalomtudományi tájékoztatás munkáját minden közművelődési könyvtár számára könnyebbé és színvonalasabbá teheti. Éppen ezért érdemes és szükséges kritikusan foglalkozni vele.

Kecskemét, 1978. febr. 14.

Üdvözlettel
Liszt László
Liszt László
könyvtárigazgató

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

Igazgatóságának

B u d a p e s t VIII.

Szabó Ervin tér 1

SZABÓ T. ATTILA LEVELE

Nagyon köszönöm a mélyen tisztelt Igazgatásának, hogy Aknay Tibor kolléga közvetítésével sziveskedett xeroxmásolatban rendelkezésemre bocsátani a Könyvtár tulajdonában lévő egyik rendkívül értékes szójegyzék szövegét. Minthogy a szójegyzék nemcsak a magam szótörténeti munkám szempontjából fontos, hanem a magyar nyelvtudományi kutatások számára is kiemelkedően értékes forrás, szándékomban van anyagát teljes egészében feldolgozni. Mikor ennek engedélyezéséért a tisztelt Igazgatósághoz folyamodom, természetesen szándékomban van feldolgozásomban az Igazgatásnak a kézirat megmentésében megnyilatkozó gondosságával együtt az irányomban tanúsított lekötélező szolgálatkészségét (kellően értékelni.

Addig is ez alkalommal hálás köszönetem megismétlésével egyidejűleg, kérem, fogadja az Igazgatóság mély tiszteletem kifejezését.

Kolozsvár, 1978. március 15-én

Szabó T. Attila
az MTA tiszteleti tagja

★ ★ ★

EGY RÉGI OLVASÓ EMLÉKEZÉSE A SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KÖZPONTJÁRA

Könyvet lehetne írni a témáról, de cikket vár az egyre gyorsuló érdeklődés igénye. Megírása öröm, mert egykor volt ujságíró-létem, írói munkálkodásom leginkább a Szabó Ervin Könyvtár Központjához és a Széchényihez kötött a levéltári kutatásokkal párhuzamosan.

Az első könyvtári emlékem a gyermekkorig vezet: vidáman s áhitattal hurcoltam a könyveket haza, majd vissza. Magam is elolvastam mind, miután nagykulturájú nevelőszüleim ugyancsak megválogatták, mit kérjünk ki az ujságokban ismertetett újdonságokból; egyszersmind szívesen olvasták újra az én "kötelező olvasmányaimat" képező klasszikusokat, persze kibővíve

az iskolai repertoárt. Ekkor még kerületi, fiókkönyvtárba jártam Budán, ez a váralján lévén, hangulatos volt maga az ut is: a simabetonu Erőd-utcából a girbe-gurba Csapláros és Kapás-utcán át a falusias Medve- és Málna-utca macskakövein, a Mária-térig, majd el a Batthyány tér mellett, melynek oldalában Mária Terézia-korabeli apró, szép házak, ezek egyikében volt a könyvtár, végül utolsó futam a Corvin-téri impozáns épületig, mely máig kulturális intézmények befogadója.

... Aztán, érettségi után : beiratkozás a Központba, a mai Szabó Ervin téren, akkoriban még úgy nevezték: Reviczky utca 1.

Budapest szíve - így éreztem, amikor először léptem az épületbe, eltöltve ott az első, különös-hangulatu hosszú félnapot, a könyvek vonzásában.

A térszerű, kis utcák találkozási pontján, a szökőkutnál: megtorpantunk, elragadtatással, - mint már annyiszor Buda s Pest megannyi nagyszerű, vagy egyszerűségében is megkapó háza előtt, elbűvölően szép és kedves térein-terein.

Mondanom sem kell, hogy mindezt a külsődleges jóérzést követte a könyvtár bensőségeségének megannyi fokozata, azok átérzése, majd buzgó befogadása... Mindenekelőtt az a demokrácia, amelynek irányítója maga a hely, adottságánál fogva, - de a könyvtárosi gárda is, Szabó Ervin követői. Valamiféle klub-tagságot is jelentett: olvasónak lenni itt. Szóval klub - ez jó.

A könyvek sajátos illata már maga... s hogy ennyi könyv így együtt! valóságos könyv-erdő, rengeteg... E nagyszerű érzés sulyossá mégsem válik, mert feloldja kellemes-kedves különöség: ahogy kis kocsikön görgetik, guruló asztalkák tálcáján tálalják őket.

A könyvtári dolgozók akkoriban meglelt koruk, vagy éppen idősek voltak, köztük néhány fiatal. A tapasztalatlan új olvasó izgatott bizalommal fordult hozzájuk, - de legtöbbször meglezték abban, hogy segítségére lehessenek. Elvezették a kartonos-fiókokhoz, bevezették a rendszer titkaiba. S eközben finom szállal kötődtek az új olvasók e különös emberekhez, kik, lám, valóban a szellem napszámosai, s ugyanakkor - tudásuknál s szakmai jellemük erényeinél fogva, - irányítói is. Felmerült bennünk: régmúltban s közelmúltban mennyi írónk-költőnk-tudósnk volt könyvtáros!

Hadd emlékezzek rájuk, akik évtizedeken át második otthonunkká tették e helyet, - avagy,

mai nyelven szólva: szinte másodállásunkká. Kik is voltak ők?

Holló Klári; nevéhez illő hollóhajjal, ragyogó okos szemekkel. Jó volt kapcsolatba kerülni ezzel a kellemesen-határozott fellépésű könyvtárosnővel, aki viszont becstülte az olvasót, érdeklődéséért. Kulturált hangjának a zenéje máig fülemben cseng, ha felhívna telefonon, annyi év után is ráismernék. Sajnos megbetegedett, azt a választ kaptam, komoly műtéten esett át. Erősödését kívánjuk, - gondolom; sokadmagam nevében. ★

A férfi-kollégákkal folytatom. Mint egy szekta tagjai, olyanok ők mindannyian. E szekta szakma egyik kimagasló - bár alacsony termetű és elbűvölően szerény tagja volt dr. Kalmár Gyula. Halavány, finoman-csontos arcából kivilágító igen szelid kék szeme; igaz emberszeretettel ragyogott a hozzálépőkre. Fel-felcsillan előttem, ha csak rá emlékezem, és ez annyiszor így van, ha bemegyek a könyvtárba, vagy csak arrafelé járok is, hát még, ha írásaim közt lapozgatva - eszembe jut egy-egy irányító, eligazító szava, - s milyen kellemes, csendes, szelid hangon mondott szava.

A vonzó könyvtáros példái voltak a többiek is: Fekete András, Galuska Gyula, Marót Miklós és dr. Geréb László, ragyogóak voltak, utolérhetetlenek. S még a kényelmes oda-telefonálókat sem utasították el, így sokan rákapáltak erre, volt is dolguk bőven teljes ottlétük alatt!

Külön elismerésre méltó volt, hogy válaszaikat - bár a rengeteg könyv kellős közepén voltak - mégis többnyire fejből adták, tanárként, tudósként. Megannyian ilyen magas fokon álltak. Aki a kezük alatt volt, ezt az utat követte; reméljük, ezt adják ők is tovább utódainknak, ezen a helyen.

Nádorné Gellért Anikó

★ A cikk megírása után ért bennünket szeretett kollégánk elhunytának tragikus híre.

★★★★★★★★★★★★★★★★

KÖZLEMÉNY

A Sportkör vezetősége kéri, hogy mindazok akiknél bármilyen sportfelszerelés van, egy-ten belül adják le a központi könyvtárba Varga Józsefnél vagy Márffy Istvánnál. Köszönjük, hogy ezzel is segíti leltározási munkánkat.

CÉLFELADATOK 1978-BAN

A könyvtári adminisztráció egyszerűsítésére vonatkozó eljárások kidolgozása

A központi olvasószolgálat adminisztrációjának egyszerűsítése.

Inkurrens állománykivonási jegyzék összeállítás. Javaslat az áthelyezendő művekre is, a differenciált gyűjtőköri elvek érvényesítése érdekében. A munkát az állományfejlesztési szakbizottság tagjai és külső szakértők végzik. A szakbizottság tagjai:

Meiszner Tamásné 1. sz. könyvtár,
Aknay Tiborné 1. sz. könyvtár,
Bakó Jánosné 8. sz. könyvtár,
Ecsedy Klára 11. sz. könyvtár,
Tóth Dezsőné 28. sz. könyvtár,
Bardócz Antalné 37. sz. könyvtár.

A 48-as könyvtár szépirodalmi állományának kódolása. Vállalták:

Vida Emilia
Rugyai Andorné
Bertalan Béla
Molnár László

Hatásvizsgálati beszélgetés egy szépirodalmi műről az 1. sz. gyermekkönyvtárban. Vállalta: Bóta Gyuláné.

1977-ről áthuzódó feladatok:

A gyermekkönyvtárakban inkurrenssé vált ismeretterjesztő művek jegyzéke.

Készíti: Tompek Lászlóné 20. sz. gyermekkönyvtár

Kik és milyen igényekkel jelentkeznek a zenel részlegben?

Készíti: Kováts Sándorné 12. sz. könyvtár

Az egyes témák konzultánisa az illetékes vezető illetve a HMO szakreferense.

★★★★★★

★★★★

★★

★

J e g y z ő k ö n y v

Készült: a "VOSZK" Bp-1 Gépjavító Ipartelepén, a "BÉKE" Szocialista Brigád értekezletén, 1977.szept.10.-én.

Jelen vannak: a brigád tagjai: 18 fő és
Simon Lászlóné a Főv.Szabó Ervin könyvtár könyvtárosa.

Tárgy: Tiszteletbeli brigádtagok felvétele.

A brigádvezető az értekezletet megnyitotta.

Brigádunk "60 év a Lenini úton" című vetélkedőre való felkészüléskor, igen nagy segítséget kapott a Fővárosi Szabó Ervin könyvtár 6-os kerületi könyvtára XI. Karinty Fv ut 11.sz. alatt délgzó
Simon Lászlóné
Vitéz Miklósné
Böröczfy Károly könyvtárosoktól.

Segítségülkért javasolta, brigádunk vegye föl őket Tiszteletbeli Tagjai sorába.

Ezután szavazásra került sor.

A brigád a felterjesztést egyhangulag elfogadta.

Igy a fontomlitott könyvtári dolgozók a "BÉKE" Szocialista Brigád TISZTELETBELI BRIGÁDTAGJAI.

A brigádvezető az értekezletet bezárta.

kmf.

.....
jegyzőkönyvvezető

.....
brigádvezető

E jegyzőkönyv késve jutott a szerkesztőbizottság kezébe mégis érdemesnek tartjuk közölni.

EZ TÖRTÉNT

A kötelespéldányszolgáltatás új rendje alapján 1978. január 1-től a FSZEK-et az ugynevezett biztosított részesedésű könyvtárak közé sorolták.

Január 21-én a Vas utcai szakközépiskola közgyűjtemény kezelői szakra járó hallgatói ismerkedtek a központi könyvtárral.

Január 25-én Anna Maria Bacigolugo a Római Központi Nemzeti Könyvtár főmunkatársa tanulmányozta a központi könyvtár munkáját és ismerkedett a Budapest-gyűjtemény tevékenységével.

Február 1-től egy csehszlovák COSTAR típusú másológép áll az olvasók rendelkezésére a központi könyvtár olvasószolgálatában.

Február 28-án Lázár György miniszterelnök látogatást tett a 12-es könyvtárban.

Február 28-án a Moszkvai Összövetségi Irodalmi Könyvtár főkönyvtárosa, Nelli Hova tanulmányozta a központi könyvtár nemzetközi cserekapcsolatait és a csere technikai lebonyolításának módját.

Február 28-án Bryan Luckham angol szociológus, a Manchester-i egyetem tanára tett látogatást könyvtárunkban. A központ szociológiai tevékenységét, és a hálózati módszertani munkát tanulmányozta. Március 2-án a 12-es és az 1-es kerületi könyvtárat látogatta meg.

Március 3-án Anand P. Siwaslara a Delhi egyetem tanára tanulmányozta a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár szervezeti felépítését és kiadványait.

Március 6-án Sándor Ottóné a HMO csoportvezetője Székesfehérvárott a Megyei Könyvtárban tartott előadást "Könyvtári rendezvények és olvasómozgalmak" címmel.

Szakszervezeti könyvtárosoknak ugyancsak március 6-án tartott előadást Szőke Tiborné a Kőbányai Pataky István Művelődési Házban.

T.V. Golubceva a Szovjetunió kulturális miniszterhelyettese vezetésével hazánkban tartózkodó kulturális delegáció március 14-én meglátogatta a Pataky Művelődési Házat és a 12-es könyvtárat.

Munkaértekezletet tartottak; február 1-én a központi olvasószolgálat, február 15-én a Budapest-gyűjtemény, február 22-én a 35-ös és a 6-os felnőtt könyvtár, február 24-én a központi szerzeményezési és feldolgozó osztály, március 18-án a 22-es könyvtár dolgozói.

A munkatervvel kapcsolatos információs értekezletek valamennyi csoportban lezajlottak február közepétől március elejéig. A felmerült problémákkal az illetékes részlegek folyamatosan foglalkoznak.

1978 januárjában ideiglenesen megkezdte működését a XVII. kerületi szabadidő központ egyik helyiségében az életveszélyes állapota miatt megszünt 36-os könyvtár.

Tatarozás, felújítás után műszaki átadásra került az 1-es, 24-es, 34/1-es és a 45-ös könyvtár.

A 31-es volt kerületi könyvtár 1978. január 15-től 24/1-es fiókkönyvtárként működik.

Tatarozás, felújítás alatt álló egységek: a 6/2-es, 11-es, 26-os, 27/2-es és 29-es könyvtár.

1978. március 31-én véglegesen megszűnt a XVI. kerületi 32/1-es Petőfi kerti könyvtárfiók. Helyén bibliobusz állomás létesült.

A FELNŐTTKÖNYVTÁRAKBAN

A kőbányai 12-es könyvtárban január 28-án "A zebegényi műhely" címmel nyílt kiállítás, amelyet Losonci Miklós művészettörténész nyitott meg. Közreműködött Balogh Mária, Gyulai György és Incze József.

Máger Ágnes festőművész Ady-illusztrációiból nyílt tárlat a soroksári Kisduna Galériában január 26-án. A kiállítást Csorba Csilla, a Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársa nyitotta meg.

A középszintű oktatási intézetekkel közösen szervezett foglalkozások

A Lehel uti 4-es könyvtár a MÜM 6. sz. intézet tanulóinak "A reneszánsz Magyarországon" címmel rendezett előadást.

Kőbányán, a Leövey Klára Közgazdasági Szakközépiskola tanulóinak A tőkés világ valútáris problémáit Szász Béla közgazdász ismertette. Az iskola politikai gazdaságtannal foglalkozó szakköre rendszeresen végez csoportos kutatómunkát a könyvtárban.

Váci Mihály, Garai Gábor, Sánta Ferenc műveit Czine Mihály irodalomtörténész elemezte a 25/3-as kispesti fiókban a MÜM 4. sz. intézet tanulóinak.

A II. kerületi 37-es könyvtár Sánta Ferencsel szervezett író-olvasó találkozót a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium diákjai részére.

A Kulich Gyula téri könyvtárban a Zrínyi Ilona Egészségügyi Szakközépiskola érettségizőinek szerveztek két alkalommal műelemzést.

Több könyvtár bemutató foglalkozást tartott a 12-es, a 25-ös és a 44-es könyvtár középiskolai osztályoknak.

Zenei rendezvények

A 12-es könyvtár zenei részlegének rendezvényei:

- Bartók Béla,
- Romantika és beat,
- A zeneirodalom be nem sorolható izmusai,
- Egy dallam többszáz éves útja,
- Új szerzemények. A foglalkozásokat Hegedűs Kálmán vezette.

A művelődési körökben történt

A 25/3-as fiókkönyvtárban VIT vetélkedőre készültek a művelődési kör tagjai.

A 37-es könyvtár művelődési körében mai költők verseit elemezték, más alkalommal Franz Kafka: A per című művét, majd Jancsó Miklós néhány filmjét vitatták meg. A beszélgetéseket Kaiser László vezette.

A politikai vitakörben A szocialista forradalom utja Csehszlovákiában, Romániában, Jugoszláviában, Lengyelországban a II. világháború után címmel hangzott el előadás.

A Kulich Gyula téri 44-es könyvtárban a Költészet Napjára József Attila címmel irodalmi műsort állít össze a művelődési kör. Ellátogattak a Parlamentbe és megnézték a Mikroszkóp Színpad két előadását.

A GYERMEKKÖNYVTÁRAKBAN

Januárban és februárban közel 2500 óvodás és általános iskolai tanuló látogatott el könyvtárainkba /köztük korrekciós osztályok, napközis csoportok, uttörő őrök/, s ott egy-egy téma kapcsán megismerték a könyvtár állományát és szolgáltatásait.

Februárban emlékeztek meg a könyvtárakban Verne Gyula születésének 150., valamint a CIMEA /a Gyermekek és Serdülők Szervezetek Nemzetközi Bizottsága/ megalakulásának 20. évfordulójáról.

A 2-es könyvtár gyermekrészlege Baka István költőt, a "Kincskereső" című folyóirat szerkesztőjét látta vendégül, aki nagyon érdekesen beszélt a lap születéséről, rovatairól, terveiről. Színessé tette az összejövetelt az a kis műsor, amelyet a gyerekek adtak a folyóiratban megjelent versekből, elbeszélésekből.

A 12-es könyvtár gyermekrészlegében "Álom és valóság" címmel Vernéről Horváth Árpád technikatörténész tartott előadást.

A 17-es gyermekkönyvtár olvasói közösen megnézték a Csepel Galériában Tavasz Noémi grafikusművész kiállítását, utána Losonci Miklós művészettörténész a linometszetről és a krétarajzról beszélgetett velük.

A gyerekek pályaválasztását segíti a 27/4-es könyvtár új sorozata, melynek keretében egy-egy szakmával ismerkednek meg a résztvevők. Az első két alkalommal egy rádió- és tv műszerész, illetve egy pilóta beszélt életéről, munkájáról.

A 39-es könyvtár gyermekrészlegének vendége volt Román József író, aki az ősi hitvilág kialakulásáról és az alkotó - befogadó művészet fontosságáról tartott előadást.

Kézikönyvekkel, folyóiratokkal, egy-egy állománycsoporttal /pl. Bölcs Bagoly könyvek, Gyermekek enciklopédia kötetel/ ismerkedtek meg, a katalógusok és más tájékoztatói eszközök használ-

atát gyakorolták a gyerekek egy-egy téma kibontásával a 3/1-es, a 17-es, a 12-es, a 19-es, a 25-ös, a 34-es, a 35-ös gyermekkönyvtárban ill. részlegekben.

Néhány könyvtárban az olvasók anyagot gyűjtöttek, beszélgettek a farsangról és a farsangi népszokásokról /3/1-es, 19-es, 30-as/.

Nagyon szívesen foglalkoznak anyanyelvi játékokkal, szófejtéssel a gyerekek. Ez a foglalkozási forma rendszeressé vált a 25-ös, a 25/2-es és a 30-as könyvtárak gyermekrészlegeiben.

Kiemeljük a gyermekkönyvtári foglalkozások közül az iskolai órákat:

- Olvasási óra keretében az alsó tagozatosok a tüzről, az évszakokról, a husvétéről beszélgettek, megismerkedtek a mesegyűjteményekkel és József Attila kicsinyeknek szóló verseivel /3/1-es, 12-es, 35-ös/.

- Az irodalomórákon a következő témákat dolgozták fel: Ady Endre /10-es gy./, Petőfi Sándor /10-es gy., 12-es/, József Attila /10-es gy., 12-es, 30-as, 34-es/, Fazekas, Kölcsey és Csokonai költészete /12-es/, Mórá munkássága /30-as/; Arany és Petőfi barátsága /35-ös/, a két világháború közötti Magyarország. Radnóti költészetének előkészítése /12-es/; és a következő irodalmi alkotások feldolgozására került sor beszélgetés vagy vetélkedő formájában: Gárdonyi "Egri csillagok" /25-ös, 35-ös/, Jókai "A kőszívű ember fiai" /25-ös/, Fekete István "Tüskevár" /35-ös/, Mórá "Kincskereső kisködmön" és "A rab ember fiai" /1-es gy./, Móricz "Légy jó mindhalálig" /35-ös/, s végül Tatay Sándor "Kinizsi Pál" /1-es gy./.

- Olaszország és Görögország volt a témája a 12-es könyvtárban tartott két földrajzórának.

- Ugyanitt történelemóra keretében a következő témák irodalmával ismerkedtek meg: az ókori Görögország /5. oszt./, az Anjou-kor kulturája /6. oszt./, a reformkor kulturális élete /7. oszt./.

- A könyvtárakban tartott környezetismereti órákon az évszakokról /35-ös/, a hazáról /23/1-es, 30-as/, Magyarország nevezetességeiről /12-es/, a közlekedésről /12-es/, és az erdő állat- és növényvilágáról /7-es gy., 12-es/ beszélgettek. A 37-es könyvtár gyermekrészlegében Botta István a Fővárosi Állat- és Növénykert munkatársa tartott előadást az állatok viselkedésformáiról és a természetvédelemről.

- Osztályfőnöki óra keretében a 3/1-es könyvtárban az 1848/49-es forradalommal és szabadságharcral, a 34-es könyvtár gyermekrészlegében pedig Rákospalota és Pestujhely helytörténetével kapcsolatban végeztek anyaggyűjtést.

A foglalkozások másik nagy csoportját a napközis könyvtárlátogatásai képezik. A rendszeressé váló csoportos kölcsönzéseken túl a következő témákkal ismerkedtek meg a gye-

rekek:

- Alsó tagozatosok: a mesék típusaival, mesegyűjteményekkel /3/1-es, 5-ös gy./, az állatok és növények életével /5-ös, 7-es, 17-es, 26-os gy., 25-ös, 27/4-es, 37-es/, a mesterségekkel /35-ös/, tudósokkal, feltalálókkel, felfedezőkkel /5-ös gy./, Budapest, ill. Magyarorszag történetével és nevezetességeivel /3/1-es, 5-ös gy., 25-ös/, nagy magyar utazókkal - Kőrösi Csoma Sándor /12-es/.

- Felső tagozatosok számára játékorát tartottak a 5-ös gyermekkönyvtárban, ill. a 35-ös gyermekrészlégében. A farsangról, a CIMEÁ-ról gyűjtöttek irodalmat a 3/1-es könyvtárban. Mátyás király életével, a mondák világával illetve vándorlásával ismerkedtek az 5-ös, a 7-es ill. a 17-es gyermekkönyvtár olvasói.

A könyvtárban tartott iskolai órák és napközis foglalkozások mellett, ebben a két hónapban is, több uttörő óra és iskolai szakkör látogatott el könyvtárainkba.

Egy ilyen látogatás során a pártások megtekintették a soroksári Kisduna Galéria Ady-kiállítását.

A Pataky István téri általános iskola irodalmi szakköre "Humor az Irodalomban és a zenében" címmel tartott foglalkozást a 12-es könyvtár gyermekrészlégében.

A 35-ös gyermekrészlégében irodalmi szakköri foglalkozás keretében azt vizsgálták, hogy Ady, Arany, Petőfi, Vörösmarty, Juhász Gyula költészetében és Erkel operájában milyen for-

mában ill. felfogásban szerepelnek magyar történelmi személyiségek.

A 37-es könyvtár gyermekrészlégében Aszódi Éva, a Móra Kiadó szerkesztője az alábbi témáról beszélgetett két iskola irodalmi szakkörével: "A könyv utja az írótól az olvasóig".

A művelődési körökben, könyvbarát klubokban

Az 1-es gyermekkönyvtárban Firon András vezetésével a politikai vitakör az európai népi demokráciákról beszélgetett.

A 7-es gyermekkönyvtár bábszakköre rendszeresen tartja összejöveteleit. A Fanti-klub legutóbbi foglalkozásán az Apolló holdra-szállásáról beszélgettek és erről gyűjtöttek irodalmat a gyerekek.

A 17-es gyermekkönyvtár könyvtáros szakkörének tagjai a központilag összeállított két vetélkedő játék /"60 kérdés a Szovjetunióról", "A Szovjetunió 15 köztársasága"/ feladatait oldották meg közösen.

Idén is folytatódtak a 12-es könyvtár klubfoglalkozásai a tavalyi négy témakörben: "Ezer mesterség" /A lápok világa - csikászok, halászok/, "Magyarország hadtörténete"/végvári harcok/, "Séta a matematika birodalmában"/A csilagos ég - a középkori matematika/, "Buvár klub" /Ember a tengerben/.

SZAKFELÜGYELETI HÍREK

A III., a X., és a XX. kerület szakfelügyeleti vizsgálatának tapasztalatait megtárgyaltuk a kerületi tanácsok és a könyvtárak vezető szakembereivel, akik a javaslatokat elfogadták. Ezek nyomán több hasznos intézkedés született.

Az 1978. évi munkaterv alapján összegező vizsgálatra került sor az V., a VIII., és a XVIII. kerület összesen 22 könyvtárában. A

vizsgálat részét képezik a kerületek kulturális vezetőivel és a fenntartókkal könyvtárfejlesztési és szervezési kérdésekben folytatott megbeszélések.

Az "Olvasó Munkásért!" pályázatra benevezett könyvtárak munkáját az operatív bizottság javaslatai alapján a fővárosi zsűri értékelté; a legjobbak anyagát továbbította az országos döntőbe.

IGAZGATÓSÁGI ÜLÉSEK

Az igazgatóság január 10-i ülésén megtárgyalta az 5%-os évi bérfejlesztés elosztásának elvi szempontjait

... foglalkozott a 23-as és a 23/1-es könyvtárnak szervezetenként a 48-as könyvtárhoz való csatolásával

... megtárgyalta a 3-as, 24-es és a Lenin körút 26. alatt létesítendő könyvtár problémáit.

Révész Ferenc főigazgató bejelentette:

- az IFLA 1978. augusztus 28.-szeptember

3. között Csehszlovákiában rendezti meg évi összejövetelét

- javasolta a FSZEK fennállása 75. évfordulójának megünneplésével kapcsolatos tervek összeállításának elkezdését.

... Horváth Györgyné SZB titkár tájékoztatót a február 9-én tartandó szakszervezeti tanácsülés napirendjéről.

... Póbori Ágnes KISZ titkár ismertette a február 25-i KISZ bál előkészületi munkáit

Január 19-én Révész Ferenc főigazgató tájékoztatást adott arról, hogy a Fővárosi Közművelődési Bizottság megtárgyalta és pozitívan értékelte a fővárosi könyvtárainak tevékenységét elemző anyagot. Ennek kapcsán egyértelműen támogatta azt a javaslatot, amely egy könyvtári szolgáltatóház létesítését fogalmazta meg.

... Szőke Tiborné főigazgatóhelyettes beszámolt a TIT Budapesti Elnöksége értekezletéről, ahol a TIT budapesti szervezete és a FSZEK együttműködési tervét vitatták meg

- ismertette a VIT-tel kapcsolatos hálózati munka eddigi eredményeit és a további folyamatos teendőket.

... Papp Györgyné gazdasági igazgató bejelentette, hogy a fővárosi tanácsos revizori jelentést intézményünk megkapta

... foglalkozott az adminisztráció csökkentésével, az ügyvitel egyszerűsítésével, a munkaszervezéssel kapcsolatos megoldandó feladatok problematikájával.

... foglalkozott a kötelespéldány-raktározásának problémáival

... meghallgatta a soron következő könyvtári rendezvényekről szóló bejelentéseket

Február 7-én Hont Péterné főigazgatóhelyettes bejelentette:

- az OMKDK, az OSZK megbízásából, 1979-től katalóguscédula szolgáltatásra kíván berendezkedni. Ezt megelőzően konzultálni fognak a FSZEK illetékeseivel.

- javasolta a saját kiadványainkból több gyűjtemény-sorozat összeállítását, hogy az érdeklődő látogatóinknak tudjunk ajándékozni belőlük, ... Papp Györgyné gazdasági igazgató tájékoztatót a XII. Városmajor utcában felajánlott helyiség könyvtári átalakításával kapcsolatos tennivalókról

Február 21-én Révész Ferenc főigazgató tájékoztatást adott a Fővárosi Tanács Művelődésügyi Főosztályán tartott megbeszélésről, amelyen jelen volt Venczel István főosztályvezető-helyettes és Kiss Lajos főelőadó, a könyvtár részéről Révész elvtárs és a két főigazgatóhelyettes. Az intézmény feladatul kapta a központi könyvtár programtervére vonatkozó alternatív javaslatok elkészítését. A tervek kidolgozására

és felülvizsgálatára a Fővárosi Tanács bizottságot hoz létre a könyvtár munkatársai és külső szakemberek bevonásával.

... megtárgyalta és módosításokkal elfogadta Mikó Zoltán előterjesztésében a Propaganda Bizottság személyi összetételére és programjára vonatkozó javaslatot

... döntött a köteles- illetve tiszteletpéldányok új jegyzékének elkészítéséről

... Mikó Zoltán, a propaganda osztály vezetője tájékoztatót a nyomdai fotóberendezés felállításával kapcsolatos helyiségproblémákról és az egyik sokszorosítógép cseréjének szükségességéről

Március 9-én megtárgyalta a FSZEK 75. évfordulójával kapcsolatos munkák vázlatos tervét

... elfogadta az 1978-ban meghirdetett célfeladatokat és azok anyagi kihatásait.

... döntött az 5 éve a FSZEK-ban dolgozó munkatársak törzsgárda tagságának elismeréséről

... Gujgiczter Imréné személyzeti vezető tájékoztatót az államvizsgára készülők előkészítéséről és gondjairól

... a vidéki tanulmányutak megtervezésének összehangolásáról és a Sopronban tartandó MKE vándorgyűlés részvevői kijelölésének napirendre tűzéséről

... Szőke Tiborné főigazgatóhelyettes javaslatot tett a könyvtár programtervével foglalkozó bizottság összetételére. Az igazgatóság a javaslatot kiegészítéssel elfogadta.

Március 21-én Révész Ferenc főigazgató ismertette az új központi könyvtár tervezésével kapcsolatos elképzeléseket. Maruszkai József, akit előkészítő munkák szervezésével bízott meg a főigazgató, a funkciórendszerrel kapcsolatos problémákat vázolta fel.

... Szőke Tiborné megismételte korábbi előterjesztését a Kertész utcába tervezett prezensz gyűjtemény előkészítéséről, amely a Lenin körút 26-ba átköltöző 22-es (leendő kerületi bázis-könyvtár) részeként működne.

... döntött a vidéki tanulmányutakra és értekezletekre tervezhető kiküldetési összeg arányos módosításáról.

A TOVÁBBKÉPZÉS HÍREI

Január 11-én Váradi László a Tömegkommunikációs Kutató Központ tudományos munkatársa "Az angol és amerikai szociológia fejlődése az elmúlt években" címmel előadást tartott a szerzeményezési és feldolgozó osztály, a szociológiai dokumentációs osztály, valamint az olvasószolgálati osztály munkatársainak.

Január 25-én Révész Ferenc főigazgató "Időszerű bel- és külpolitikai kérdések"-ről tartott

tájékoztatót a központi és kerületi könyvtárak raktárkezelőinek.

Február 22-én dr. Ságvári Ágnes a Fővárosi Levéltár főigazgatója a levéltár szervezetét és működését ismertette a Budapest-gyűjtemény munkatársainak.

Február 22-én dr. Tomka Miklós a Tömegkommunikációs Kutató Központ osztályvezetője "A német szociológia fejlődése az elmúlt évek-

ben" címmel tartott előadást a szerzeményezési és feldolgozó osztály, a szociológiai dokumentációs osztály, valamint az olvasószolgálati osztály dolgozóinak.

Március 1-én dr. Horváth Miklós a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója ismertette a múzeum szervezetét és működését a Budapest-gyűjtemény munkatársainak.

Március 8-án Fodor Gábor a MSZMP KB munkatársa a közös művelődési előadások keretében "A közvélemény megismerése és befolyásolása" címmel tartott előadást a könyvtár dol-

gozóinak.

A 2/1976/9.14./ O.M. sz. rendelet alapján államvizsgára jelentkezők számára tartott előkészítő tanfolyam befejeződött. Előadók Forgács Tiborné, Kerekes Pálné, Pesti Ernő, Reguli Ernő és Sándor Ottóné voltak.

A KMK-val közösen szervezett olvasószolgálati tanfolyam II. félévi anyagából két konferenciát tartottunk, ezeken a kerületi könyvtárak olvasószolgálatos munkatársai közül huszan vettek részt.

PÁRTHÍREK

Gazdaságpolitikai tájékoztatót tartott január 31-én Nyers Rezső elvtárs, az MTA Közgazdaságtudományi Intézetének igazgatója, az MSZMP KB tagja.

Az éves beszámoló taggyűlés február 28-án volt. Részt vett és felszólalt a VIII. kerületi pártbizottság munkatársa az alapszervezet insturktora Kovács Lajos elvtárs is. Az éves munka értékelésének vitájában részt vett: Gáliczky Éva, Tamás Éva, Sándor Ottóné, Geréb Lászlóné, Maruszki József, Bóta Gyuláné, Szőke Tiborné, Oláh Istvánné, Répási Jánosné, Papp Györgyné és Kertész Pál.

A beszámoló kitűzte az 1978. év első felének fő feladatait és a tagság megszavazta a féléves

munkaprogramot.

Vezetőségi ülés foglalkozott a pártvezetőség munkastilusával, a munka értékelésével, az SZB munkatervével, a KISZ-választások előkészületével és a káderfejlesztési tervvel.

Március 2-án a Fővárosi Tanács VB. művelődésügyi főosztályának pártvezetőségével találkozott a pártvezetőség, amelyen ismertették az új központi könyvtár építésével kapcsolatos feladatokat, gondokat.

Két politikai vitakörben napirendre tűzték a munkahelyi demokrácia kérdéseit, egyben a MKE IX. vándorgyűlésének főbb referátumaival ismerkedtek meg, s egy vitakörben az "eurokommunizmusról" beszéltek.

GONDOLATOK AZ ESZTÉTIKA SPECIÁLIS KOLLÉGIUMRÓL

A szokástól eltérően köszönettel kezdem: megköszönöm a párt- és a szakmai vezetésnek, hogy lehetővé tette számomra az irodalom-esztétika speciális kollégium látogatását. A köszönetnek ez a látványos megfogalmazása nem üres szólam. Hétről-hétre egyre fokozódó érdeklődéssel várom a foglalkozást, amely számomra szellemi fürdőt jelent: az előadás után fizikailag ugyan fáradtan, ugyanakkor mégis felüdülve végezhetem munkámat.

A speciális kollégium tematikája az első félévben az epika, a líra és a dráma fejlődéstörténetét, a második félévben az "Izmusok"-at foglalja magában. Az előadások minden szerdán 9-12 óra között vannak a Villányi uti modern épület egyik barátságos termében, s körülbelül 25-en látogatjuk őket.

Már az első órán nyilvánvalóvá vált, hogy az előadássorozat nem lesz szokványos. Garan-

tálta ezt tanárunk, dr. Szilágyi Péter személye, mondanivalója és megfogalmazási módja. Ő, minden előítéletet és dogmát elvetve, az egészséges kételkedés szellemében kezdte vizsgálni - cáfolni? - a művészetek, a nyelv, az irodalom kialakulásáról szóló eddigi tanokat. További előadásait is a merész kérdés-feltevés jellemezte, hiszen szinte állandó mottója az, hogy nagyon keveset tudunk, alapvető kérdések tisztázatlanok még. Nem elégitik ki az eddigi meghatározások: gazdag ismeretanyagából mindegyikre tud mondani példát és ellenpéldát, s ezeket bőségesen idézi is. Textológusnak tekinti magát (textológia: irodalmi művek hiteles szövegének megállapítása és ennek módszertana; a szövegkritikai kiadások megszerkesztésének tudománya; textológus: textológiával foglalkozó szakember), s valóban félelmetes mennyiségű szöveget ismer, - verset és prózát egyaránt. Jára-

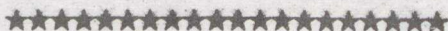
tos az emberi szellem alkotásában, felvonultatja az egyetemes kultúra értékeit - az ókortól napjainkig - s úgy tűnik, ezek állandó társai, gondolatainak forrásai.

Előadásai nyomán régen hallott, tanult ismeretek kelnek életre, frissülnek fel, vagy kerülnek új megvilágításba. Fejtegetései egyszer el-
lentmondásra, másszor egyetértésre serkentek, de mindenképpen gondolkodásra sarkallnak; arra, hogy újra és újra átgondoljuk, amit a tárgyról tudunk, vagy tudni véltünk.

Minden alkalommal felvet néhány teljesen új gondolatot, ezeket aztán tovább gyűrűzteti, s nemcsak a művészet, az esztétika területéről, hanem a hétköznapi élethől merített példákkal is alátámasztja megállapításait. Szinte hangosan gondolkodik és így hallgatói óráról-órára

tanulhatnak egy becsületos, kulturált, széles látókörű marxista töprengéseinek. Kitágítja a horizontot; sok történelmi eseményre, íróra, művészre hivatkozik - így megfelelő műveltségi szinten élvezhetők igazán előadásai. Közérthetően, világosan ad elő, megvan benne a jó tanárnak az a tulajdonsága, hogy amit fontosnak tart, azt többször, több oldalról és többféleképpen megfogalmazza, hogy a hallgató rögzíteni tudja az ismeretet, vagy jegyezni tudjon. Sokmindent akar közölni hallgatóival, így szemnáriumi megbeszéléseket nemigen tart, pótolják ezeket az óraközi szünetben a büfében folytatott kötetlen baráti beszélgetések, viták. Jó volna visszafogni az időt, hogy ez a félév tovább tartson, s tovább élvezhessük az előadásokat.

Ecsedy Andorné

SZAKSZERVEZETI HÍREK

Helyreigazítás: A december 10-i Téliapó ünnepség megrendezéséért a 5. számú KISZ csoport helyett a 3. számú KISZ csoportnak mondunk köszönetet.

- A január 5-i SZB-ülésem Papp Györgyné gazdasági igazgató válaszolt a központi ebédeltetés körülményeinek megjavításával kapcsolatos kérdéseinkre.

- Kedves és emlékezetes névadó ünnepségre került sor január 7-én a központ olvasótermében. A legkisebb könyvtári gyermekeket Révész Ferenc főigazgató köszöntötte.

- Február 9-én a bizalmiak és a szakszervezeti tanács együttes tanácskozása zajlott le a Puskin utcai szakszervezeti székházban, ahol megvitatottuk az újra kiadásra kerülő Munkügyi In-

tézkedést. A szakszervezeti tanács a dokumentumot módosításokkal és kiegészítésekkel elfogadta. A tanácskozás jóváhagyta szakszervezetünk évi beszámoló jelentését és az 1978-as munkatervét. Köszönetet mondtunk Galuska Gyulának a szakszervezetben végzett munkájáért, nyugdíjra vonulása alkalmából.

- A február 16-i SZB-ülésem Forgács Tiborné összegezte az 1977. évi munkaértekezletek tapasztalatait. Az SZB javaslatot készített az igazgatóságnak a munkaértekezletek színvonalasabbá tételére.

- Március 8-án nőnap megemlékezésünkön ünnepi köszöntőt mondott Pesti Ernő. A propaganda osztály izléses üdvözlő lapját minden dolgozónak örömmel vette át.

NÉHÁNY SZÓ A KÖZÉTKEZTETÉSRŐL

(Válasz egy információs kérdésre)

Régi és állandó gondot jelent munkatársaink rendszeres közétkeztetésének a biztosítása. A szétszórott működési területek, és ebből eredően a különböző feltételek között dolgozók szemszögéből kell megvizsgálni az ide vonatkozó jogszabályok nyújtotta lehetőségeket.

Az érvényben lévő rendeletek a következők:

A8/1967./X.8/MUM

2.8/1/ Az üzemi étkezés üzemi vendéglátó vagy vendéglátóipari vállalat útján, más vállalat üzemi konyhájának igénybevételével, illetőleg a vállalat saját kezelésében lévő konyha üzemeltetésével biztosítható.

/2/ Vállalati hozzájárulást csak ténylegesen igénybe vett üzemi étkezéshez lehet nyújtani.

4.8.4.a/ Nem lehet előírni azt, hogy a telephelyen kívül történő munkavégzés esetén, ha a dolgozó nem részese az üzemi étkezésben, ki kell fizetni részére a vállalati hozzájárulás összegét. Ugyanúgy szabálytalan az az eljárás is, amikor a dolgozók a vállalati hozzájárulás mértékével azonos összegű utalványt kapnak, amelyet az élelmiszerüzletben történő vásárlás esetén a bolt készpénzként elfogad, illetve beszámít.

A közétkeztetés igénybevétele szerint tehát 3 csoportba sorolhatók munkatársaink.

Legmósbább körülmények között azok vannak, akiknek munkahelyéhez közel nincs vendéglátóipari egység, vagy olyan, más munkahely kezelésében levő üzemi konyha, ahová befizethetnének és ebédet kaphatnának. A felsoroltakban volna csak lehetőség ugyanis a /2/ pont alapján a hozzájárulás kifizetésére.

A másik csoportot azok a hálózati dolgozók alkotják, akiknek a munkahelyükhöz közel van az üzemi konyhával rendelkező más munkahely, vagy vendéglátóipari egység, amelynek igénybevételével részükre a rendszeres ebédeltetést ill. az ehhez való hozzájárulást az ebéd befizetés számlaszerű igazolása alapján biztosítani tudjuk.

Végül, de nem utolsósorban szólni kell a szervezett üzemi közétkeztetésről. Ez a lehetőség - az ebéd helybeli elfogyasztására, más üzemi konyha igénybevételével - pillanatnyilag

csupán a központ dolgozóí részére biztosított. Sajnos ez a megoldás sem problémamentes. A Szakszervezeti Bizottság felmérést végzett kihasználtságáról. Az itt dolgozóknak csupán 1/5-e él ezzel a lehetőséggel, azonban, amíg erre - akár ilyen csekély számban is - igény van, megszüntetni nem lehet. Arra törekszünk, hogy a Fővárosi Tanács konyhájával -ahonnan az ebédet kapjuk - állandó kapcsolatot tartva, továbbítsuk a rendszeres ellenőrzéseink során tapasztaltakból a rájuk vonatkozókat. Az intézményen belül pedig, az ebéd kiszolgálásának technikai és higiéniai körülményeit ellenőrizzük.

Csodákat tenni ezen a téren nem tudunk. A felmerülő hibák kijavitása érdekében azonban kérjük munkatársainkat, hogy az étkezéssel kapcsolatos észrevételeiket az észleléskor nyomban írásban jelezzék Hajduné Drechsler Ágnesnek /Központ Folyóírat, 36-os vagy 26-os mellék /

Forgács Zsuzsa

☆☆☆

ÜDÜLÉSI TÁJÉKOZTATÓ

A FSZEK Szakszervezeti Bizottsága mellett működő üdülési albizottság döntése alapján az 1978. évi SZOT beutalókat az alábbiakban felsorolt munkatársak kapják:

I. 19.	Hajduszoboszló	háaspáros beutaló	Zakupszky Jánosné előadó bibliográfiai osztály
I. 27.	Balatonfüred	" "	Sziman Jánosné nyugdíjas
II. 16.	Lillafüred	szóló "	Légrádi Sándorné előadó gazdasági főosztály
III. 10.	Siófok	2 szóló "	Hoffmann Károlyné és Romhányi Józsefné nyugdíjas
IV. 13.	Hévíz	1 " "	Antalics Ferencné 13. sz. ker. könyvtár raktárkezelő
IV. 27.	Hajduszoboszló	1 " "	Borsos Gyuláné raktárkezelő 32. sz. ker. könyvtár
V. 10.	Hévíz	1 " "	Rubin Dávidné nyugdíjas
V. 11.	Siófok	2 " "	Barabás A. Róbert nyugdíjas és édesanyja
V. 19.	Balatonföldvár	1 " "	Szító Györgyné előadó gazdasági főosztály
V. 19.	"	1 " "	Springó Etelka könyvtáros 13. sz. ker. könyvtár
VI. 1.	Balatonkenese	családos "	Gelléri Józsefné könyvtáros 21. sz. ker. könyvtár
VI. 22.	Siófok	1 szóló "	Kovács László könyvtáros 13. sz. ker. könyvtár
VI. 27.	Verőcemaros	családos beutaló	Lukács Vendelné könyvkötő szakmunkás

VII. 13.	Balatonfüred	1 szőlő	"	Komáromi Andrásné könyvtáros 21. sz. kerületi könyvtár
VII. 13.	"	1 "	"	Pintér Zsuzsa könyvtáros 20. sz. kerületi könyvtár
VIII. 11.	Parád	háaspáros	"	Molnár Csabáné könyvtáros 12. sz. kerületi könyvtár
VIII. 10.	Siófok	1 szőlő	"	Imre Julia könyvtáros 22. sz. kerületi könyvtár
VIII. 18.	Szántód	"	"	Kreosmáry Lászlóné könyvtáros 38. sz. ker. könyvtár
IX. 14.	Balatonlelle	háaspáros	"	Mokos Katalin könyvkötő szakmunkás
IX. 22.	Siófok	"	"	Póka Mária csoportvezető 25. sz. ker. könyvtár
IX. 27.	Mátrafüred	háaspáros	"	Csatkó Lajos gondnok Bibliobusz
X. 4.	Balatonföldvár	2 szőlő	"	Gálos Valéria könyvtáros és édesanyja 10. sz. ker. könyvtár
X. 26.	Hévíz	háaspáros	"	Szűcs Józsefné könyvtáros 12. sz. ker. könyvtár
X. 25.	Sopron	1 szőlő	"	Bende Magdolna tudományos főmunkatárs Szakfelügyeleti csoport
XI. 23.	Hajduszoboszló	háaspáros	"	Fisser Jenóné raktárkezelő 11. sz. gyermekkönyvtár

Gyermekbeutalók:

10 napos	VI. 12.	Csehimindszent	fiu	Tóth Jenóné fia /9-es könyvtár/
10 napos	VI. 12.	Balatonmária	lány	Szolnoki Pál lánya /központ/
10 napos	VI. 12.	Kőszeg	"	Szokola Lászlóné lánya /37-es könyvtár/
14 napos	VI. 22.	Sátoraljaujhely	fiu	Weisz Sándorné csoportvezető fia /központ/
14 napos	VII. 20.	Röjtőkmujsaj	"	Ország Pálné könyvtáros fia /9-es könyvtár/
14 napos	VI. 20.	Balatonakali	"	Hernádi Györgyné csoportvezető fia /feldolgozó osztály/
14 napos	VI. 20.	"	"	Fehér Lászlóné könyvkötő szakmunkás fia /kötészet/
14 napos	VI. 20.	"	lány	Fehér Lászlóné könyvkötő szakmunkás lánya /kötészet/
14 napos	VI. 20.	"	"	Pásztor Etelka tudományos főmunkatárs lánya /szakfelügyeleti csoport/

Jelentkezni lehet még:

IX. 14.	1 szőlő beutaló	Siófokra	á	308.-
X. 13.	háaspáros beutaló	Balatonlellére	á	392.- /2 szőlő is lehet!/
XI. 1.	2 szőlő beutaló	Balatonföldvárra	á	560.-
XII. 7.	háaspáros	Hévíz	á	560.- /2 szőlő is lehet!/

Gyermekbeutalók:

14 napos	VIII. 3.	lány	Parádfürdő	á	140.-
14 napos	VIII. 17.	"	Balatonboglár	á	140.-

GYES-en lévő kismama jelentkezhet:

VI. 9-től Balatonlellére 1 kisgyerekkel 392+196.- Ft.

Azokat a jelentkezőket, kiknek SZOT beutalót ebben az évben nem tudunk biztosítani részben a Fővárosi Tanács üdülőiben, részben a soproni IBUSZ szobáinkban - amennyiben igénylik - igyekszünk elhelyezni.

SOPRONI IBUSZ-SZOBA!

Mint már a Szakszervezeti Tanácsülésen is bejelentettük, ebben az évben Sopronban, Felsőővér u. 10. sz. özv. Szántó Jánosnál bérelünk 3 szobát fürdőszoba használattal. /2 db 2 ágyas és 1 db 4 ágyas szoba/. A szobák az emeleten vannak, tetőterasszal, a fürdőszoba a földszinten. A szobákat az SZB ingyenesen biztosítja dolgozóinknak, a konyha, hűtőszekrény, mosógép, centrifuga használatért együttesen naponként és személyenként 10.-Ft-ot kell fizetni a tulajdonosnőnek a helyszínen. A konyha felszereltsége olyan, hogy 10-12 ember részére minden felszerelés rendelkezésre áll.

12 napos turnusokat indítunk; VI. 1-től IX. 3-ig a következő részletezés szerint:

1. turnus	VI. 1-12-ig
2. "	VI. 13-24-ig
3. "	VI. 25-VII. 6-ig
4. "	VII. 7-VII. 18-ig
5. "	VII. 19-VII. 30-ig
6. "	VII. 31-VIII. 11-ig
7. "	VIII. 12-23-ig
8. "	VIII. 24-IX. 3-ig.

A szobák takarításáról a tulajdonos gondoskodik, garázs is van, melynek használatáról külön kell megegyezni a tulajdonossal.

Várjuk a jelentkezéseket! Jelentkezési határidő: április 15! /Máthé Imrénéni!/
Szakszervezeti Bizottság

★★★★★★★★★★★★

★★★★

SZEMÉLYI HÍREK

Kitüntetés

Vida Emília, a 48-as könyvtár munkatársa fővárosi szintű kulturális tevékenységéért megkapta a "Kulturális Emlékplakettet" a KSZ. Budapesti Bizottságától.

Bérkorrekció

1978 január 1-től 279 hálózati dolgozó /29.750 Ft/ és 149 központi dolgozó /15.750 Ft/ részesült bérkorrekcióban.

Ezen kívül kötelező béremelést kapott összesen 164 munkatársunk /29.120 Ft/.

Kinevezés - megbízás

1978 január 1-től Lukács Jánosné, a 2-es könyvtár megbízott vezetőjét könyvtárvezetővé, március 1-től Varga Gyulát, az üzemfenntartási osztály megbízott osztályvezetőjét osztályvezetővé nevezte ki;

január 1-től Vég helyi Gusztávnét, a 31-es könyvtár vezetőjét a 24-es könyvtár vezetésével, január 15-től, Király Lászlóné főosztályvezető külföldi tartózkodása idejére, Szabó Jánosné a HMO állományfejlesztési csoport vezetőjét a HMO vezetésével, január 15-től Székely Ervinnét, a 24-es könyvtár vezetőjét a HMO állományfejlesztési csoport vezetésével, február 1-től Ecsedy Évát, a 25-ös könyvtár könyvtárosát a 25/3 fiók vezetésével bizta meg a főigazgató.

Maruszkai Józsefet, a 48-as könyvtár vezetőjét 1978. március 15-től a FSZEK új központi könyvtára tervezésére létrehozott bizottság titkári-szervezői teendőinek ellátásával,

Vida Emiliát, a 48-as könyvtár könyvtárosát 1978. március 15-től a 48-as könyvtár vezetésével, Rajnoha Béla műszaki előadót március 15-től a műszaki osztály vezetésével bizta meg a főigazgató.

Áthelyezések

Domavári Vilma könyvtárost a 44-es könyvtárból a szerzeményezési és feldolgozó osztályra, Farkas Jánosné szakmunkást a kötészetről a 24-es könyvtárba könyvtárkezelőnek, Klein Judit könyvtárost a 44-es könyvtárból a Budapest-gyűjteménybe, Kopré Judit könyvtárost a mozgó-könyvtárból a 3-as könyvtárba, Kovács György könyvtárost a központi olvasószolgálatból a 9-es könyvtárba, Lendvai Klára könyvtárost a 32-es könyvtárból a 11-es könyvtárba, Szinovszkyné Fülöp Magdolna könyvtárost a 17-es gyermekkönyvtárból a 4-es gyermekkönyvtárba, Tanka László könyvtárkezelőt a 23-as könyvtárból a HMO-ra, és Vincze Gyuláné könyvtárost a 29-es könyvtárból a HMO-ra helyezték át.

Új munkatársak

Barabás Józsefné előadó /számviteli osztály/, Boda Kamilla könyvtárkezelő /25-ös könyvtár/, Bulykay Győzőné szakmunkás /kötészet/, Fasang Márta könyvtárkezelő /3-as könyvtár/, Gáll Éva könyvtáros /5-ös könyvtár/, Gondos Mihályné könyvtáros /3-as könyvtár/ Hammel Erzsébet könyvtárkezelő /44-es könyvtár/, Istváni Ferenc betanított munkás /gondnokság/, Káposztás Edit könyvtárkezelő /HMO/, Márton László betanított munkás /üzemfenntartási osztály/, Mészáros Jánosné könyvtárkezelő /48-as könyvtár /, Nagy Istvánné könyvtárkezelő /24-es könyvtár/, Nagy Sándorné könyvtáros /34-es könyvtár/, Pancza Lászlóné könyvtáros /28-as könyvtár/, Papp Erzsébet könyvtárkezelő /központi olvasószolgálat/, Pollák Sándor raktárkezelő /olvasószolgálat/, Rácz Sándorné betanított munkás /gondnokság/, Szűcs Sándorné szakmunkás /műhely/, Tóth Lászlóné könyvtáros /28-as könyvtár/, Tömösi Lajosné könyvtáros /3-as könyvtár/.

Kiléptek

Benkő Mária /9-es könyvtár/, Farkas László, Hegedűs László és Jakab István /üzemfenntartási osztály/, Horváth Andrea /25-ös könyvtár/, Meixner Ágnes /HMO/, dr. Mohácsi Józsefné /25-ös könyvtár/, Nagy Katalin /37-es könyvtár/, Nagypál Györgyné /25-ös könyvtár/, Németh Margit /feldolgozó osztály/, Sóvári Lajos /műszaki osztály/, Svoboda Róbertné /6-os könyvtár/, dr. Szőke Károlyné /36-os könyvtár/, Ürögi Erzsébet /3-as könyvtár/, Varga László /10-es könyvtár/.

Nyugdíjazás

Csáki Józsefné könyvtári raktáros /2-es gyermekkönyvtár/ és Mihó Józsefné könyvtári raktáros /mozgókönyvtár/ nyugdíjba vonult. Egészséget és jó pihenést kívánunk nekik!

Születés

Barabás Imrénének /22-es könyvtár/ Attila nevű kislfia, Bécsy Lászlónénak /4-es könyvtár/ Márk nevű kislfia, Gyűrki Andrásné Szöllösi Teréziának /28-as könyvtár/ Bence nevű kislfia, Kakasné Pető Ágotának /12-es könyvtár/ Péter nevű kislfia és Király Évának /36-os könyvtár/ Cintia nevű kislánya, Kásás Lászlónak /Központ propaganda osztály/ Tünde nevű kislánya született. A szülőknek és a kisbabáknak jó egészséget kívánunk.

HOLLÓ KLÁRI /Sándor Béláné/
/1926 - 1978/

Hosszu hónapok óta feküdt súlyos betegen. Mivel sokat szenvedett, tudtuk, hogy megváltás számára a halál, mégis megrendülve vettük tudomásul, hogy nem lesz többet közöttünk.

Könyvtárunk régi tőzsgárdatagját, jó kollégánkat és barátunkat veszítettük el. Olyan ember távozott el tőlünk, akinek szakmaszeretete, köteleességtudása példamutató volt. 1952-ben a "Pajtás" szerkesztőségéből jött a Könyvtárhoz. Közben elvégezte a Pedagógiai Főiskola könyvtár-szakát is. Egyideig a 44-es könyvtár vezetője volt, később a központba került és az olvasószolgálati osztályon dolgozott. Előbb a kölcsönzőben, az utóbbi évtizedben pedig az olvasóterem lelkiismeretes, pontos gazdálaként tevékenykedett. Szerette az olvasókat és az olvasók is becsülték, tisztelték szakmai felkészültségéért és mindig szolgálatkész kedvességéért. Jó munkájáért 1962-ben a Szocialista Kulturáért kitüntetést kapta.

Erős akarattal igyekezett urrá lenni egyre inkább elhatalmasodó betegségén. Szivszorító és tiszteletreméltó volt az az erőfeszítése, ahogyan nagyítóval a kezében /betegsége a szemét is megtámadta/, próbálta a könyveket és a katalóguscédulákat olvasni. Hű volt önmagához; könyvtáros volt. Emlékét megőriztük.

TARTALOM

Köszöntünk VIT - Köszöntünk Havana!	Maruszkí	József	54
Kubáról szóló irodalom könyvtárunkban	Kovács	György	55
KISZ hírek			57
Tudósítás az 1978.márc.1-i KISZ taggyűlésről	Gerbner	Mihály	58
A KISZ szervezet "sajtóorgánuma" - feladatok, eredmények és gondok			59
Folyóiratszemle			60

IFJÚSÁGI MELLÉKLET

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR

KISZ SZERVEZETÉNEK HIRADÓJA

Szerkesztő: GERBNER MIHÁLY

Szerkesztőbizottság: Kopré Judit, Kovács György Gergely

KÖSZÖNTÜNK VIT - KÖSZÖNTÜNK HAVANNA!

Hagyjuk meg a címet, mert ismertté vált, s mert a magyar fiatalság nyert! Nyert, mert mindenbe belefogalmazza magát.

Mivel alig négyszázan juthatnak Kubába - kitalálták, hogy itthon kell megrendezni az igazi VIT-et.

Sikerült.

Sok szervezési buktatóval, tökéletlenül előkészítve - ennek mindig a könyvtáros issza a levét - de sikerült. Tíz- és százezrek vetélkednek: mi pedig kiszolgálunk. Sőt aggódunk és gondolkodunk helyettük.

Azon, hogy mit, s azon is, hogy hogyan. És ez természetes is.

Aggódunk, mert tudjuk, hogy mindössze tizenöt jutnak Havannába - ezért itt kell megteremteni a VIT hangulatát. Ehhez pedig irodalom, hangzó anyag, kép-anyag és sok-sok ötlet kell.

Nincs szégyelni valónk, mert a Szabó Ervin Könyvtár mindig azért dolgozik, hogy a főváros lakossága - ez esethen a főváros fiataljai - úgy oldják meg ötleteiket, hogy ne hiányozzék belőle a tudatosság.

Ennyi szép gondolat és pátosz után a hétköznapiokról.

Elsőnek ébredtünk - így hát elsőnek is kezdtünk dolgozni. Lehetne egy egységre, egy kezdeményezésre fogni az egészet, de többről van szó. Arról, hogy a hálózat tudta, hogy a "VIT-tel dolgozunk lesz!"

A véletlen az, hogy kitaláltuk az olvasószolgálatot. Az viszont már nem véletlen, hogy a központi könyvtár nagyvonalúan adta anyagát, hogy tudatosan irányítja ide az érdeklődőket. Az

sem véletlen, hogy a HMO munkatársai /azon túl, hogy megrendelték a szükséges prospektusokat, segédeszközöket/már decemberben tájékoztató könyvtárosi értekezleten tisztázták a tennivalókat. És az sem véletlen, hogy a kerületi könyvtárak munkatársai hónapok óta minden segítséget megadnak minden érdeklődőknek. Ez ideig könyvtárunkat több mint kétezer fiatal látogatta az olvasószolgálat miatt. /Nem beszélve az öregekről akik szintén megéreztek, hogy ez a VIT éve lesz - így sorba jönnek a Világ Ifjúsága, az Ifjukkommunista és a többi ifjúsági lap "sztárfotóit nézegetni, mert ünnepeljük az ifjúságot."/

A nagy számú fiatal mögött többszáz szervezet, bizottság húzódik meg, amelyek tömegeket mozgósítanak. És jöttek /-jönnek/ a vidékiek, sőt külföldiek is: ma például Orenburgból. /És minden kell nekik, mert Pestről későn szóltak./ Ez érzékelteti a nagyságrendet és a hangulatot.

A cikk írója viszont tudja, hogy mire írása megjelenik, addigra a vetélkedő budapesti döntője befejeződik, s mindössze 15 csapat /azaz 75 fiatal/ marad lábbon a fővárosban.

Azt viszont kevesebben tudják, hogy a VIT éve ekkor kezdődik.

Ezért mi most már arról írunk, hogy mivel találkozhatunk áprilistól augusztusig. A vetélkedő hulláma levonul - ezért a fontos dokumentumok visszajutnak a központi könyvtárba. A központi olvasószolgálat vállalta, hogy a 15 lábbon maradó csapat menedzsere lesz a döntőig.

Jelentkezik azonban az új igény. A KISZ szervezetek, ifjúsági klubok elkezdik műsoros estjeit

ket, házi VIT-eket rendeznek. Ehhez pedig sok-sok ötlet, műsor és hangzó anyag kell. Könyvtárunk leadja azt az irodalmat, amely a VIT-ek történetére vonatkozik és hónapok óta építkezve összegyűjtöttük azt a hangzó anyagot és irodalomféleséget, amely a műsorokhoz szükséges.

Rendelkeztünk egy kazettával, amely kubai és chilei dalokon kívül a leghíresebb ifjúsági dalokat tartalmazza. Az ILV által kiadott VIT-táska hangzó és képi anyaga szintén megtalálható nálunk. A hangzó anyagban társadalmi ünnepek zenéin kívül, pol-beat dalok és híres VIT-dalok vannak.

A Budapesti KISZ Bizottság és a Magyar Rádió közös együttműködésével készült műsoros kazetta pedig alkalmas arra, hogy külön erőfőrdítés nélkül 10-15 fős alapszervezetek is szépen ünnepelhessék egy-egy taggyűlésen a fesztivál évét. És nemcsak szépen, de tartalmasan is, mert e kazetta próza és zenei anyaga vetélkedik minden mással. A szerkesztők, az összeállítók megfogadhatták, hogy mindenből a legkülönbet nyújtják - és ez majdnem maradéktalanul sikerült.

Egyre inkább szükség lesz képre is.

Az MTI képszolgálat /darabonként 45 Ft-os áron/ az eddigi fesztiválok képeit bárkinek adja. Ezt ajánljuk gazdagabb KISZ-szervezeteknek.

A szegényebbeknek ajánljuk, hogy keressék a "VIT-táska" hatvan dia-pozitívját, amely elég

az előadások illusztrálására.

A kerületi könyvtárosoknak pedig azt ajánljuk, hogy innen kezdve eresszék el fantáziájukat. Kétféleképpen. Először, hogy felejtsek el a VIT-et. Felejtsek el, mert szűkít. A fiatalok most már egy-egy VIT várossal ismerkednek, s ehhez mi értünk - de csak akkor, ha nem göröcsösen a fesztiválhoz ragaszkodunk. /Tudom, hogy felesleges, de elmondom: ha 1947 Prága-akkor mutassuk be egész Prága irodalmát, hagyományait, dalait mert így leszünk gazdagabbak. És csak néhány percben a fesztiválok történéseit. Persze, ha Budapest - azért zakatoljunk! / Vagyis most kezdődik az, ami szép a könyvtáros munkájában. Össze kell tenni 5-6 fiatalal, konzultálni kell velük, tanácsokat adni nekik és alkotó intellektusukat kiélni.

Ehhez pedig tanácsokkal és anyagokkal tudunk segíteni a hálózat könyvtárainak.

A tudósítás címe: Köszöntünk VIT-Köszöntünk Havanna!

Tavasztól most már a mi dolgunk, hogy - egymáson segítve - úgy köszöntsünk, ahogyan tőlünk megszokott. Kulturával, politikusan és fiatalosan.

A hálózat könyvtárosai mindig is így csinálták. S ahogyan végignézttem délelőtt a hálózat összetételét /csupa-csupa fiatal/, azt hiszem ezt jól és izgalommal fogjuk csinálni.

Meg egy nosztalgiaival is: nem valószínű, hogy eljutunk Havannába!

Maruszki József

KUBÁRÓL SZÓLÓ IRODALOM KÖNYVTÁRUNKBAN

1959 előtt igen keveset tudtunk Kubáról. Egy átlagosan tájékozott magyar embernek a szigetről legfeljebb a cukor és a szivar juthatott eszébe.

Ha valaki a forradalom győzelme előtti időkben Kubáról akart olvasni, érdeklődését méltán ítélték különösnek. Ezért könyvtárunkban is csak nagyon kevés - mindössze egy tucat - könyv foglalkozott a szigetországgal.

Igaz, ezek között olyan érdekességek akadnak, mint Alexander von Humboldt tanulmánya, az 1826-ban Párizsban kiadott "Essai politique sur l'île de Cuba" (Politikai tanulmány Kuba szigetről), vagy a magyar utazó, Rosti Pál munkája, az "Úti emlékezetek Amerikából", mely 1861-ben jelent meg.

Az akkori érdeklődés, vagy még inkább az érdektelenség illusztrálására elég annyit megjegyezni, hogy könyvtárunkból főmállásától

1959-ig csak 16 alkalommal vittek el Kubával kapcsolatos irodalmat.

Kuba 1959-ben, vagy még inkább a 60-as évek elején robbant be - kis híján a szó szoros értelmében - a világtörténelembe. Helyzetének megváltozását könyvtárunkban is föl lehetett mérni; gyors ütemben kezdett gyarapodni az országgal kapcsolatos könyvállomány.

1959-ben 7, 1960-ban 10, 1961-ben 25, 1962-ben 41 darab kubai témájú kiadványhoz jutottunk.

Az érdeklődés is nőtt, ezt a kölcsönzések számának évről-évre való emelkedésével lehet utólag is igazolni. 1959-ben 8 alkalommal, 1962-ben már 89-szer vittek el olvasóink kubai irodalmat.

Az 1962 utáni időkre az a jellemző, hogy e könyvállomány viszonylag egyenletesen gyarapodott, az érdeklődés azonban évről-évre meg-

lehetősen hullámzott. Az 1962-es csúcstól sokáig nem érte el, de 1968-ban, mélypontján is, 34 kölcsönzéssel, sokszorosan fölülmúlt az 1959 előtti.

A 60-as évek végén, s a 70-es évek elején a kölcsönzésben újabb emelkedést észlelhetünk. Igaz, az érdeklődés megnövekedése akkoriban nem is annyira Kubának, mint a forradalom egyik hőseinek, Guevarának szólt.

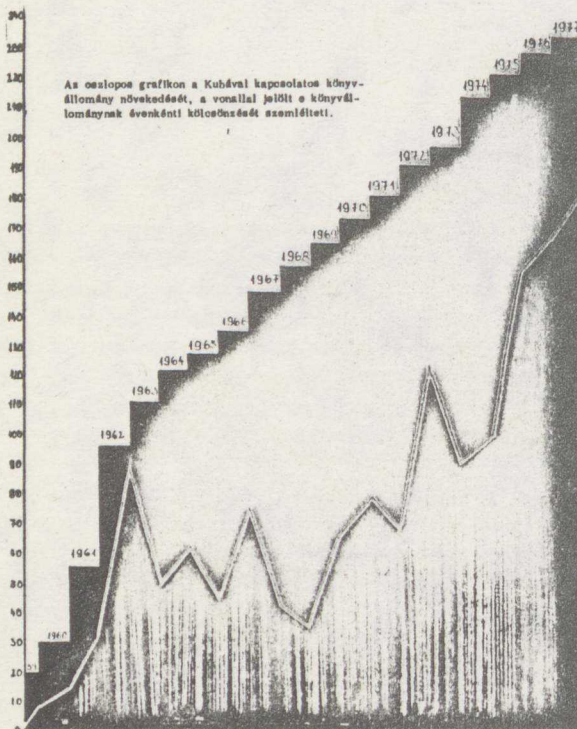
Kuba 1972-ben lépett be a KGST-be, megerősítette kapcsolatait a szocialista országok közösségével, így hazánkkal is, ellátogatott hozzánk Fidel Castro. A forradalom első, igen nehéz szakasza lezárult, Kuba külső és belső helyzete megszilárdult.

E tényeknek és eseményeknek köszönhető, hogy az országgal kapcsolatos könyvek forgalma a 70-es évek közepétől fokozatosan emelkedik, s az utóbbi három év egyikében sem süllyedt a kölcsönzések száma 150 alá. 1978-ra a Kuba iránti érdeklődés további növekedése várható, mivel, mint köztudott, Havanna ad otthont a következő Világifjúsági Találkozónak.

Az előbbiekből kitűnhetett, hogy miképpen vált az esetleges " egzotikus " érdeklődés egy testvéri ország iránti állandó figyelemmé.

A Kubával ismerkedő olvasók, az utóbbi 3 év adatai szerint, 62 %-ban 30 éven aluliak, 13 %-uk 30-39 éves, 8 %-uk 40-49 éves, 11 %-uk 50-59 éves, 6 %-uk pedig 60 éven fölül.

Foglalkozásukat tekintve a téma iránt érdeklődők 6 százaléka munkás, 24 százaléka értelmiségi, 12 százaléka adminisztratív alkalmazott,

8 százaléka középiskolás, 32 százaléka főiskolás és egyetemi hallgató, 8 százaléka nyugdíjas, 10 százaléka egyéb.

E számok "szóródása" alátámasztja azt a megfigyelésemet, hogy a Kubáról olvasók többsége egyéni hajlandóságból fordul e téma felé, bár mindig akad évente néhány olyan diák, aki valamilyen tanulmányi feladata kapcsán jön hozzánk ilyen jellegű irodalomért.

Az a tény, hogy a Kuba iránt érdeklődők 40 százaléka diák és 62 százaléka a 30 éven aluli, önmagáért beszél.

A központ 1977 szeptemberéig 233 Kubával kapcsolatos könyvvel rendelkezett. Ezek szak szerinti megoszlása: Kuba munkásmozgalmával, kommunista pártjával 21, szociológiájával 8, politikai változásaival, helyzetével 46, jogviszonyaival 5, oktatásával 2, gazdaságával 18, néprajzával 4, művészetével 10, irodalomtörténetével 12, történelmével 20, földrajzával 14 munka foglalkozik. Kuba szépirodalma 51, a különböző személyiségek biográfiái 13 kötetet tesznek ki.

Látható, hogy e témából könyvtárunk gazdagabb anyaggal rendelkezik, mint akármelyik fiók, s nem vall szégyent akkor sem, ha összehasonlítjuk más, nagyobb könyvtárak anyagával.

Ez abból adódik, hogy itt megtalálható számos olyan kiadvány, amelyhez - mivel bolti forgalomba nem került - a fiokok nem juthattak hozzá. Nálunk föllelhetők még olyan könyvek és brosurák, amelyek a hálózathól már jobbára kikoptak, és ezenfelül jelentős idegen nyelvű anyaggal is rendelkezünk.

A 233 könyvből csak ötven magyar nyelvű. Ennek az állománynak nyelv szerinti megoszlása: spanyol 75, angol 32, német 25, orosz 23, francia 22.

Mégis a magyar nyelvű irodalom kelendőbb, a kölcsönzések kb. 68 százalékaiban magyar kiadványok szerepelnek.

Aki Kubáról szóló irodalmat keres, az - tapasztalaton szerint - ritkán érdeklődik "általában". Rendszerint valamilyen meghatározott témáról - Kuba történetéről, földrajzáról stb. - szeretne olvasni. Ha mégis ilyen "általános" érdeklődéssel találkozunk, akkor ma már könnyű a dolgunk, olvasóink kezébe adhatjuk a frissen megjelent "Mit kell tudni Kubáról?" című tájékoztatót, Kerekes György munkáját.

Nehezebb a dolgunk, ha Kuba történelméről keresnek irodalmat, mert erről önálló, magyar nyelvű kiadvány még nem jelent meg.

Rövidebb, népszerű ismertetés, egy-egy munka részeként azonban egy kis kereséssel található. Emilitésre méltó pl. Merle: "Moncada" című könyve, melyben a 13. oldaltól a 44.-ig az ország rövid története olvasható.

Kuba történelmét áttekinti Sobleski Artur uti-

könyve, a "Havanna és környéke" is 25 oldalon keresztül. Mindkét előbb említett műnél többet találhatunk Kerekes György már említett összefoglalójában. E munka végén a 324. oldaltól a 332. oldalig "kislexikon"-ként használható névjegyzék is található a kubai történelem és kultúra kiemelkedő személyiségeiről.

A kubai nemzet kialakulásának folyamatáról tár elének dokumentumokat "A bongó dala" című antológia, melyet Salvador Bueno állított össze.

A kubai történelem egyes szakaszainak, eseményeinek tanulmányozásához a következő könyveket lehet ajánlani:

Az 1868-ban kirobbant függetlenségi háború eseményeiről ad áttekintést "A mi Amerikánk" címen megjelent válogatás, amely Marti művel és kisebb tanulmányok segítségével eleveníti föl Kuba harminc évig tartó nehéz küzdelmét. E könyvből a központ két példánnyal a 2-es, a 6-os, a 24-es könyvtár kettőnél is többel rendelkezik.

A felkelés utolsó, győzelem előtti napjairól számol be Llada: "Castro táborában" című hadnaplója. Ez az igen érdekes könyv csak a központi könyvtárban és csak egy példányban van meg.

A Playa Giróni ellenforradalmi támadást részletesen ismerteti Fidel Castro, előadása "Válogatott beszédei"-nek (1962) 282. oldalán található. Az elfogott ellenforradalmárok nyilvános kihallgatásáról Hans Magnus Enzensberger írt dokumentumdrámát, megjelent 1974-ben; a központon kívül kettőnél is több példányban lelhető fel a 10-es, a 11-es, a 12-es, a 18-as könyvtárakban.

A kubai forradalom fejlődéséről és sajátosságairól szól többek közt Salgó László: "Ostromlott sziget" (1964), valamint Gil Green: "Forradalom kubai módra" című utibeszámolója.

A forradalmi folyamat gondos elemzését adja Kerekes György tanulmánya, a "Kubai forradalom átnövése szocialista forradalomba" (1975).

A mű csak a központi könyvtárban van meg. A kubai kommunisták küzdelmeit elemzi önkritikus hangon Blas Roca: "A kubai forradalom" (1961), valamint a Kubai KP Első Kongresszusán elmondott Fidel Castro előadói beszéd. A Kongresszus rövidített jegyzőkönyve 1976-ban jelent meg.

Az ország természeti viszonyaival Borhídi Attila utleírásából ismerkedhetünk meg; ez "Kubában térképeztünk" címmel látott napvilágot.

1966-ban adták ki nálunk is Nunez Jimenez "Kuba földrajza" című munkáját. A cím kevesebbet árul el a könyv valódi értékénél. E könyv még a Batista zsarnokság alatt íródott, és igazmondásával, a társadalmi kérdések iránti érzékenységével akkoriban forradalmi tettek számított. A kubai értelmiségre gyakorolt hatása a magyarországi "falukutatás" visszhangjához mérhető. A központon kívül több példányban találha-

tó a 2-es, a 6-os, a 12-es, a 18-as, a 23-as, a 27-es, a 28-as, a 34-es, a 35-ös és a 43-as könyvtárakban.

A kubai gazdaságról 1974-ben jelent meg tanulmány Jean-Jacques Alphanderytől. Nektünk, valamint a 2-es és a 37-es könyvtáraknak van meg több példányban.

A kubai történelem három legfontosabb személyiségének magyar nyelvű kiadványokban is követni lehet az életpályáját. José Martiról a már említett "A mi Amerikánk" című kötetben olvashatunk. Fidel Castróról életrajz nincs, de a "Moncadá"-ban Merle 1953-ig elég sok életrajzi adatot szolgáltat róla. A kubai forradalom argentinai születésű hősről, Guevaráról adták ki nálunk a legtöbb könyvet. Vámos Imre a "Che Guevara legendájá"-ban a forradalmár ideológiai tévedéseinek számbavételét tartja a legfontosabbnak. Az 1968-ban megjelent könyvben részleteket olvashatunk a "Boliviai naplóból". Rajtunk kívül több példányt tart belőle a 6-os, a 10-es, a 25-ös, a 27-es könyvtár is.

A központ és a 6-os, a 10-es, a 22-es, a 25-ös, a 28-as, a 34-es, a 37-es kerületi könyvtárak több példányban is birtokolják Karczag Gábor Guevara-életrajzát. Guevaráról a legjobb és legbővebb életrajz Joszif Lavreckij jóvoltából olvasható. Ez a könyv a központban és a kerületekben, mivel még viszonylag friss kiadásról van szó, megfelelő példányszámban hozzáférhető.

Akinek ennél részletesebb ismeretekre van szüksége Kubáról, annak a Regulí Ernő által összeállított Latin-Amerika bibliográfia segít. E FSZEK kiadvány 168. oldalán található meg Kuba, illetőleg a vele kapcsolatos magyar nyelvű könyvek és folyóiratcikkek címjegyzéke.

A központban tekintettel bőséges idegen nyelvű anyagunkra, a tudományos igényű elmélyülésre is van lehetőség.

Kovács György Gergely

A szerkesztőség megjegyzése: ez a cikk még a múlt év végén íródott. Azóta a Kubával kapcsolatos művek iránti kereslet annyira megnőtt, hogy kielégítésére a könyvek egy részét a kölcsönző forgalomból ki kellett venni, hogy legalább helyben használhassák őket és jegyzetelhesenek belőlük.

★★★★

★

KISZ HIREK

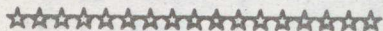
A VIT-városokról szóló műsorsorozat folytatódik.

1978. február 3-án zajlott le a decentralizálást előkészítő vezetőségi ülés, amelyen a VIII. kerületi KISZ-bizottság részéről jelen volt Szabó Barnabás elvtárs.

Február 15-ig lezajlottak a decentralizációt előkészítő csoportgyűlések.

Február 25-én nagyszerű bál volt a Pataky István téri Művelődési Központban.

1978. március 1-én volt az új vezetőséget megválasztó taggyűlés, amelyen a szervezeti változásoknak megfelelően csucsvezetőséget és alapszervi vezetőségeket választottunk.

TUDÓSÍTÁS AZ 1978. MÁRCIUS 1-I KISZ TAGGYŰLÉSÉRŐL

Március első napján zajlott le a központi könyvtár több helyiségében, az elmúlt évet értékelő és az új vezetőséget megválasztó taggyűlés.

Az intézmény vezetőjének, a pártvezetőség, a szakszervezet és a VIII. kerületi KISZ-bizottság kiküldött képviselőjének üdvözlése után első napirendi pontként a leköszönő vezetőség részéről Pobori Ágnes KISZ-titkár tartotta meg beszámolóját, amelyben az elmúlt mozgalmi évet értékelte. Szó esett a politikai képzésről, amelynek több lépcsős megoldása, úgy tűnik, bevált. Az "Edzett Ifjúság" mozgalom kapcsán a KISZ által patronált, de látogatottságának maximumát még el nem érő sportkör tevékenységének pozitív értékelésére került sor.

A könyvtár politikai szemináriumai mellett többen járnak a kerületi KISZ-bizottság titkárságára. A több mint 100 KISZ-tagnak megközelítőleg a fele iskolába jár, a félévi átlag 3,8 volt. Említés történt a magyarból és történelemből megtartott előkészítő tanfolyamokról is. Az információ-felelősök munkáját elmarasztalta. Oroszkiné sz...int e feladat nem ismerése nem lehetett oka a rosszul végzett munkának, mivel erről ő maga többször is tájékoztatta az információsokat. Én viszont úgy látom, kétoldalu dolog ez, mi is igen hiányosan kapjuk meg a tájékoztatást. A sportkör ismét szóba került. Véljük a kapcsolatunk igen jó, Varga Jóska, az elnök maga is sokáig volt KISZ-es. Kovács Marianne is tagja a sportköri vezetőségnek. Eddig is sok emlékezetes turát szerveztek meg, köztük a Szabó Ervin emlékturát.

A KISZ-titkár beszámolójában említette a szakmai vetélkedőt és a járőrversenyt is, valamint a HMO által rendezett igen hasznos ötletvásárt. Sok társadalmi munkát végeztünk. "Belső" társadalmi munkán kb. 500 munkaórát, "külsőn" kb. 800-at töltöttünk. Szóba került a klub leromlott állapota, amely oka lehet - már mint egyik oka - a gyér látogatottságnak. Ősi Jancsi, aki sokat tett a termék kicsinósításáért, szintén felsorolta a nehézségeket, azt, hogy a "nagyterem" vigasztalan hodály-jellegén változtatni nem nagyon lehet, Kardos Misi pedig kiegészítette az elhangzott információt azzal, hogy már a rádió is rossz. A titkár beszélt arról is, hogy jó lenne többet tenni a Könyvtári Híradó Ifjúsági Melléklete ügyében. Külön megemlítette

a cikk-szemlélőket. Értékelte a névadó ünnepséget és a bált is, amely igen jól sikerült.

Ezután a KISZ-csoportvezetők számoltak be az elmúlt mozgalmi év során végzett tevékenységükről. A beszámolókkal kapcsolatban azt lehet elmondani, hogy lényegében a "nagy" beszámolóban elhangzottak csoportonkénti "bontása" volt, ezzel is a nagy közösség jó össz munkájáról adva bizonyosságot. Egyedül Csernek Hedvig beszámolójában furcsállottam, hogy a mozilátogatást is ilyesfajta erénynek fogta fel, bár ezen vélekedésem lehet téves is.

Az elmúlt mozgalmi évben négyen váltak ki a KISZ-ből, de többszörösét teszik ki - akár csoportonként is - az új tagok.

Második napirendi pontként került sorra a "decentralizálás", amelynek lényege az, hogy az eddigi csoportok alapszervekké alakulnak át és a KISZ-szervezet irányítását egy csucsvezetőség fogja át. Ennek szükségességét több-kevesebb jól megmagyarázták. Ugy tűnik, hogy így az információkat a tagok jobban megkapják és az önálló kezdeményezés fontossága is megnő. Ezután a tagság elvonult szavazni.

A harmadik napirendi pont a csucsvezetőség megválasztása volt és a küldött megválasztása, és a VIII. kerületi KISZ bizottságba delegált küldött megválasztása volt. A szervezeti szabályzat szerint is szükséges 3 alapszervi titkár kiválasztása - több-kevesebb értetlenség után - rendben megtörtént.

Jó munkát és sok sikert kívánunk mind az új vezetésnek, mind az egész tagságnak az elkövetkezendő mozgalmi évben. Még egy apró megjegyzés: A jobb munka érdekében az alapszervvé előlépett csoportok közti minél jobb együttműködés igen kívánatosnak tűnik számomra.

Gerbner Mihály

A KISZ-SZERVEZET "SAJTÓORGÁNUMA" - FELADATOK, EREDMÉNYEK ÉS GONDOK

Könyvtárunkban igen mozgalmas a KISZ-élet. Amit a mozgalmon belül az aktívabb és - jó esetben - ösztökélésükre a kevésbé aktív KISZ-tagok tesznek, nem kevés. Sok a kitűzött cél és elég sokat el is végzünk a néha még tulságosan is soknak tűnő feladatokból. Sok fontos tennivaló azonban a meglévő "helyi túlterheltség" miatt elsikkad. Ezekre a március 1-i taggyűlésen Pórhori Ágnes KISZ-titkár is kitért. Ilyen elsikkadó tevékenység a jórészt a KISZ-szervezet tényleges, alkotó támogatását nélkülöző Ifjúsági Melléklet gondozása is. A benne az utóbbi időszakban megjelent, "érdekesnek" és "tanulságosnak" aposztrofált cikkek több mint 51 %-a a magát "egyszemélyes szerkesztőség"-nek nevezett tagtársunk elmeszülleménye volt.

A Melléklet színvonalát nagy mértékben emeli a Sajtószemle, ám ez mások érdeme, amit a szerkesztő a neki címzett dicséretnek elhárítása során mindig meg is vallott.

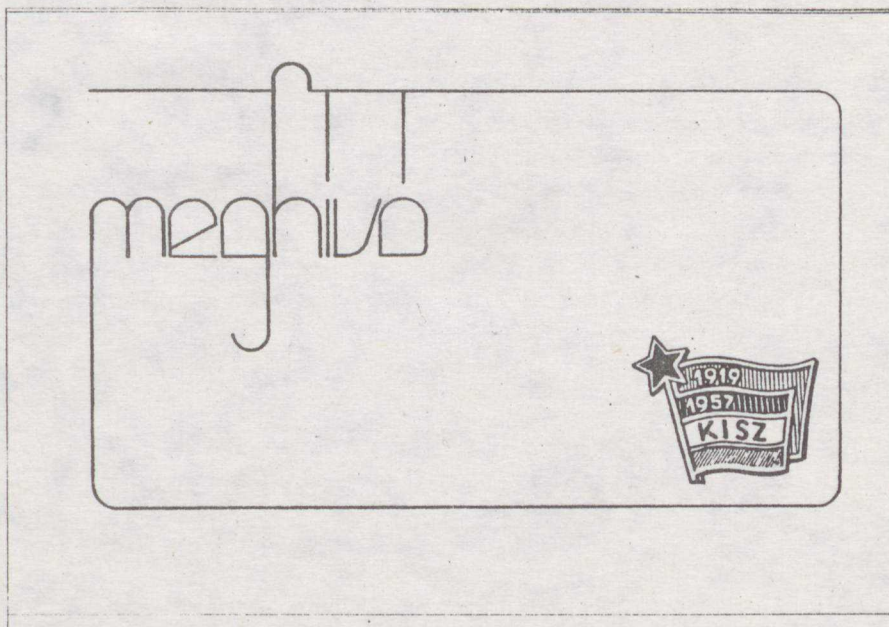
Igéretet kapott a szerkesztő az egyik szerkesztőségi tagtól az érdemi munka fokozására, amelyre eddig azért nem kerülhetett sor, mert, mint a mozgókönyvtár megbízott vezetőjének, igen sok munkája volt. Ismeretes, hogy ezen időszak alatt indult meg a második járat és a karbantartás biztosabbá tételét szolgáló szocialista szerződések is ezen időszak alatt kötöttek

meg.

Való igaz, a szerkesztő is vétkes abban, hogy ámenre kell összeállítania a lapszámot. Nem kereste fel azokat az ifju kollégákat, akik tele vannak sok-sok közölnivalóval. Mindig csak fogadkozott, hogy majd a legközelebbi taggyűlésen felszólal, jól beolvass és összegyűjti a cikkírókat. Ám ez eddig elmaradt, többek közt azért is, mert a soron következő taggyűlésekről későn - gyakorta már lezajlásuk után értesült. De a "felhajtott" cikkírók egyike is halogatgatta a cikk leadását, így eshetett meg az, hogy az 1977/4. számban annyi lám-lám cikk jelent meg arról, mennyire nem használják ki a fiatalok a publikálási lehetőségeket. A szerkesztő hosszabb-rövidebb töprenkedés után az alábbi ötletre jutott:

Adva van egy évente négy alkalommal megjelenő Ifjúsági Melléklet és van 6 alapszerv. Mi lenne, ha alkalmanként egy-egy alapszerv valamelyik írói vénával bíró tagja írna egy cikket arról, mi érdekes is történt náluk. Ez érdekes és hasznos volna mellett nagy könnyebbséget jelentene számunkra. Vállalásként is lehetne csinálni.

Persze ettől függetlenül is jöhetnek a jó cikkek. A szerkesztő, Gerbner Mihály változatlanul a FSZEK központi olvasószolgálati osztályán dolgozik.

FOLYÓIRATSZEMLE

BÉKE ÉS SZOCIALIZMUS

Corvalán, Luis: A forradalom nem-fegyveres utja: hogyan alakult ez országunkban. = Béke és Szocializmus, 1978. 1. sz. 31-41. l.

A chilei események tanulságairól indított sorozatot a folyóirat, a cikkek az 1977. 1-3., 5-8. számokban jelentek meg. A cikk a sorozat befejező része.

FILMKULTÚRA

A szocialista filmművészet helye a világ filmművészetében. = Filmkultura, 1977. 6. sz. 5-14. l.

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

Józsa Péter: A szöveg értelme. = Könyvtári Figyelő, 1977. 3-4. sz. 238-251. l.

Semprun: A nagy utazás c. regénye gondolati világának feltárása 71 kérdezett személy válaszai alapján.

Kerekes Pálné: Beszélgetések könyvekről a gyermekkönyvtárakban. = Könyvtári Figyelő, 1977. 3-4. sz. 318-327. l.

MAGYAR TUDOMÁNY

Beck Mihály: A tudomány népszerűsítése és a tudomány-népszerűsítés. = Magyar Tudomány, 1978. 2. sz. 89-90. l.

Korunk jellemzője a tudományos események nagy száma, ezek népszerűsítése azonban nem megfelelő.

NEMZETKÖZI SZEMLE

Hall, Gus: A kommunista világmozgalomról. = Nemzetközi Szemle, 1978. 1. sz. 3-11. l.

Részletek az Egyesült Államok Kommunista Pártja főtitkárának 1977. augusztus 3-án New Yorkban elmondott beszédéből.

Vietnam - új feladatok. = Nemzetközi Szemle, 1978. 1. sz. 32-38. l.

Terroristák önmagukról. = Nemzetközi Szemle, 1978. 2. sz. 78-84. l.

A cikk a nyugatnémet terrorizmus főalakjaival, kialakulásával, a RAF 1971. áprilisi manifesztumával foglalkozik.

PÁRTÉLET

Kovács Andor: A bírálók védelmében. = Pártélet, 1978. 1. sz. 27-32. l.

Két különböző eset kapcsán a hibák feltárási módjainak elemzése.

TÁRSADALMI SZEMLE

Németh Károly: Feladataink, a hosszú távu külgazdasági politika és a termelési szerkezet fejlesztése irányelveinek megvalósításában.

= Társadalmi Szemle, 1977. 12. sz. 3-17. l.

Lukács József: A marxizmus világnézete és a mai vallásosság. = Társadalmi Szemle, 1977. 12. sz. 27-38. l.

Marxisták és hívők "gyakorlati kooperációja" a társadalomban. A semleges, vagy közömbös rétegek magatartás-formái. A párttagok felelőssége, a marxista álláspont eredményes képviseléséért.

Az üzemi demokráciáról: Munkahelyi demokrácia és nyilvánosság. = Társadalmi Szemle. 1978. 1. sz. 59-67. l.

A cikk a Központi Fizikai Kutató Intézetben történt beszélgetések alapján készült.

Apró Antal: A barátság történelmi okmánya. = Társadalmi Szemle. 1978. 2. sz. 4-11. l.

A magyar-szovjet diplomáciai kapcsolatok történeti áttekintése.

Biszku Béla: Pártunk munkastilusáról. = Társadalmi Szemle. 1978. 2. sz. 12-23. l.

Köpeczi Béla: Az "uj baloldaltól" az "uj jobboldalig". = Társadalmi Szemle. 1978. 2. sz. 37-40. l.

A hatvanas években indult, magukat "baloldalinak" nevező irányzat képviselői egyaránt harcot indítottak a kapitalizmus és a fennálló szocialista világrendszer ellen. Téves, ellaposodó nézeteik talaján a 70-es évek elején egy revizionista "uj jobboldali" irányzat alakult ki. A cikk ismerteti fő programjukat, egyben marxista cáfolatát adja a téves nézeteknek.

VALÓSÁG

Köpeczi Béla: Társadalomtudomány, ideológia, politika az Egyesült Államokban. = Valóság. 1978. 1. sz. 32-39. l.

TERMÉSZET VILÁGA

Kajtár Márton: Az anyag szerveződése. = Természet Világa. 1978. 1. sz. 33-37. l.

A cikksorozat célja, hogy megismertesse a szervezkémiát azokkal is, akiknek ez nem hivatásuk.

AZ "OLVASÓ MUNKÁSÉRT" PÁLYÁZAT

EREDMÉNYEI

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa, a Szakszervezetek Országos Tanácsa és a Kulturális Minisztérium által 1976-ban kiírt "Olvasó munkásért" pályázat értékelése megtörtént. Az országos zsűri a Budapestről felterjesztett köznevelődési könyvtári kollektívák és könyvtárosok közül a következőket díjazta:

I. díj

12. sz. Szabó Ervin Könyvtár kollektívája
HVDSZ Központi Könyvtár kollektívája
Csepel Vas- és Fémművek Központi Könyvtára kollektívája
"József Attila" körzeti könyvtár, Bakó Anna
Kismotor és Gépgyár, Kovács Ferenc

II. díj

6. sz. Szabó Ervin Könyvtár kollektívája

Vasas Szakszervezet Központi Könyvtárának kollektívája

Ikarusz Karosszéria és Járműgyár kollektívája

Textil Szakszervezet Központi Könyvtára kollektívája

Ujpesti Cérnagyár, Péter Ferencné

III. díj

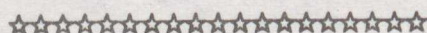
Hőtechnikai Vállalat, Beszenszky Rozália

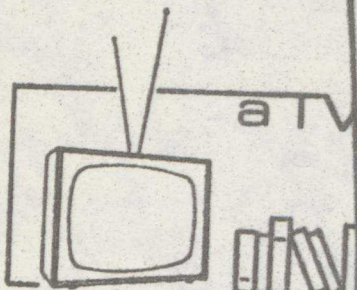
A budapesti zsűri a jó eredményt elért könyvtárak közül jutalomban részesítette a

9. sz. Szabó Ervin Könyvtár kollektíváját és a 35. sz. Szabó Ervin Könyvtár kollektíváját,

valamint 30 szakszervezeti könyvtár munkatársait.

Gratulálunk!

a TV

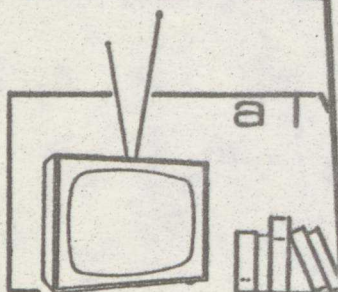
VESZÉLY!

BAKÁCS Tibor: Környezetvédelem. Bp.

a TV műsoraihoz
ajánljuk

KLASSZIKUS OROSZ KÖLTÉSzet

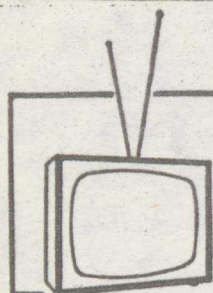
a TV

„HANG-OSKODÓ” (GYERMEK)

a TV műsoraihoz
ajánljuk

AZ ELSŐ 365 NAP A GYERMEK ÉLETÉBEN

a TV műsoraihoz
ajánljuk

és. 2. jav. kiad. Bp. 1973,

re. 12. kiad. Bp. 1975,

Sné. 2. jav. és bőv. kiad.

figyessünk kisgyermekokről.

Tibor. Bp. 1977, RTV-Minerva.

LAKÁSKULTÚRA

CSIBRA István - SZERDAHE
Kossuth K. 261 l. Bibl

LOSONCZI Ágnes: Az életm
kekben. Bp. 1977, Gond
könyvtár./

NAGY Emil: Hogyan éljünk
ban. Bp. 1977, Kossuth

A látás iskolája. Tanulm
Összeáll. Domonkos Imr
/Művészet és elmélet./

POGÁNY Frigyes: A szép e
475 l. ill. Bibl.

Minerva nagy képes encik
dás. + Az emberi kommu

PAUSE, M. - PRUFERT, W.:
Bp. 1976, Műszaki K. 2

GÁDOROS Lajos: A lakás b
kiad. Bp. 1976, Műszak

REISCHL Antal: Lakóépüle

a TV műsoraihoz
ajánljuk

TELE-FÉNY-KÉP (FOTÓMŰSOR GYERMEKNEK)

BERGER, René: A festészet felfedezése. 2. kiad. (Bp.) 1977,
Gondolat.

1. köt. (A látás művészete.) 399 l.

2. köt. (A megítélés művészete.) 369 l.

BAK Imre: Vizuális alkotás és alakítás. (Bp.) [1977], NPI. 99 l.

SZELENYI Károly: A fényképezés. (Bp. 1977), Corvina. 44 l. -
/Műhelytitkok./

SZELENYI Károly: Bevezetés a fotosztereográfiába. Bp. 1958. Műszaki

TARTALOM

A művelődés ma közügy /közművelődési munka a Budapesti Konzervgyárban/	Kissné Vágó Ilona	1
Könyvtáraink együttműködése a XX. kerületben	Maruszi Józsefné	4
Együttműködési szerződés a TIT-tel		5
Pályázati felhívás		6
Együttműködési szerződés a Pestmegyei Művelődési Központ és Könyvtár, valamint a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár között		7
Együttműködési szerződés az Uttöröszövetséggel		8
Konkurencia vagy együttműködés? Iskolai és gyermekkönyvtárosok találkozója a XIII. kerületben	Barta Andrásné	9
Megnyílt az újjáalakított 1-es könyvtár	-mn-	10
A 12. sz. kerületi könyvtár diapozitív gyűjteményéről	Biró Ferenc	10
Röviden a 12-es Galériáról	Tverdota Miklósné	12
Rejtvényjáték Verne születésének 150. évfordulójára	B. Gyné	13
Kiengedtünk a szellemet a palackból	Ludányi Józsefné - Rieth Józsefné	13
Öletvásár '77	Rieth Zsuzsa	14
Egy művelődési körről /a II. kerületi 37-es könyvtár tapasztalatai/	Kaiser László	14
Tanulmányuton Angliában	Szederkényi Olga	16
Tanulmányuton Franciaországban	Győri Péter	20
"Mindent a bibliobuszokért!" - a könyvválság /két újabb hír a francia könyvek világából/	Remete László	22
Új kéziratok a Budapest-gyűjteményben	Gál Tamás	23
Számolócédulák a Budapest-gyűjteményben	Indali György	24
Beszélgetés Horváth Ferencnével a FSZEK könyvkötészetének vezetőjével	Szabó Ervin Károly	26
Innen kaptam a kenyerem	Zimáné Lengyel Vera	27
Könyvtárunk ritkaságai		
Egy XIX. sz.-i cselédkönyv a FSZEK-ben	Aknay Tibor	29
Kiadványaink	Lukácsné Plenk Anna	33
A Szovjetunió külpolitikája	Márffy István	34
A Magyar Szociológiai Irodalom Bibliográfiája 5. kötet		35
Szalai Sándor professzor levele	Gál Katalin	36
A "Tájékoztató..." szakszociológiai számairól	Kuli Ágota	37
"Emlékek, gondolatok..."	Farkas Józsefné	37
Morus Tamás	-y	38
Nagy László		39
Lisztes László levele		
Egy régi olvasó emlékezése a Szabó Ervin Könyvtár központjára	Nádorné Gellért Anikó	41
Célfeladatok 1978-ban		43
Ez történt		44
Szakfelügyeleti hírek		46
Igazgatósági ülések		46
A továbbképzés hírei		47
Párthírek		48
Gondolatok az esztétika speciális kollégiumról	Ecsedy Andorné	48
Szakszervezeti hírek		49
Néhány szó a közétkeztetésről /válasz egy információs kérdésre/	Forgács Zsuzsa	49

Üdülési tájékoztató		50
Személyi hírek		52
Hjúsági melléklet		
Köszöntünk VIT - Köszöntünk Havannal	Maruszki József	54
Kubáról szóló irodalom könyvtárunkban	Kovács György Gergely	55
KISZ hírek		57
Tudósítás az 1978. márc. 1-i KISZ taggyűlésről	Gerbner Mihály	58
A KISZ szervezet "sajtóorgánuma" - feladatok, eredmények és gondok		59
Folyóiratszemle		60
Az "Olvasó munkásért" pályázat eredményei		61

Szerkesztőbizottság: Bárány Éva, Berki Imre (SzOT Közp. Isk. Kvt.), Dobos Piroska, dr. Ecsedy Andorné, Farkas Józsefné, Gáliczky Éva, Sz. Richlich Ilona, Márffy István, Mihalovits Ervin (Szakszervezetek Budapesti Tanácsa), Mikó Zoltán és Sándor Ottóné
 Felelős szerkesztő: Pataki Ferenc Főszerkesztő: Szőke Tiborné

Felelős kiadó a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatója

Készült a FSZEK sokszorosítójában

Engedélyszám: III/ÜHB/30/1976.

Műszaki szerk.: Gosztola Gábor

Terjedelem: 8 A/5 iv

Táskaszám: 78/225

Példányszám: 800

